

Åben dagsorden

til

Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: Mandag den 14. maj 2018

Mødetidspunkt: 13:00

Mødested: Mødelokale 3, Bytoften

Deltagere: Peder Foldager, Sarah Andersen, Lars Teglgård, Tom Arnt Thorup, Sandie Eis Ravn, Holger Grumme Nielsen, Tina Agergaard Hansen

Fraværende: Ingen

Referent: Birthe Laustrup Carstensen

Indholdsfortegnelse

	Side
64. Godkendelse af dagsorden	161
65. Dialogmøde ml. FællesMED Børn og Læring & Udvalget for Børn og Læring	162
66. Etablering af fælles institution for den forberedende grunduddannelse (FGU) i Varde, Esbjerg og Fanø kommuner	163
67. Økonomi vedr. aftale om bedre veje til uddannelse og job.....	165
68. Trivselsundersøgelse 5 årige – eksempel på afbureaukratisering	168
69. Genhusning af vuggestuegruppen i Østervang	170
70. Budgetopfølgning pr. 31. marts 2018 - Udvalget for Børn og Læring.....	172
71. Fortsat behandling af budget 2019-2022 - Udvalget for Børn og Læring	175
72. Tildelingsmodel klubområdet.....	177
73. Orientering vedr. rejseholdets bygningsanalyse	180
74. Ansøgning fra Tistrup Skole og Lykkesgårdskolen - Anlægs- og renoveringspuljen.....	182
75. Tiltag for elever med autismspektrumforstyrrelse	183
76. Praktikugen - En ny vej for praktik for 8. årgang i Skoleklynge Øst.....	186
77. Skoler og dagtilbud for alle: Justering af krav til nedlukning af overbygningsklasser	188
78. Skoler og dagtilbud for alle: Overflytning af 7. klasse elever fra Thorstrup Skole til Tistrup Skole pr. 1. august 2019	191
79. Navneændring for Blåbjergskolen og Horne-Tistrup Skole	193
80. Mødeplan for 2019 i Udvalget for Børn og Læring.....	195
81. Gensidig orientering.....	197
Bilagsliste	198
Underskriftsblad.....	200

64. Godkendelse af dagsorden

Dok.nr.: 15125

Sagsid.:

Initialer: bilc

Åben sag

65. Dialogmøde ml. FællesMED Børn og Læring & Udvalget for Børn og Læring

Dok.nr.: 16719
Sagsid.: 17/11345
Initialer: bilc
Åben sag

Sagsfremstilling

Som en del af den planlagte budgetprocedure er der indkaldt til møde mellem udvalget for FællesMED Børn og Læring.

Byrådet har besluttet at:

- Alle serviceområder skal effektivisere for 1/2 årligt, dvs. 1/2% i 2019 svarende til godt 10 mio. kr., stigende til 1% i 2020 svarende til 20 mio. kr. osv. Det er op til den enkelte leder at beslutte hvordan effektiviseringerne gennemføres.
- Fagudvalgene udarbejder et omprioriteringskatalog med forslag til evt. servicereduktioner (serviceudgifter, ikke overførselsområdet eller kommunal medfinansiering) på 1% af budgettet, svarende til godt 20 mio. kr. i 2019.

For udvalgets område betyder det, at der skal udarbejdes et omprioriteringskatalog på 8,86 mio. kr.

Der ønskes en drøftelse af det udarbejdede forslag til omprioriteringskatalog – dok. 43632-18.

Retsgrundlag

Intet

Økonomi

Bilag:

1 Åben Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring

43632/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at budgetforslag 2019 og eventuelle forslag til omprioriteringskatalog drøftes.

66. Etablering af fælles institution for den forberedende grunduddannelse (FGU) i Varde, Esbjerg og Fanø kommuner

Dok.nr.: 16819
Sagsid.: 17/5883
Initialer: lcor
Åben sag

Sagsfremstilling

I oktober 2017 indgik en bred forligskreds i Folketinget en aftale om reform af det uddannelsesforberedende område – 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job'. Reformen medfører, at der fra august 2019 etableres en ny forberedende grunduddannelse (FGU), og at kommunerne skal sikre en sammenhængende ungeindsats med målet om at få flere unge i uddannelse og job.

Af aftalen fremgår det, at de nye statsligt selvejende FGU-institutioner skal etableres efter en forudgående lokal proces, hvor der er indgået aftale om kommunale FGU-dækningsområder. Kommunernes Kontaktråd (KKR) forestår den lokale proces, og KKR indstiller til Undervisningsministeriet, der opretter FGU-institutionen.

Byrådene i Varde Kommune og Esbjerg Kommune skal beslutte FGU-dækningsområde, antallet af og placering af skolerne/institutionen, og det forventede antal spor på skolerne.

FGU skal etableres som en ny selvstændig statslig selvejende institution med egen ledelse, der får et geografisk dækningsområde bestående af et antal kommuner. Der oprettes i omegnen af 90 skoler i alt, som organiseres i op til 30 statsligt selvejende institutioner. Institutionen har i dækningsområdet pligt til at udbyde alle 3 spor (almen, praktisk og erhvervsspor) og til at optage alle målgruppevurderede elever med hjemsted i dækningsområdet. Der skal være pædagogisk ledelse på alle skoler, og institutionens øverste ledelse skal derudover være synlig på skolerne. Skolerne skal i udgangspunktet indeholde alle 3 spor af FGU. Der er dog mulighed for, at undervisningsministeren i særlige tilfælde, herunder yderområder, godkender skoler med færre spor.

KKR stiller, på baggrund af tilbagemeldinger fra kommunerne, forslag om dækningsområde og placering af skoler til undervisningsministeren. KKR's endelige forslag til ministeren om dækningsområde og placering af skoler skal være modtaget senest 1. juni 2018. Undervisningsministeren opretter - på baggrund af forslagene om dækningsområder og placering af skolerne - institutionerne efter drøftelse med aftalepartierne. Undervisningsministeren opretter de nye institutioner som statsligt selvejende institutioner og godkender vedtægterne. Ministeren nedsætter en interimbestyrelse 1. september 2018 for hver FGU-institution.

Der er på det administrative niveau afholdt drøftelser mellem Esbjerg og Varde Kommune vedrørende FGU-dækningsområdet. Fanø har tilkendegivet, at der er opbakning til og ønske om at indgå i dette samarbejde. Varde og Esbjerg Kommune har desuden afholdt drøftelser med produktionsskolerne og VUC i kommunerne.

Forvaltningens vurdering

Der vurderes ikke at være alternativer til indstillingen vedrørende dækningsområdet. Det er på administrativt og politiske plan afklaret med andre omkringliggende kommuner,

hvorvidt de ønsker at indgå i FGU dækningsområdet. Hverken Varde eller Esbjerg kommuner har elevgrundlag til alene at udgøre et FGU-dækningsområde.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Brev fra Undervisningsministeriet den 10. januar 2018 om opstart af de lokale processer om udarbejdelse af dækningsområder for FGU og placering af institutioner.

Desuden fremsat lovforslag til Lov om institution for forberedende grunduddannelse den 21. marts 2018, L 200 – 2017-18, som 1. behandles den 17. april 2018:

http://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L200/som_fremsat.htm

Økonomi

Økonomien for aftalen forhandles i løbet af foråret, og det er derfor ikke muligt præcist at vurdere de økonomiske konsekvenser for Varde Kommune.

Forslaget er, at kommunerne finansierer 65% af udgifterne og staten den resterende del af udgiften til en FGU-elev, og at kommunernes merudgifter under ét vil blive kompenseret gennem bloktilskud via DUT-principperne (Kompensation som følge af lovgivning).

Der henvises til særskilt sag på nærværende dagsorden.

Høring

Ingen

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler, at det indstilles til Byrådet,
at Varde, Esbjerg og Fanø Kommuner indstiller til Kommunernes Kontaktråd (KKR), at der etableres en fælles FGU-institution i kommunernes dækningsområde,
at der etableres 3 FGU-skoler i henholdsvis Varde, Esbjerg og Ribe,
at alle skoler som udgangspunkt tilbyder 3 spor,
at den fælles institution kommer til at ligge i Esbjerg.

Beslutning Direktionen den 09-05-2018

Fraværende: Ingen

Anbefalingen blev tiltrådt.

67. Økonomi vedr. aftale om bedre veje til uddannelse og job

Dok.nr.: 16900

Sagsid.: 17/5883

Initialer: lcor

Åben sag

Sagsfremstilling

I oktober 2017 indgik en bred forligskreds i Folketinget en aftale om reform af det uddannelsesforberedende område – 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job'. Reformen medfører, at der fra august 2019 etableres en ny forberedende grunduddannelse (FGU), og at kommunerne skal sikre en sammenhængende ungeindsats med målet om at få flere unge i uddannelse og job.

I vedhæftede notat gives en vurdering af aftalens forventede økonomiske konsekvenser for Varde Kommune med de kendte parametre. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt præcist at vurdere konsekvenserne, da økonomien først forhandles i løbet af foråret, hvorfor der er oplyst 3 scenarier baseret på dels forslaget i aftalen, dels skøn over forskellige elevtal.

Forslaget er, at kommunerne under ét kompenseres gennem bloktilskud via DUT-princippet (Staten kompenserer for udgiftsændringer som følge af lovgivning). Det er dog endnu ikke fastlagt, hvor stor en del af de samlede udgifter, der er omfattet af DUT-princippet og budgetgarantien.

Det forventes, at årstaksten pr. FGU-elev bliver ca. 100.000 kr. pr. årselev med en kommunal medfinansiering på 65%. Der er mulighed for at forlænge 10% af eleverne ud over 2 år, men her vil der være en 100% kommunal finansiering.

Varde Kommunes egen aktuelle optælling af elevtallet for kommende FGU-elever er mindre end Undervisningsministeriets tal. En beregning af de kommunale udgifter viser derfor, at de ekstra udgifter til takstdelen forventes at nærme sig 0 (idet DUT-princippet kompenserer udgiften) eller ligge op til ca. 2 mio. Det skal dog bemærkes, at alle forudsætninger endnu ikke er på plads, ligesom elevtallet er usikkert. Der er desuden usikkerhed om, hvorvidt kommunerne skal medfinansiere 'tomme' pladser på FGU'en.

Derudover vil der være udgifter til en nyoprettet skoleydelse, som FGU-elever modtager.

I forbindelse med iværksættelse af den sammenhængende ungeindsats, vil en række elementer kunne indebære ekstra udgifter, men det konkrete indhold heraf er fortsat usikkert og vil skulle udvikles af kommunerne. Dog vil der forventeligt være ekstra udgifter til etablering af forslaget om, at unge med behov skal have en gennemgående kontaktperson fra 8. klasse til det 25. år.

Forvaltningens vurdering

Det vurderes, at Varde Kommune på det foreliggende grundlag samlet set vil få en merudgift på 1,2 - 2,2 mio. kr. på 'takster' og 0,8 - 1,7 mio. kr. på 'skoleydelse'. Det vil være afgørende, hvordan forhandlingerne om økonomien falder på plads i forhold til, hvad der vil være omfattet af budgetgarantien.

Udgifterne i medfør af 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job' rækker ind i budgetterne for Udvalget for Børn og Læring samt Udvalget for Arbejdsmarked og Integration. Det vil være hensigtsmæssigt, hvis budgettet samles under ét udvalg.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

En række lovforslag er på vej som følge af indgåelse af 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job'.

Økonomi

Udgiftsvurdering – takster	Model 1: Egen opgørelse:	Model 2: UVM's opgørelse:	Model 3: I forhold til indbyggerantal:
Antal elever	105	139	123
Forventet udgift, 65.000 kr. pr. elev	6,8 mio. kr.	9,0 mio. kr.	8,0 mio. kr.
<u>Nuværende budgetter:</u>			
EGU, kun skoleudgifter	-0,4 mio. kr.	-0,4 mio. kr.	-0,4 mio. kr.
Produktionsskolen	-3,4 mio. kr.	-3,4 mio. kr.	-3,4 mio. kr.
Merudgift før DUT/budgetgaranti	3,0 mio. kr.	5,2 mio. kr.	4,2 mio. kr.
Beregnet DUT**/budgetgaranti	-3,0 mio. kr.	-3,0 mio. kr.	-3,0 mio. kr.
Kommunal udgift	0	2,2 mio. kr.	1,2 mio. kr.

**) DUT/budgetgarantiberegningen sker ud fra en generel beregningsmodel herfor.

Udgiftsvurdering - skoleydelse	Model 1: Egen opgørelse:	Model 2: UVM's opgørelse:	Model 3: I forhold til indbyggerantal:
Antal elever	105	139	123
Beregnet skoleydelse jfr. ovennævnte forudsætninger - 65 % andel.	3,8 mio. kr.	5,0 mio. kr.	4,5 mio. kr.
<u>Nuværende budgetter:</u>			
EGU	-2,1 mio. kr.	-2,1 mio. kr.	-2,1 mio. kr.
Uddannelseshjælp, ydelser*	-0,9 mio. kr.	-1,2 mio. kr.	-1,0 mio. kr.
Merudgift før DUT	0,8 mio. kr.	1,7 mio. kr.	1,4 mio. kr.
DUT** – ikke aftalt			
Kommunal udgift			

*) Er beregnet jævnt for de 19 på VUC, der modtager uddannelseshjælp i forvejen (Varde Kommunes egen opgørelse). De andre modeller er en forholdsmæssig beregning.

**) DUT forhandlingerne er ikke indledt – KL anbefaler, at udgiften til forsørgelse bliver en del af budgetgarantien, da både udgifterne til EGU og Uddannelseshjælp i forvejen er omfattet.

Fast kontaktperson (unge med behov fra 8. klasse - 25 år) er nævnt i budgetvejledningen som en del af den politiske aftale med 20 mio. kr. for 2019 og 40

mio. kr. for 2020 og frem.

Varde Kommunes andel er 20 mio. kr. x 0.88% for år 2019 = 0.175 mio. kr. og for år 2020

40 mio. kr. = 0.350 mio. kr.

Høring

Ingen

Bilag:

1 Åben Notat: FGU - økonomiske konsekvenser

38906/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler, at det indstilles til Udvalget for Børn og Læring samt Udvalget for Arbejdsmarked og Integration,

at de forventede økonomiske konsekvenser af 'Aftale om bedre veje til uddannelse og job' drøftes,

at sagen oversendes til budgetforhandlingerne.

Beslutning Direktionen den 09-05-2018

Fraværende: Ingen

Anbefalingen blev tiltrådt.

68. Trivselsundersøgelse 5 årige – eksempel på afbureaukratisering

Dok.nr.: 16832
Sagsid.: 16/4378
Initialer: ANBR
Åben sag

Sagsfremstilling

Med udgangspunkt i aftalestyringen for dagtilbud er der i 2016 og 2017 gennemført en trivselsmåling blandt de 5-årige børn i de selvejende og kommunale dagtilbud.

Det har været et politisk ønske, at følge de 5 åriges generelle trivsel med det mål, at der skulle ske fremgang. Trivselsmålingen, hvor børnene – med hjælp af en voksen - selv har svaret på en række spørgsmål, er det redskab, der er anvendt til at måle børnenes trivsel.

De data trivselsmålingen leverer, skal understøtte dagtilbuddenes arbejde med at udarbejde lokale indsatser for øget trivsel blandt børnene.

På det årlige møde mellem direktør, dagtilbudschef og dagtilbuddenes MED-udvalg, er trivselsmålingen af de 5-årige et af de forslag dagtilbuddene har til afbureaukratisering. Dette både fordi målingen foretages blandt de ældste børn, som er på vej ud af institutionen, og fordi trivslen nu vurderes for alle børn i de individuelle dialogprofiler, som alle dagtilbud gennemfører og anvender til udvikling af den pædagogiske praksis, herunder tiltag der øger børnenes trivsel.

Der er ikke taget stilling til, om der skal gennemføres en trivselsmåling i 2018.

Forvaltningens vurdering

Trivselsmålingen tager tid i dagtilbuddene, hvor en pædagog skal sidde med hver 5-årig som skal guides igennem målingen. Ligeledes i forvaltningen, hvor data skal genereres, behandles og fremlægges i fagudvalget.

Målingen har givet et godt billede af de 5-åriges trivsel og dagtilbuddene har anvendt den som et redskab i arbejdet med at målrette den pædagogiske indsats for at øge børnenes trivsel.

Det vurderes dog, at dialogprofilerne, hvor alle børns trivsel vurderes, samt leg- og læringsmiljøvurderingen (begge anvendes i alle dagtilbud) fuldt kan erstatte trivselsmålingen.

Forvaltningen foreslår på den baggrund en afbureaukratisering på dagtilbudsområdet, hvor trivselsmålingen af de 5-årige bortfalder.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Aftalestyring

Økonomi

Ingen

Høring

Ingen

Bilag:

1 Åben BU-udvalget 22.08.2017: Resultater af trivselsmåling blandt 5-årige 2017 132149/17

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at trivselsmålingen blandt de 5-årige i Varde Kommunes dagtilbud bortfalder.

69. Genhusning af vuggestuegruppen i Østervang

Dok.nr.: 17012

Sagsid.: 18/5239

Initialer: ANBR

Åben sag

Sagsfremstilling

Vuggestueafdelingen i dagtilbuddet Firkløverets afdeling Østervang i Varde skal have nyt tag og nye vinduer. Renoveringen er så omfattende, at det vil være nødvendigt, at genhuse vuggestuegruppen imens arbejdet står på. Renoveringen forventes at starte ca. 15. august og vare ca. 3 måneder.

Forvaltningen foreslår, at genhusningen sker i Tumlehuset, som huser gæstedagpleje og stordagpleje.

Konsekvensen af at bruge Tumlehuset til genhusning vil være, at Tumlehuset i en periode kun anvender 10 af de 20 eksisterende pladser og i stedet bruger gæstepladser hos dagplejerne i Varde by til de pladser, der herudover er behov for.

Da der i august/september er 2 dagplejere i Tumlehuset som går på pension, vil det være muligt at reducere Tumlehuset til 10 pladser uden afskedigelse og ved at unnlade at besætte stillingerne i genhusningsperioden.

Forvaltningens vurdering

Baggrunden for at foreslå Tumlehuset til genhusningen er beliggenheden tæt på Østervang samt, at faciliteterne til vuggestuebørn er tilstede. Dertil kommer, at vi ikke har andre oplagte muligheder, særligt fordi det er de mindste børn, det drejer sig om. Med baggrund i, at Tumlehusets belægning det seneste år har ligget på 66% i gennemsnit, vurderes, at gæstepleje til børn, udover de 10 pladser der vil være i Tumlehuset, vil kunne håndteres i dagplejen i Varde by.

Samlet set vurderes genhusning i Tumlehuset således at være den mest hensigtsmæssige løsning på genhusningsudfordringen.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Dagtilbudsloven

Økonomi

Da det ikke er muligt at udnytte samdriftsfordelene mellem børnehave og vuggestue i Østervang i genhusningsperioden, vil der være en merudgift til personaletimer i vuggestuen på 15 timer pr. uge. Udgiften finansieres indenfor dagtilbudsområdet.

Høring

Ingen

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at Tumlehuset anvendes til genhusning af vuggestuegruppen fra Østervang i renoveringsperioden som beskrevet.

70. Budgetopfølgning pr. 31. marts 2018 - Udvalget for Børn og Læring

Dok.nr.: 16657
Sagsid.: 17/12789
Initialer: JEPO
Åben sag

Sagsfremstilling

Forvaltningen har udarbejdet budgetopfølgning for første kvartal 2018.

Der udarbejdes budgetopfølgning til politisk godkendelse 3 gange årligt, ultimo marts, ultimo juni samt ultimo september. Derudover sker der en løbende opfølgning i en tæt dialog mellem aftaleholderne og økonomikonsulenterne.

Resultatet for budgetopfølgningen for første kvartal 2018 for Børn og Læring udviser et forventet merforbrug på 6,2 mio. kr. i forhold til korrigeret budget excl. overførsler. Beløbet kan dækkes af overførsler fra tidligere år. Budgetopfølgningen er et resultat af følgende:

(mio. kr.)

Fagområde		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal
Skoleområdet	Forventet merforbrug	5,9		
Sundhedsområdet	Ingen afvigelse	0,0		
Dagtilbudsområdet	Forventet merforbrug	0,3		
Børn og unge med særlige behov	Ingen afvigelse	0,0		
I alt		6,2		

SKOLEOMRÅDET:

Der forventes et merforbrug på 5,9 mio. kr., hvilket fremkommer ved nedenstående resultat på overordnet niveau.

Område	Korrigeret budget eks. overførsler 2018	Overførsel fra 2017 til 2018	Forventet regnskabsresultat 2018	Forventet afvigelse 2018 (minus = mindreforbrug)	
				(eks. overf)	(inkl. overf.)
Skoleområdet	501,8	14,9	507,7	5,9	-1,7
Ungdomsuddannelse	17,9	0,5	17,9	0,0	0,0
Folkeoplysning	15,6	1,0	15,6	0,0	0,0
I alt	535,3	16,4	541,2	5,9	-1,7

Der er et mindreforbruget på 1,7 mio. kr. på bevillinger udenfor rammen, som skyldes dette færre elever på efterskoler svarende til 2,1 mio. kr. samt øgede udgifter på 0,4 mio. til elevbefordring især på grund af flere elever i specialklasserne.

Af det forventede merforbrug ex. overførsler er 7,6 mio. kr. indenfor rammen, som dermed kan dækkes af overførslerne fra 2017 til 2018. Indenfor rammen betyder, at der er fuld overførselsadgang mellem årene.

SUNDHEDSOMRÅDET:

Der forventes ingen afvigelser på sundhedsområdet.

Område	Korrigeret budget eks. overførsler 2018	Overførsel fra 2017 til 2018	Forventet regnskabsresultat 2018	Forventet afvigelse 2018 (minus = mindreforbrug)	
				(eks. overf.)	(inkl. overf.)
Sundhedsudgifter	26,0	0,7	26,0	0,0	0,0

DAGTILBUD:

Der forventes et merforbrug på 0,3 mio. kr.

Område	Korrigeret budget eks. overførsler 2018	Overførsel fra 2017 til 2018	Forventet regnskabsresultat 2018	Forventet afvigelse 2018 (minus = mindreforbrug)	
				(eks. overf.)	(inkl. overf.)
Dagplejen	55,5	0,2	55,5	0,0	0,0
Daginstitutioner	131,8	3,8	132,1	0,3	0,2
I alt	187,3	4,0	187,6	0,3	0,2

Af det forventede merforbrug er 0,1 mio. kr. indenfor rammen, som dermed kan dækkes af overførslerne fra 2017 til 2018. Indenfor rammen betyder, at der er fuld overførselsret mellem årene.

Merforbruget på 0,2 mio. kr. skyldes, at der er flere børn i private pasningsordninger end oprindeligt budgetteret.

TILBUD TIL BØRN OG UNGE MED SÆRLIGE BEHOV:

Der forventes ingen afvigelser i forhold til vedtaget budget.

Område	Korrigeret budget eks. overførsler 2018	Overførsel fra 2017 til 2018	Forventet regnskabsresultat 2018	Forventet afvigelse 2018 (minus = mindreforbrug)	
				(eks. overf.)	(inkl. overf.)
Forebyggende foranstaltninger	52,8	5,1	52,8	0,0	0,0
Plejefamilier	42,2	1,1	42,2	0,0	0,0
Døgninstitutioner og opholdssteder	34,7	0,9	34,7	0,0	0,0
Central refusion	-3,2	0,5	-3,2	0,0	0,0
Kontante ydelser	4,8	0,8	4,8	0,0	0,0
I alt	131,3	8,4	131,3	0,0	0,0

Der vedlægges oversigt for anlægsprojekter pr. 31. marts 2018 med status for de enkelte projekter.

Forvaltningens vurdering

Da budgetopfølgningen er foretaget på et forholdsvis tidligt tidspunkt på året, er det forvaltningens vurdering, at merforbruget er på usikkert grundlag.

På skoleområdet sker den endelige tildeling på baggrund af elevtallet pr. 5. september 2018. Budgetopfølgningen er udarbejdet med baggrund i forventede elevtal medio februar, hvorfor der kan ske ændringer i forhold til den endelige tildeling.

På dagtilbudsområdet er beregningerne foretaget med baggrund i prognosen pr. 15. januar 2018. Der kommer ny prognose medio maj og endelig prognose i juli 2018 som kan have indflydelse på tallene.

Det forventede regnskabsresultat på tilbud til børn og unge med særlige behov er beregnet ud fra kendte anbringelse og foranstaltninger.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Økonomi

Økonomiafdelingen har følgende bemærkninger til sagen:

På bevillinger indenfor rammen er der et merforbrug på 7,7 mio. kr. Det skyldes, at det på nuværende tidspunkt forventes, at der bruges 7,7 mio. kr. af overførte midler fra tidligere år. Det betyder samtidig, at de samlede overførsler til 2019 forventes at blive på 18,9 mio. kr. mod 26,6 mio. i overførsel fra 2017 til 2018.

På bevillinger udenfor rammen er der et mindreforbrug på 1,5 mio. kr. på udvalgets område.

Af det samlede merforbrug på 6,2 mio. kr. er 7,7 mio. kr. på bevillinger inden for rammen, og kan dækkes af overførsler fra 2017 til 2018.

Høring

Ingen

Bilag:

1 Åben Anlæg pr. 31.03.2018 - Samtlige udvalg - Budgetopfølgning

53248/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at budgetopfølgningen tages til efterretning.

71. Fortsat behandling af budget 2019-2022 - Udvalget for Børn og Læring

Dok.nr.: 16892
Sagsid.: 18/2855
Initialer: JEPO
Åben sag

Sagsfremstilling

I henhold til den godkendte tids- og handleplan for budget 2019-2022 skal fagudvalgene på møder i maj have forelagt forslag til omprioriteringsbidrag til budget 2019. Den endelige prioritering af forslagene skal ske på udvalgets møde i juni 2018.

For Udvalget for Børn og Læring skal der udarbejdes omprioriteringsbidrag for i alt 8.860.000 kr.

Herudover skal der findes finansiering til de udarbejdede investeringsforslag såfremt disse skal indarbejdes i budgettet fremover.

Udvalgene kan kun komme med anlægsønsker i 2020, 2021 og 2022, hvor der er uprioriterede puljer på hhv. 18, 40 og 80 mio. kr. Hvis udvalget har nye anlægsønsker til 2019 skal udvalget pege på, hvilke allerede besluttede anlægsprojekter, som omprioriteres.

Der vedlægges oversigt over allerede vedtagne anlægsprojekter på udvalgets område.

Forvaltningen vil på mødet gennemgå eventuelle forslag til omprioriteringsforslag.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Styrelsesloven

Økonomi

Der skal udarbejdes forslag til omprioriteringsbidrag for i alt 8.860.000 kr. samt evt. yderligere beløb til finansiering af investeringsforslag.

Høring

Ingen

Bilag:

1	Åben	Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring	43632/18
2	Åben	Budget Børn og Læring - specifikation til udvalgsmøde april 2018	49200/18
3	Åben	Oversigt over anlægsprojekter i budget 2018 - Udvalget for Børn og Læring.	67580/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at det drøftes hvilke omprioriteringsforslag der skal arbejdes videre med,

at det drøftes om der er nye driftsønsker (og modsvarende forslag til finansiering), som der skal arbejdes videre med,

at det drøftes om der er nye anlægsønsker, som der skal arbejdes videre med.

72. Tildelingsmodel klubområdet

Dok.nr.: 16863
Sagsid.: 18/2921
Initialer: lian
Åben sag

Sagsfremstilling

I forbindelse med budgetaftalen for 2018-2021 blev Udvalget for Børn og Undervisning bedt om at lave en nærmere vurdering af tildelingsmodellerne inden for klubområdet, herunder eventuel opkrævning af deltagerbetaling. Klubområdet betragtes i denne forbindelse som juniorklubber og SFO-2 på Samuelsgården samt ungdomsklubtilbud og SFO-3 på Samuelsgården.

Den nuværende tildelingsmodel er for juniorklubber og SFO-2 (elever fra 4.-6. årgang), og tager udgangspunkt i en tildeling pr. fremmødte elever på 11.944 kr. (2018-niveau) beregnet på baggrund af gennemsnitligt fremmøde opgjort to gange årligt (5. marts og 5. september) på baggrund af 4 årlige opgørelser i de enkelte klubtilbud, dog med en minimumstildeling på 202.752 kr. (svarende til 17 børn). Kompetencen til at fastsætte en eventuel brugerbetaling er uddelegeret til den enkelte skolebestyrelse, der er ansvarlig for klubtilbuddet ved skolen.

I forhold til SFO-2 er det fastsat, at kontingentet er 500 kr. pr. måned.

For ungdomsklubtilbuddet (7. klasse – 18 år) og SFO-3 er der en grundtildeling på 103.253 kr. + beløb pr. barn, og kompetencen til at fastsætte brugerbetaling er for ungdomsklubberne uddelegeret til ungdomsskolebestyrelsen. For SFO-3 er det uddelegeret til skolebestyrelsen.

Der har i forbindelse med arbejdet med at undersøge muligheder for en anden tildelingsmodel været nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter for skolebestyrelser, BUPL, skoleledere, SFO-ledere(klubledere), Samuelsgården og forvaltningen. Arbejdsgruppen har udarbejdet 2 modeller for juniorklubber (model 1 og 2) og 1 model for ungdomsklubber (model 3) under hensyntagen til opfyldelsen af målet i budgetaftalen.

Der var et ønske fra arbejdsgruppen om, at ved nedgang i antal fremmødte og potentielle børn (uden at det medfører lukning af tilbuddet) reserveres de første 100.000 kr. af demografimidlerne til særlige indsatser for børn som skønnes at have et behov for klubtilbud. Øvrigt demografimidler tilføres kassen i lighed med nuværende praksis.

Der skitseres nedenfor 3 modeller, - 2 gældende for juniorklub og SFO-2 og 1 model gældende for ungdomsklub og SFO-3. For alle modeller gælder, at de nye tildelingsmodeller er gældende pr. 1. august 2018.

Model 1 tager udgangspunkt i den nuværende tildeling, men med en minimumstildeling svarende til 12 børn i en juniorklub samt et beløb pr. fremmødte barn. Tildelingen reguleres efter antal fremmødte 4 gange om året. Der opkræves fast månedligt kontingent på 100-200 kr. pr. tilmeldte barn, fastsat af den enkelte skolebestyrelse. Der er yderligere indarbejdet 6 måneders bunden tilmelding for alle tilmeldte, hvilket betyder, at et barn først kan opsiges sit medlemskab efter 6 måneder.

I model 2 fordeles 500.000 kr. efter potentielle brugere i klubberne. Alle klubber modtager en grundtildeling på 75.000 kr., SFO-2 dog 150.000 kr. Denne forskel skyldes

et ønske om, at der i tildelingen tages hensyn til at SFO-2 har flere årlige åbningsdage. Såfremt der oprettes flere SFO-2-tilbud vil tildelingsmodellen skulle revideres. De resterende midler fordeles i forhold til antallet af fremmødte børn i klubberne. Denne tildeling reguleres 4 gange om året. Der opkræves et fast månedligt kontingent på 100-200 kr. pr. medlem, fastsat af den enkelte skolebestyrelse. Der er yderligere indarbejdet 6 måneders bunden tilmelding for brugerne.

Model 3 for ungdomsklubberne tager udgangspunkt i en grundtildeling på 75.000 kr., suppleret med en tildeling efter antallet af tilmeldte, hvor tildelingen er 1.500 kr. pr. tilmeldte op til 39 brugere, og 1.330 kr. pr. tilmeldte ved mere end 40 brugere. Derudover opkræves der for ungdomsklubberne et kontingent på 300 kr. årligt pr. medlem, mens der for SFO-3 opkræves 100 kr. årligt pr. medlem. Klubberne under Ungdomsskolen kan søge bestyrelsen om kontingentfrihed.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningen vurderer, at de udarbejdede modeller fortsat vil skabe mulighed for et klubtilbud ved alle folkeskoler i kommunen. Der ønskes fastsættelse af brugerbetaling på 100-200 kr. pr. måned. Dette besluttet lokalt i den enkelte skolebestyrelse. For SFO-2 lægges op til at brugerbetaling på 510 kr. pr. måned videreføres. I den nuværende model er det fastsat, at det enkelte tilbud maksimalt må opkræve 205 kr. pr. måned i brugerbetaling, dog må Samuelsgårdens SFO-2 opkræve en betaling på 510 kr. pr. måned.

Da Samuelsgården er et SFO-2-tilbud oprettet under folkeskoleloven, er dette tilbud omfattet af reglerne om søskenderabat m.v.

Øvrige klubtilbud er oprettet under Ungdomsskoleloven, og er således ikke omfattet af regler for søskenderabat m.v.

Modellerne tager udgangspunkt i, at der fremadrettet fortsat skal tildeles midler ud fra antal fremmødte børn i stedet for antal tilmeldte børn. Der ønskes at antal fremmødte børn gøres op 4 gange årligt i stedet for 2 gange. Dette skyldes et ønske om at udligne risiko udsvingene i tildelingen, og dermed bliver planlægningen i de enkelte klubber mindre sårbar i forhold til udsving i antallet af fremmødte børn.

Samtidig tager modellerne udgangspunkt i at der skal være et minimumstilmelding på et halvt år, forstået sådan, at man ikke kan melde et barn ud, før der er gået et halvt år efter indmelding.

Modellen for Ungdomsklubber og SFO-3 bygger på en tildeling pr. fremmødte unge. Der er i modellen indarbejdet, at der gives et større tilskud pr. ung for de første 39 tilmeldte, og derefter sættes beløbet ned. Dette tilgodeser de mindre ungdomsklubber, hvilket er et ønske fra arbejdsgruppen. Der tages udgangspunkt i antallet af tilmeldte opgjort pr. 1. april i budgetåret.

Det vurderes, at tilbuddet 'Tirsdagsklubben' ikke indgår i en ændring af tildelingsmodel, men fortsætter med den nuværende tildeling. 'Tirsdagsklubben' er et klubtilbud for fysisk og psykisk udviklingshæmmede unge, placeret på Sct. Jacobi Skole.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Folkeskoleloven og Ungdomsskolebekendtgørelsen LBK 438 af 8. maj 2017

Økonomi

Den ændrede tildelingsmodel forventes at kunne indeholdes indenfor den nuværende økonomiske ramme for klubtilbud

Høring

Berørte skolebestyrelser, ungdomsskolebestyrelsen og BUPL i perioden 16. maj – 13. juni 2018

Bilag:

1	Åben	Juniorklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018	64805/18
2	Åben	Ungdomsklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018	64860/18
3	Åben	Åbningsdage i juniorklubber og ungdomsklubber 2018	67217/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler

at der træffes beslutning om hvilke/hvilken model der skal sendes i høring hos høringsparterne i perioden 16. maj – 13. juni 2018.

73. Orientering vedr. rejseholdets bygningsanalyse

Dok.nr.: 16848

Sagsid.: 18/920

Initialer: trma

Åben sag

Sagsfremstilling

I forliget 'Skoler og dagtilbud for alle' side14. er følgende aftalt:

Der skal efter fastlæggelsen af en ny struktur på skole og dagtilbudsområdet foretages en gennemgang af bygningsmassen på samtlige dagtilbud og skoler, så det sikres, at der ikke opretholdes lokaler begrundet i aktiviteter, der kunne henlægges til andre bygningsfaciliteter i nærområdet, f.eks. hallerne. Fremadrettet vil der i øvrigt være et fokus på at sikre samdrift mellem skoler og dagtilbud ved opførelse af nye bygninger.

På baggrund af dette og som led i opgaven vedrørende nedbringelse af antallet af kommunale kvadratmetre har repræsentanter fra Ejendomscentret og Skoleafdelingen i foråret 2018 været på besøg på kommunens folkeskoler. Repræsentanterne har derfor udgjort en 'taskforce' eller et 'bygningsejsehold'.

Der gives hermed et overblik over, hvordan rejseholdet rapporterer de data, som er indsamlet ved besøgene og de observationer, som er gjort under besøgene.

Forvaltningens vurdering

Rejseholdet har arbejdet ud fra et ønske om at finde 'smarte kvadratmeter' særligt relateret til skolernes samarbejde med lokalsamfundet. Her har det været nødvendigt at fokusere på de kommunalt ejede eller lejede bygninger i den enkelte skoles nærområde for at rykke aktiviteterne fra de kommunalt lejede eller ejede bygninger ind på skolerne. Eksempler på sådanne aktiviteter er:

- Lokalhistoriske arkiver
- Junior klubber
- Biblioteker
- SFO'er

Derudover har rejseholdet vurderet skolernes nuværende bygninger i forbindelse med en nedbringelse af skolernes konkrete bygningsmasse. Her har fokus været på at nedlægge fløje og selvstændige/isolerede bygninger, der hvor de ikke blev fundet brugbare, og de aktiviteter der er placeret der, som uden større udfordringer ville kunne placeres andre steder på den enkelte skole.

Rejseholdet har i forbindelse med ovenstående været i konstruktiv dialog med den enkelte skoleledelse for sammen at afsøge de muligheder, som findes i lokalsamfundet. Det har været rejseholdets klare opgave at få skoleledelserne til selv at byde ind med forslag til optimeringer af mængden af kvadratmeter.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Intet

Økonomi

Ingen

Høring

Ingen

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at orienteringen omkring rejseholdets bygningsanalyse tages til efterretning,
at udvalget drøfter forventninger til form og indhold forud for udarbejdelse af
analysenotat.

74. Ansøgning fra Tistrup Skole og Lykkesgårdskolen - Anlægs- og renoveringspuljen

Dok.nr.: 16990
Sagsid.: 17/11903
Initialer: bilc
Åben sag

Sagsfremstilling

Udvalget har tidligere foretaget en prioritering af indkomne ansøgninger til små anlægs- og renoveringsprojekter på skole- og dagtilbudsområdet – se dok. 2485-18.

Der er efterfølgende modtaget følgende ansøgninger:

Tistrup Skole - til etablering af toiletter på 1. sal, hvor skolens specialklasser rykker op fra august 2018.

Lykkesgårdskolen – til ændring af ventilationsindstillinger i forbindelse med etablering af 2 klasserum i specialafdelingen.

Retsgrundlag

Økonomiregulativet

Økonomi

Byrådet har frigivet en anlægspulje på 3.206.000 kr., hvortil kommer 1.027.000 kr. overført fra 2017 til 2018.

I alt anlægs- og renoveringspulje 2018: 4.233.000 kr.

Restpulje: 854.700 kr.

Høring

Ingen

Bilag:

1 Lukket

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at såvel Tistrup Skole som Lykkesgårdskolen tildeles midler fra anlægs- og renoveringspuljen som ansøgt.

75. Tiltag for elever med autismspektrumforstyrrelse

Dok.nr.: 16824

Sagsid.: 17/10053

Initialer: begr

Åben sag

Sagsfremstilling

I budgetaftalen for 2018 fremgår en beslutning om at iværksætte et udredningsprojekt omkring undervisning af elever i folkeskolen med diagnose inden for autismspektret. Projektet har til formål at sikre, at kommunen kan levere differentierede tilbud og forbedret specialundervisning inden for området. Udvalget for Børn og Læring godkendte efterfølgende et kommissorium for dette arbejde (dok. 11369-18).

Kommissoriets mål: give forslag til særlige skolemæssige tiltag for elever, som udviser autismspektrumforstyrrelse i den almene klasse eller i en specialklasse, herunder aktiviteter i tilknytning til skolegangen. Til opfyldelse af kommissoriet har været nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe med forældre- og foreningsdeltagelse.

Arbejdsgruppens rapport – dok. 154450-17 – foreligger nu til udvalgets stillingtagen.

Rapporten indeholder:

- Præcisering af målgruppen
- Grundlæggende betragtninger om det autismpædagogiske læringsmiljø
- Gennemgang af de mest anvendte autismpædagogiske systemer
- Gennemgang af forudsætninger aktiviteter i tilknytning til skolegangen

Arbejdsgruppen har, for den specifikke undervisning af børn med specialpædagogiske behov som følge af autisme, udarbejdet en præcisering og vejledning, beskrevet som 4 frames (en frame bruges til at beskrive særlige løsningsmuligheder indenfor en kompleks problemstilling).

Disse frames er tænkt som et praktisk værktøj for skoleledelsen i tilrettelæggelse af undervisning af elever med autisme diagnose eller autismealignende udfordringer. De 4 frames omfatter:

- Særligt autistmiljø på Lykkesgårdskolen for elever med øvrige generelle indlæringsvanskeligheder
- Særligt autistmiljø på Tistrup Skole for elever med øvrige specifikke indlæringsvanskeligheder
- Særlig autismeklasse for elever med specialbehov ifølge af autisme og uden andre vanskeligheder
- Den almindelige klasse, hvor én eller flere elever har behov for et autismpædagogisk miljø

Forvaltningens vurdering

Det vurderes, at arbejdsgruppens rapport opfylder kommissoriets mål og indeholder såvel en pædagogisk som en organisatorisk præcisering af, hvilke hensyn der bør sikres i såvel almen undervisningen som i de specialiserede læringsmiljøer for at opfylde autistgruppens særlige pædagogiske behov. Der er lagt vægt på at betragte eventuelle behov både i skolen og uden for skolen.

De 4 frames indeholder præciseringer i forhold til inklusion, fysisk læringsmiljø, forældresamarbejde, socialisering, pædagogisk tilgang, trivsel og relationelle hensyn, som den enkelte skoleleder – hvad enten der er tale om et specialtilbud eller en almen

klasse – praktisk kan bruge som checkliste i forhold til at opbygge/styrke læringsmiljøet for elever indenfor autisme spektret.

For nuværende eksisterer der ikke et særskilt specialtilbud i Varde Kommune, der er målrettet elever med specialbehov ifølge af autisme og uden andre vanskeligheder. Overvejelser om et sådant tilbud har haft forældre opmærksomhed og har løbende været drøftet politisk. Der findes ikke en præcis opgørelse af, hvor stor denne gruppe er i kommunen. Forvaltningen har i april 2018 bedt skolerne oplyse, hvor mange af de nuværende elever, der vurderes at have dokumenterede specialpædagogiske behov som følge af autisme og vurderes i højere grad at kunne få de særlige behov opfyldt i et særligt specialtilbud for autisme. Svarene fremgår af dok. 59613-18 og af efterstående sammenfatning

Klassetrin	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ialt
Antal elever	1	3	1	1	6	5	2	-	2	-	4	25 elever (heraf 10 i nuværende specialtilbud)

Det fremgår af oversigten, udgør gruppen ca 0,5% af den samlede elevgruppe i Varde Kommune. Det fremgår, at der er overordentlig stor spredning i klassetrin. Det fremgår ikke af undersøgelsen, hvorvidt forældrene i højere grad ønsker visitation til et evt. fremtidigt specialtilbud for autisme, frem for inklusion i den almindelige klasse eller fortsat undervisning i nuværende specialtilbud, da undersøgelsen alene har været på antal og ikke individniveau.

Det er forvaltningens vurdering, at ovenstående antal elever og ovenstående spredning ikke peger i retning af at oprette et specialtilbud, som vil kunne leve op til folkeskolens formål.

Det vurderes, at der med fordel kan fokuseres på en indsats, der udvikler læringsmiljøer for elever med autisme i såvel almen undervisningen som specialtilbuddene på grundlag af arbejdsrapporten. Det kan gøres ved at overføre engangsbeløb fra specialundervisningsbudget 2018-2019 på:

- Tistrup Skole: 400.000 kr. til fremme af arbejdsrapportens præciseringer
- Lykkesgårdskolen: 400.000 kr. til fremme af arbejdsrapportens præciseringer
- Øvrige skoler: i alt 400.000 kr. til efteruddannelsestiltag med henblik på at kunne udvikle læringsmiljøer på baggrund af arbejdsrapportens præciseringer.

Konsekvens i forhold til visionen

Arbejdsrapportens afsnit 11.0 indeholder præcisering af særlige hensyn, som der i fritidsaktiviteter bør tages hensyn til. Disse præciseringer gælder også aktiviteter i naturen.

Retsgrundlag

Folkeskoleloven, LBK 1510 af 14.12.2017

Økonomi

Overførsel af engangsbeløb på 1,2 mio. kr. fra specialundervisningsbudget 2018-2019 til:

- Tistrup Skole: 400.000 kr. til fremme af arbejdsrapportens præciseringer
- Lykkesgårdskolen: 400.000 kr. til fremme af arbejdsrapportens præciseringer

- Øvrige skoler tildeles i alt 400.000 kr. til efteruddannelsestiltag med henblik på at kunne udvikle læringsmiljøer på baggrund af arbejdsrapportens præciseringer.

Høring

Ingen

Bilag:

1	Åben kommissorium autisme	11369/18
2	Åben autismeindsats 2018-2021	154450/17
3	Åben antal autister	59613/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at arbejdsgruppens rapport godkendes,

at det - på grundlag af arbejdsgruppens rapport og præciseringer – godkendes, at der anvendes den beskrevne økonomi til at fremme udvikling af autismedpædagogiske miljøer i den almene folkeskole og i specialtilbuddene på Tistrup Skole og Lykkesgårdskolen.

76. Praktikugen - En ny vej for praktik for 8. årgang i Skoleklynge Øst

Dok.nr.: 16890
Sagsid.: 16/625
Initialer: begr
Åben sag

Sagsfremstilling

Udvalget for Børn og Undervisning vedtog den 18. januar 2016 at indføre 1-2 ugers obligatorisk erhvervspraktik på 8. klasses trin. Udvalget besluttede at nedsætte en arbejdsgruppe, som fik til opgave at udarbejde indholdskonceptet for den obligatoriske erhvervspraktik. Konceptet (dok. 20768-16) blev godkendt den 10. maj 2016. Erhvervspraktikken har et omfang af 1 uge og finder sted i perioden oktober - juni i 8. klasse. Der sker en koordinering på skoler, således at praktikstederne har mulighed for at fordele erhvervspraktikanter over hele perioden. Praktikkens indhold og tilrettelæggelse for den enkelte elev etableres i et samarbejde mellem eleven, forældrene, skolen og UU.

Der er fra overbygningsskolerne i Skoleklynge Øst, (Næsbjerg, Agerbæk og Ansager) fremsendt et ønske om at afprøve et anderledes koncept – benævnt 'Praktikugen – En ny vej for praktik på 8. årgang'. Indhold og rammer for dette projekt er udviklet i samarbejde mellem skolerne, erhvervsplaymakeren og det lokale erhvervsliv i området. Konceptets indhold og rammer er beskrevet i vedlagte dok. 63555-18. Konceptet kan kort beskrives som en kombination af det nuværende erhvervspraktikforløb kombineret med virksomhedsbesøg, hvor eleverne præsenteres for konkrete udfordringer eller cases som de involverede virksomheder står overfor - og 2 dage hvor eleverne, ud fra en innovativ og nytænkende tilgang, arbejder med løsningsforslag til de præsenterede udfordringer. De udarbejdede løsningsforslag præsenteres ved afslutningen for de involverede virksomheder. De 3 skoler gør opmærksom på, at man med det beskrevne koncept og afprøvning heraf, ønsker at udvikle alternative former for erhvervspraktikken, hvorfor man ikke nødvendigvis betragter konceptet som endeligt, men som et grundlag for videreudvikling. Skolerne erklærer sig parate til at videreformidle indsamlede erfaringer til såvel de øvrige skoler i kommunen, som til udvalget.

Forvaltningens vurdering

Formålet med den obligatoriske erhvervspraktik er i beslutningsgrundlaget beskrevet som et ønske om at give eleven mulighed for at træffe realistiske valg om fremtidig uddannelse samt at sætte egne mål.

Forvaltningen vurderer, at det koncept, der er beskrevet fra Skoleklynge Øst, også ville kunne understøtte dette formål, idet der udover konkrete praktikerfaringer fra virksomheder også bliver mulighed for, at eleverne får mulighed for at arbejde med konkrete opgaver og problemstillinger fra det lokale erhvervsliv. Dermed opfyldes ikke alene folkeskolereformens mål om den åbne skole og samarbejde med erhvervslivet på en virkelighedsnær og realistisk måde, men også hensigten med at styrke det gensidige samarbejde mellem skoler og erhvervsliv i lokalområderne.

Derudover ser forvaltningen et spændende perspektiv i nye måder at arbejde med erhvervspraktikken på, hvor eleverne – gennem innovative og kreative arbejdsformer – får mulighed for at arbejde med konkrete og praksisnære opgaver fremfor det alene baseres på teoretisk funderede udfordringer.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Folkeskoleloven

Koncept for obligatorisk erhvervspraktik i Varde Kommune af 10. maj 2015 – dok. 20768-18

Økonomi

Ingen

Høring

Ingen

Bilag:

1	Åben	Koncept til obligatorisk erhvervspraktik i 8. klasse (godkendt af BU-udvalget 10.05.2016)	20768/16
2	Åben	En ny vej for obligatorisk praktik i 8. klasse - skoleklynge Øst	63555/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at overbygningsskolerne i Skoleklynge Øst (Næsbjerg, Agerbæk og Ansager) får tilladelse til at afprøve konceptet 'Praktikugen – en ny vej for praktik på 8. årgang' i skoleåret 2018/2019.

77. Skoler og dagtilbud for alle: Justering af krav til nedlukning af overbygningsklasser

Dok.nr.: 16932
Sagsid.: 18/4879
Initialer: olho
Åben sag

Sagsfremstilling

Det fremgår af forligsteksten vedrørende skolestrukturen 'Skoler og dagtilbud for alle' at *Fra skoleåret 2019/2020 skal der være 24 eller flere elever i overbygningens 9. klasses årgang.*

Proceduren for lukning af skolens 9. klasse er således:

- *År 1 såfremt elevtallet i 9. klasseårgang 23 eller færre elever pr. 5/9 orienteres skole om lavt elevtal ligesom udvalget/byrådet orienteres.*
- *År 2 på baggrund af elevtal i 9. klasseårgang pr. 5/9 følges op igen og status gives til udvalget. Såfremt antallet af elever i 9. klasseårgang er 23 eller færre elever, laves en sag til Byrådet, hvoraf det fremgår, at som konsekvens af beslutningen i Byrådet den 30. maj 2017, så påbegyndes procedure omkring lukning af 9. klasse på den pågældende skole*

Det har været drøftet at ændre denne procedure så den fremover kommer i overensstemmelse med nedenstående beskrivelse:

Fra skoleåret 2021/22 skal der være 29 eller flere elever i hver af overbygningens 7. og 8. klasses årgang.

Proceduren for lukning af skolens 7. og 8. klasse er således:

- *År 1 på baggrund af elevtal i 7. og 8. klasseårgange pr. 5/9 orienteres skole om lavt elevtal ligesom udvalget/byrådet orienteres.*
- *År 2 på baggrund af elevtal i 7. og 8. klasseårgange pr. 5/9 følges op igen og status gives til udvalget. Såfremt antallet af elever i 7. og 8. klasseårgange er under 29 elever i begge årgange, laves en sag til Byrådet, hvoraf det fremgår, at som konsekvens af beslutningen i Byrådet den 30. maj 2017, så påbegyndes procedure omkring lukning af overbygningen på den pågældende skole.*

Overbygningselever flyttes til anden overbygningsskole i klyngen. Overflytningen af overbygningsskolerne er herefter permanent.

Det har efterfølgende været drøftet at ændre på disse krav, således at kravet til 7. og 8. årgangs størrelse ændres fra 29 elever til 24 elever og at proceduren for lukning ændres i overensstemmelse med dette elevtal således:

Ny formulering; Mulig flytning af 9. klasse og mulig flytning af 7.-8. klasse.

Fra skoleåret 2019/2020 skal der være 24 elever eller flere i overbygningens 9. klasses årgang.

Pr. 5. september 2019: Elevtallet i 9. klasserne opgøres.

- såfremt en skole har 23 eller færre elever i 9. klasse orienteres udvalget/Byrådet.

Skoleåret 2019/2020: 9. klasse består.

Pr. 5. september 2020: Elevtallet i 9. klasse opgøres for skoleåret 2020/2021

- såfremt der er 24 elever eller flere i 9. klasse suspenderes proceduren.
- såfremt en skole har 23 eller færre elever i 9. klasse, får udvalget/Byrådet en sag, hvor man politisk skal forholde sig til en evt. lukning under henvisning til beslutningen 30. maj 2017.

- Beslutningen kan være, at 9. klasse ikke lukkes (kunne f.eks. være begrundet i, at der er tale om et kortvarigt dyk i børnetallet). I givet fald besluttet det, at proceduren er suspenderet og der startes forfra, når det måtte blive aktuelt p.g.a. børnetal.

- Udvalget/Byrådet beslutter, at 9. klasse skal flyttes fra det følgende skoleår, jf. processen beskrevet i strukturaftalen, og proceduren igangsættes.

Skoleåret 2020/2021: 9. klasse består.

Det betyder at 9. klasse tidligst kan flyttes fra en skole i skoleåret 2021/2022 (altså med virkning fra aug. 2021)

Ny formulering: Mulig lukning af 7.-8.klasse

Det fremgår, at fra skoleåret 2021/2022, skal der være 24 elever eller flere i overbygningens 7. og 8. classes årgang (begge årgange).

Pr. 5. september 2021: Elevtallet i 7. og 8. klasserne opgøres for skoleåret 2021/2022.

- såfremt en skole har 23 eller færre elever i enten 7. og 8. klasse (eller begge) orienteres udvalget/Byrådet.

Skoleåret 2021/2022: 7. og 8. klasse består på den pågældende skole.

5. september 2022: Elevtallet i 7. og 8. klasse opgøres for skoleåret 2022/2023

- såfremt der er 23 elever eller flere i både 7. og 8. klasse suspenderes proceduren.

- såfremt en skole har 23 eller færre elever i 7. og/eller 8. klasse, får udvalget/Byrådet en sag, hvor man politisk skal forholde sig til en evt. lukning under henvisning til beslutningen 30. maj 2017.

- Beslutningen kan være, at 7. og 8. klasse ikke lukkes (kunne f.eks. være begrundet i, at der er tale om et kortvarigt dyk i børnetallet). I givet fald følger det, at proceduren er suspenderet og proceduren starter forfra, når det måtte blive aktuelt.

- Udvalget/Byrådet beslutter, at 7. og 8. klasse skal flyttes til anden overbygningsskole fra det følgende skoleår.

I skoleåret 2022/2023: 7. og 8. klasse består.

7. og 8. klasse kan således tidligst fjernes fra skoleåret 2023/2024 (altså med virkning fra august 2023)

Forvaltningens vurdering

Det vurderes at 24 elever fortsat vil betyde at det vil være muligt at oprette et 'overbygningstilbud' (valgfag, holddannelse, praktikforløb etc.) som tilgodeser alle elevers behov/ønsker og skolens mulighed for at tilrettelægge forløb, som både lever op til folkeskolelovens krav og til elevers ønsker.

Samtidig vil et lavere elevtalskrav give mulighed for at flere elever kan fortsætte i overbygningen på deres distriktsskole, hvilket igen vil kunne bidrage til mindre 'sårbarhed' i de forskellige skoledistrikter.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Intet

Økonomi

Da den besluttede tildelingsmodel forsat beregnes ud fra at en klasse kan rumme op til 28 elever, vil der ikke umiddelbart genereres en yderligere udgift ved at ændre minimumskravet til 24 elever. Det er vanskeligt at beregne om den beskrevne procedure for lukning af overbygningsklasser ville kunne generere en besparelse på sigt, da eleverne fra den lukkede overbygningsårgang vil skulle rummes på en anden overbygningsskole i klyngen, hvilket her vil kunne betyde at der udløses en ekstra klasse.

Høring

Ingen

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler, at det indstilles til Byrådet, **at** de ændrede retningslinjer vedr. procedurer i forbindelse med nedlukning af 7. og 8. klasse godkendes.

78. Skoler og dagtilbud for alle: Overflytning af 7. klasse elever fra Thorstrup Skole til Tistrup Skole pr. 1. august 2019

Dok.nr.: 16924
Sagsid.: 18/4839
Initialer: olho
Åben sag

Sagsfremstilling

I forbindelse med vedtagelse af strukturen 'Skoler og dagtilbud for alle' blev det besluttet at Sig Børneby (Thorstrup Skole og dagtilbuddet 'Trinbrættet') tilknyttedes Tistrup Skole fra 1. august 2018.

Elever fra 7. årgang på Thorstrup Skole er hidtil blevet overført til Sct. Jacobi Skoles overbygning. Da beslutningen om ny skolestruktur blev vedtaget var det vurderingen, at pladshensyn på Tistrup Skole betød, at denne procedure skulle følges frem til 2021, hvor Sct. Jacobi oprettes som specialskole for hele kommunen, og hvor de nuværende specialklasser fra Tistrup Skole overflyttedes hertil, hvilket ville medføre ledig pladskapacitet på Tistrup Skole.

Den nedsatte 'overgangsbestyrelse' mellem Horne-Tistrup Skole og Thorstrup Skole – der består af repræsentanter fra de 2 siddende skolebestyrelser – har peget på, at overflytning af elever fra 7. årgang på Thorstrup Skole til Tistrup Skole kan implementeres fra august 2019. Begrundelsen herfor er primært at det herved sikres, at de elever der skal starte i 7. årgang fra august 2019 undgår det skoleskift der ville blive konsekvensen, idet de elever der planlagt skulle overføres til Sct. Jacobi Skole i henholdsvis 2019 og 2020, ikke ville kunne færdiggøre en 3-årig overbygning på Sct. Jacobi, men ville skulle flyttes til Tistrup Skole ved starten af henholdsvis 9. klasse (7. klasse elever overflyttet fra august 2019) og 8. klasse (7. klasse elever overflyttet fra august 2020).

Samtidig vurderes det, at der bygningsmæssigt vil være plads til eleverne fra 7. årgang på Thorstrup Skole på Tistrup Skole fra august 2019 indenfor de nuværende bygningsmæssige rammer.

Det har desuden være fremført i overgangsbestyrelsen at en overflytning af 7. klasses elever fra Thorstrup Skole til Tistrup Skole vil understøtte fællesskabet og samhörigheden mellem grundskole og overbygningsskole.

Forvaltningens vurdering

I skoleåret 2019/2020 vil der på Horne-Tistrup Skole være 32 elever i 7. årgang, hvilket vil udløse 2 klasser. Der vil i samme skoleår være 16 elever der overflyttes i 7. årgang fra Thorstrup Skole, hvilket vil bringe årgangen op på 48 elever. Dette udløser også 2 klasser. I skoleåret 2020/2021 vil der på Horne-Tistrup skole være 32 elever i 7. årgang hvilket vil udløse 2 klasser. Der vil i samme skoleår være 14 elever der overflyttes i 7. årgang fra Thorstrup Skole, hvilket vil bringe elevtallet op på 46 elever. Dette udløser også 2 klasser. Der vil således ikke skulle afholdes udgift til etablering af ekstra klasser såfremt eleverne i 7. årgang fra Thostrup Skole overflyttes fra august 2019.

Hvis man ser på Sct. Jacobi Skole, vil elevtallet her (elever fra Sct. Jacobi og Alslev) også udløse 2 klasser på 7. årgang i de pågældende år. Dette ville også have været tilfældet, såfremt eleverne fra Thorstrup blev overflyttet til Sct. Jacobi Skole i de pågældende år. Der vil således, såfremt det besluttes at eleverne fra 7. årgang på Thorstrup Skole overflyttes til Tistrup Skole fra august 2019, være tale om en udgiftsneutral beslutning.

Der har været gennemført en undersøgelse af trafikforholdene mellem Thorstrup Skole og Tistrup Skole med henblik på at afdække om der var tale om såkaldt trafikfarlig skolevej. Dette viser sig ikke at være tilfældet, og konklusionen på undersøgelsen er således at elever fra 7. klasse og opefter kan cykle fra Sig til Tistrup (se vedlagt redegørelse - dok. 153239-17).

Folkeskolelovens § 36 fastslår at der kan gennemføres distriktsomlægninger, der skyldes ændringer i kommunens skolestruktur, hvilket er tilfældet i denne sag. Loven fastslår desuden at skoledistrikter ikke behøver at have samme omfang for alle skolens klassetrin, hvilket medfører at Thorstrup Skoles distrikt gælder for grundskoleeleverne, mens overbygningselever fra august 2019 vil tilhøre Tistrup Skoles distrikt.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Folkeskoleloven § 36
Skolestrukturen – 'Skoler og dagtilbud for alle'

Økonomi

Ingen

Høring

Da anmodningen er fremkommet på baggrund af et ønske fra overgangsbestyrelsen' – der består af skolebestyrelsesrepræsentanter fra henholdsvis Horne-Tistrup Skole og Thorstrup Skole - må det antages at disse 2 skolebestyrelser støtter anmodningen. Derudover fremgår det af 'Skoler og dagtilbud for alle' – der har været sendt i offentlig høring at – *Det vurderes, hvorvidt der er fysiske rammer til at overføre overbygningselever fra Thostrup skole til Tistrup skole pr. 1. august 2018, selvom Tistrup skole først pr. 1. august 2021 overfører elever til specialtilbuddet på Sct. Jacobi.* Da det således vurderes at der fra august 2019 vil være fysiske rammer på Tistrup Skole der kan rumme at overflytningen sker på dette tidspunkt, har de berørte parter haft lejlighed til at udtale sig herom, ved den tidligere gennemførte høring.

Bilag:

1 Åben Vurdering af Thorstrupvej, Nedrevej og Yderikvejs trafikfarlighed 153239/17
som skoleveje

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at der tages stilling til, hvorvidt anmodningen om, at elever i 7. årgang på Thorstrup Skole fra 1. august 2019 skal overflyttes til Tistrup Skole skal godkendes.

79. Navneændring for Blåbjergskolen og Horne-Tistrup Skole

Dok.nr.: 16933

Sagsid.: 18/4867

Initialer: olho

Åben sag

Sagsfremstilling

I forbindelse med implementeringen af 'Skoler og dagtilbud for alle' har forvaltningen fra de respektive skoler/bestyrelser modtaget anmodning fra henholdsvis Blåbjergskolen og Horne-Tistrup Skole om navneændring, således at de fremtidige navne i højere grad afspejler de nye samhørende enheder i strukturen.

For Blåbjergskolen (dok. 66228-18) drejer anmodningen sig om fremover at kunne anvende betegnelsen:

Blåbjergskolen

- Nørre Nebel afdelingen
- Outrup afdelingen
- Lunde-Kvong afdelingen

Der arbejdes på, at børnebyen får et særskilt navn.

For Horne-Tistrup Skolen (dok. 66226-18) drejer anmodningen sig om fremover at kunne anvende betegnelsen:

Trane Skole og Børneby med nedenstående motivering.

Tranen relaterer sig historisk til området. Der sidder en "trane" på toppen af alle de lokale kirketårne. Det er fra tiden, da kirkerne hørte under Nørholm Gods.

Trane relaterer sig fint til kommunens vision 'Vi i naturen'.

Tranen symboliserer visdom (dagtilbud og skole).

Forvaltningens vurdering

Det har lokalt været drøftet om de nuværende betegnelser for enhederne også ville være dækkende ved de nye sammenlagte enheder i den nye struktur. Det er lokalt besluttet, at de foreslåede betegnelser bidrager til en større fælles forståelse af samarbejde og fællesskab mellem de nye enheder.

Retsgrundlag

Intet

Økonomi

Ingen

Høring

Ingen

Bilag:

1	Åben Blåbjergskolen: Indstilling vedr. navn/afdeling	66228/18
2	Åben Horne-Tistrup Skolen: Indstilling om nyt navn	66226/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at anmodningerne om ændring af navn for henholdsvis Blåbjergskolen og Horne-Tistrup Skolen imødekommes.

80. Mødeplan for 2019 i Udvalget for Børn og Læring

Dok.nr.: 16781
Sagsid.: 18/2084
Initialer: anel
Åben sag

Sagsfremstilling

Byrådet, Udvalget for Økonomi og Erhverv samt de stående udvalg skal for hvert regnskabsår træffe beslutning om, når og hvor deres respektive møder skal afholdes.

Endvidere kan udvalgene fastsætte regler om varigheden af sine møder.

Politik, Analyse og Digitalisering har udarbejdet et forslag til mødeplan 2019 for de politiske udvalg og Byrådet, hvor der bl.a. er taget hensyn til de stående udvalgs sagers eventuelle videre behandling i Udvalget for Økonomi og Erhverv/Byrådet.

Udgangspunktet er bl.a. nedenstående tidligere aftalte vilkår:

- Ingen møder i ugerne 7, 16, 42 og 52
- Ingen møde den 1. marts (HEC fødselsdag)
- Ingen møde den 5. september (flagdag)
- Ingen møder når der er KL arrangementer samt Folkemøde på Bornholm
- Ingen udvalgmøder fredag
- Byrådsmøde så vidt muligt 1. tirsdag hver måned
- UØE onsdag ugen før byrådsmøde
- Hidtil ønske til KF-møderne mandag kl. 13.00
- Hidtil ønske til BL-møderne tirsdag kl. 13.00
- Hidtil ønske til PT-møderne torsdag kl. 12.30 (ønske om 2 møder i juni og december)
- Hidtil ønske til SS-møderne tirsdag kl. 08.15
- Hidtil ønske til AI-møderne torsdag kl. 08.00
- 1 årligt dialogmøde mellem ProVarde og UØE i efteråret.
- 2. behandling af budget er integreret i de ordinære møder i henholdsvis UØE og BY.

Økonomi har været inddraget i planlægningen i forhold til budgetlægning samt budgetopfølgningerne pr. 31. marts og 30. september.

Forvaltningens vurdering

Udkast til politisk mødeplan 2018 imødekommer de opstillede vilkår.

Konsekvens i forhold til visionen

Ingen

Retsgrundlag

Lov om kommunernes styrelse.

Økonomi

Udgifter til mødeforplejning og lignende

Høring

Ingen

Bilag:

1 Åben Politisk mødeplan 2019 - Udkast af 12. april 2018

56591/18

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at mødeplanen for 2019 godkendes for så vidt angår Udvalget for Børn og Læring,
at der tages stilling til, om der skal træffes beslutning om mødernes varighed.

81. Gensidig orientering

Dok.nr.: 16879
Sagsid.: 17/10539
Initialer: bilc
Åben sag

Sagsfremstilling

Orientering ved formanden:

-

Orientering ved direktøren:

- Undervisningsministeriet inviterer til læringskonference den 20. juni 2018 for specialtilbud med fokus på kvalitet i læringsmiljøerne
- Socialstyrelsen har godkendt ansøgning om Task Force forløb på myndhedsområdet, jfr. pkt. 59 på udvalgets dagsorden 17.04.2018
- Brev fra Børne- og Socialministeriet om den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud

Orientering ved udvalgets medlemmer:

-

Bilag:

1	Åben	Læringskonference 20.06.2018 for specialtilbud med fokus på kvalitet i læringsmiljøerne	67278/18
2	Åben	Børne- og Socialministeriet: Orienteringsbrev om den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud	72359/18

Bilagsliste

65. Dialogmøde ml. FællesMED Børn og Læring & Udvalget for Børn og Læring
  1. Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring (43632/18)
67. Økonomi vedr. aftale om bedre veje til uddannelse og job
  1. Notat: FGU - økonomiske konsekvenser (38906/18)
68. Trivselsundersøgelse 5 årige – eksempel på afbureaukratisering
  1. BU-udvalget 22.08.2017: Resultater af trivselsmåling blandt 5-årige 2017 (132149/17)
70. Budgetopfølgning pr. 31. marts 2018 - Udvalget for Børn og Læring
  1. Anlæg pr. 31.03.2018 - Samtlige udvalg - Budgetopfølgning (53248/18)
71. Fortsat behandling af budget 2019-2022 - Udvalget for Børn og Læring
  1. Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring (43632/18)
  2. Budget Børn og Læring - specifikation til udvalgs møde april 2018 (49200/18)
  3. Oversigt over anlægsprojekter i budget 2018 - Udvalget for Børn og Læring. (67580/18)
72. Tildelingsmodel klubområdet
  1. Juniorklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018 (64805/18)
  2. Ungdomsklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018 (64860/18)
  3. Åbningsdage i juniorklubber og ungdomsklubber 2018 (67217/18)
74. Ansøgning fra Tistrup Skole og Lykkesgårdskolen - Anlægs- og renoveringspuljen
  1. (Lukket bilag)
75. Tiltag for elever med autismspektrumforstyrrelse
  1. kommissorium autisme (11369/18)
  2. autismeindsats 2018-2021 (154450/17)
  3. antal autister (59613/18)
76. Praktikugen - En ny vej for praktik for 8. årgang i Skoleklynge Øst
  1. Koncept til obligatorisk erhvervspraktik i 8. klasse (godkendt af BU-udvalget 10.05.2016) (20768/16)
  2. En ny vej for obligatorisk praktik i 8. klasse - skoleklynge Øst (63555/18)
78. Skoler og dagtilbud for alle: Overflytning af 7. klasse elever fra Thorstrup Skole til Tistrup Skole pr. 1. august 2019
  1. Vurdering af Thorstrupvej, Nedrevej og Yderikvejs trafikfarlighed som skoleveje (153239/17)
79. Navneændring for Blåbjergskolen og Horne-Tistrup Skole
  1. Blåbjergskolen: Indstilling vedr. navn/afdeling (66228/18)
  2. Horne-Tistrup Skolen: Indstilling om nyt navn (66226/18)
80. Mødeplan for 2019 i Udvalget for Børn og Læring

1. Politisk mødeplan 2019 - Udkast af 12. april 2018 (56591/18)

81. Gensidig orientering
  1. Læringskonference 20.06.2018 for specialtilbud med fokus på kvalitet i læringsmiljøerne (67278/18)
  2. Børne- og Socialministeriet: Orienteringsbrev om den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud (72359/18)

Underskriftsblad

Peder Foldager

Lars Teglgaard

Sandie Eis Ravn

Tina Agergaard Hansen

Sarah Andersen

Tom Arnt Thorup

Holger Grumme Nielsen

Bilag: 65.1. Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 43632/18

Omprioriteringsbidrag budget 2019

Acadre Sag. 18/2855 Dok: 43632/18

	Opr. Budget 2018	Omprioriteringsbidrag
Skoleområde	516.741.170	5.209.566
Folkeskolen m.m.	487.207.050	4.911.047
Ungdomsuddannelser	13.991.850	141.038
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	15.542.270	156.666
Dagtilbud		
Dagtilbud m.v. til børn og unge	191.605.200	1.931.680
Børn og Familie	164.983.420	1.663.533
Folkeskolen (Psykologerne, fys-ergo)	7.404.770	74.640
Ungdomsuddannelser (STU)	3.931.310	39.628
Folkeoplysning (brugerpanelet)	24.930	251
Sundhedsområdet	25.956.160	261.638
Central refusionordning	-3.229.990	-32.558
Tilbud til børn og unge med særlige behov	125.702.330	1.267.579
Tilbud til voksne med særlige behov	394.860	3.980
Kontante ydelser	4.799.050	48.374
Jobcentret		
Ungdommens Uddannelsesvejledning	5.478.120	55.519
	878.807.910	8.860.000
Tippen	1.101.280	0
Vedtaget budget i alt	879.909.190	8.860.000

Omprioriteringsbidrag budget 2019

Acadre Sag. 18/2855 Dok: 43632/18

	Opr. Budget 2018	Heraf ejendomsudgifter	0,5% effektivisering fra 1.1.2019	Omprioriteringsbidrag
Skoleområde	516.741.170	28.951.700	2.583.706	5.209.566
Folkeskolen m.m.	487.207.050	28.693.970	2.436.035	4.911.047
Ungdomsuddannelser	13.991.850	0	69.959	141.038
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	15.542.270	257.730	77.711	156.666
Dagtilbud				
Dagtilbud m.v. til børn og unge	191.605.200	8.416.190	958.026	1.931.680
Børn og Familie	164.983.420	1.567.090	824.917	1.663.533
Folkeskolen (Psykologerne, fys-ergo)	7.404.770	35.250	37.024	74.640
Ungdomsuddannelser (STU)	3.931.310	291.660	19.657	39.628
Folkeoplysning (brugerpanelet)	24.930	0	125	251
Sundhedsområdet	25.956.160	628.600	129.781	261.638
Central refusionordning	-3.229.990		-16.150	-32.558
Tilbud til børn og unge med særlige behov	125.702.330	611.580	628.512	1.267.579
Tilbud til voksne med særlige behov	394.860		1.974	3.980
Kontante ydelser	4.799.050		23.995	48.374
Jobcentret				
Ungdommens Uddannelsesvejledning	5.478.120		27.391	55.519
	878.807.910	38.934.980	4.394.040	8.860.000
Tippen	1.101.280			0
Vedtaget budget i alt	879.909.190	38.934.980	4.394.040	8.860.000

Bilag: 67.1. Notat: FGU - økonomiske konsekvenser

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 38906/18

NOTAT.

Vedr.: Aftale om bedre veje til uddannelse og job – FGU.

Der er indgået en aftale med alle Folketingets partier om reformen, og det forventes, at lovforslaget fremsættes snarest med ikrafttræden pr. 1.8.2019.

Der er lagt op til væsentlige ændringer, som vil have betydelige økonomiske konsekvenser for kommunerne fra 1.8.2019. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt præcist at vurdere konsekvenserne af ændringerne, da økonomien først forhandles på plads i løbet af foråret mellem KL og staten.

Kommunernes merudgifter under et vil blive kompenseret gennem bloktilskud via DUT-principperne (Staten kompenserer for udgiftsændringer som følge af lovgivning).

Økonomiske konsekvenser - 1. Uddannelsesstakster.

Det forventes, at årstaksten bliver ca. 100.000 kr. pr. årselev med en kommunal finansiering på 65 % = 65.000 kr.

Målgruppen er unge fra EGU – KUU – produktionsskolen, almen og forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne.

Model 1 – Varde kommunes egen opgørelse – i alt 105 årselever:

	Antal	<18 år	>18 år
Erhvervsgrunduddannelse (EGU)	25	1	24
Produktionsskolen Varde*	38*	15	23
Kombineret ungdomsuddannelse (KUU)	23	1	22
VUC (FVU-AVU-OBO)	19	0	19
I alt	105	17	88

*Tallet er fra 2017 (2016 -50). Marts 2018 er 28, forventer dog stigning.

Model 2 – UVM's opgørelse. Jævnfør opgørelse fra KL er Varde Kommune ansat til 139 årselever.

Model 3 – andel i.f.t. befolkningen. Med UVM vurdering med 14.000 årselever på landsplan er Varde Kommunes andel 0.88 % = 123.

Med antalsopgørelserne kan der opgøres følgende udgiftsvurdering.

Udgiftsvurdering – takster	Model 1 –egen opgørelse:	Model 2 – UVM's opgørelse:	Model 3 – i.f.t. indbyggerantal:
Antal elever	105	139	123
Forventet udgift, 65.000 kr. pr. elev	6,8 mio.	9,0 mio.	8,0 mio.
Nuværende budgetter:			
• EGU, kun skoleudgifter	-0,4 mio.	-0,4 mio.	-0,4 mio.
• Produktionsskolen	-3,4 mio.	-3,4 mio.	-3,4 mio.
Merudgift før DUT/budgetgaranti	3,0 mio.	5,2 mio.	4,2 mio.
Beregnet DUT**/budgetgaranti	-3,0 mio.	-3,0 mio.	-3,0 mio.
Kommunal udgift	0***	2,2 mio.	1,2 mio.

**DUT/budgetgaranti: Beregnet ud fra:

• Forventet 14.000 pladser landsplan x 65.000 kr.	910 mio. kr.
• I alt kommunale budgetter Produktionsskole / EGU	<u>-573 mio. kr.</u>
• Restudgift	337 mio. kr.
• Varde Kommunes DUT andel 0.88 % x 337 mio. kr.	3 mio. kr.

DUT/budgetgarantiberegningen er foretaget ud fra en generel beregningsmodel som også benyttes af Esbjerg Kommune. De endelige forhandlinger sker formentlig i løbet af foråret – intet er meldt ud på nuværende tidspunkt.

*** Det er ikke en beregnet konstruktion, at Varde Kommunes egen opgørelse af udgift til uddannelsestakster modregnet en beregnet DUT/budgetgaranti kompensation, er i balance.

2. Forsørgelse.

Der etableres en ny ydelse – skoleydelse – for FGU-elever.

• Elever på 18 år og derudover, hjemmeboende	2.631 kr. pr. måned
• Elever på 18 år og derudover, udeboende	6.106 kr. pr. måned
• Elever under 18 år	1.516 kr. pr. måned

Den nye ydelse erstatter den nuværende forsørgelse:

	Antal:	Ydelse:	Finansiering før:
Erhvervsgrunduddannelse (EGU)	25	EGU	Kommunal udgift
Produktionsskolen	38	Skoleydelse	Statslig udgift
Kombineret ungdomsuddannelse (KUU)	23	SU	Statslig udgift
VUC (FVU-AVU-OBO)	19	Uddannelseshjælp	Kommunal udgift
I alt	105		

Der vil dermed med den nye ydelse blive en stigning i de kommunale forsørgelsesudgifter, da kommunerne bliver medfinansierende med 65 % for alle ydelser.

For Varde Kommunes vedkommende bliver det med 61 ekstra modtagere (38 + 23).

Jævnfør vurdering af nuværende antal </> 18 år samt Jobcentrets optælling af udeboende og hjemmeboende, kan der ud fra de 105 elever opgøres:

• < 18 år, opgjort	17 elever
• > 18 år udeboende takst (75 % andel)	66 elever
• > 18 år hjemmeboende takst (25 % andel)	22 elever

Udgiftsvurdering	1. Egen opgørelse:	2. UVM's opgørelse:	3. Indbyggerandel:
Antal elever	105	139	123
Beregnet skoleydelse jfr. ovennævnte forudsætninger - 65 % andel.	3,8 mio.	5,0 mio.	4,5 mio.
Nuværende budgetter:			
• EGU	-2,1	-2,1	-2,1
• Uddannelseshjælp, ydelser*	-0,9	-1,2	-1,0
Merudgift før DUT	0,8 mio.	1,7 mio.	1,4 mio.

DUT** – ikke aftalt			
Kommunal udgift			

*Er beregnet jævnfør de 19 på VUC, modtager uddannelseshjælp i forvejen (Varde Kommunes egen opgørelse). De andre modeller er en forholdsmæssig beregning.

** DUT forhandlingerne er ikke indledt – KL anbefaler at udgiften til forsørgelse bliver en del af budgetgarantien, da både udgifterne til EGU og Uddannelseshjælp i forvejen er omfattet.

Bemærkninger til ovenstående.

DUT/Budgetgaranti:

- Aftalerne er ikke på plads, og det er altafgørende for den kommunale udgift. Vedr. uddannelsestaksterne har Varde Kommune benyttet den samme model som Esbjerg Kommune.
- Varde Kommunes egen opgørelse ligger antalsmæssigt under de 2 andre modeller fra UVM og den befolkningsmæssige andel, som budgetgarantien beregnes ud fra.
- Dermed kan der være en mulighed for at Varde Kommune kompenseres for mere, end vi har udgifter til – dog afhængig af udgiftsniveauet, der beregnes budgetgaranti ud fra.
- I forhold til Esbjerg Kommune er Varde Kommunes udgangspunkt (budget til EGU og produktionsskole) større= bedre end Esbjerg Kommunes, og dermed skal der indregnes en mindre merudgift.
- Endvidere forventer Varde Kommune jfr. egen opgørelse færre elever end de 2 andre modeller, mens Esbjerg Kommune forventer flere elever og dermed en merudgift.
- Fast kontaktperson er nævnt i budgetvejledningen som en del af den politiske aftale med 20 mio. kr. for 2019 og 40 mio. kr. for 2020 og frem. Varde Kommunes andel er 20 mio. kr. x 0.88 % for 2019 = 0.175 og for 2020, 40 mio. kr. = 0.350 mio. kr.

**Bilag: 68.1. BU-udvalget 22.08.2017: Resultater af trivselsmåling blandt 5-årige
2017**

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 132149/17

Resultater af trivselsmåling blandt 5-årige 2017

Dok.nr.: 14603

Sagsid.: 17/654

Initialer: memn

Åben sag

Sagsfremstilling

Der er i maj 2017 gennemført en trivselsmåling blandt 5-årige i de kommunale og selvejende dagtilbud. Undersøgelsen er en gentagelse af en tilsvarende undersøgelse fra 2016, hvilket giver mulighed for at sammenligne resultaterne herfra.

I alt har 437 børn besvaret spørgsmålene i 2017 mod 460 i 2016.

Trivselsmålingen tager udgangspunkt i aftalestyring for dagtilbud i perioden 2016-2019, hvor det for målet om trivsel, er et succeskriterium at 'der er progression i den generelle trivsel blandt de 5-årige i dagtilbuddet'.

Trivselsmålingen giver mulighed for at følge udviklingen i trivslen og kan understøtte lokale tiltag for øget trivsel blandt alle børn i dagtilbud.

Trivselsmålingen er foretaget ved hjælp af værktøjet 'Det talende spørgeskema' fra dagtilbudstermometeret, som er udviklet af Dansk Center for Undervisningsmiljø. Spørgsmålene læses op af systemet, og barnet kan svare ved at trykke på forskellige symboler og farver, der betyder henholdsvis 'ja', 'nej' eller 'måske'. Dermed sikres det, at alle børn får stillet spørgsmålene på samme måde.

Spørgsmålene omhandler både det psykiske-, fysiske- og æstetiske børnemiljø i børnehaven. Det kan f.eks. være spørgsmål om relationer, legeplads, støj, drillerier og hygiejne.

Forvaltningens vurdering

Trivselsmålingen giver et godt billede af de 5-åriges trivsel og er et godt redskab i forhold til at målrette den pædagogiske indsats med at højne alle børns trivsel. Det skal dog påpeges, at undersøgelsen er et øjebliksbillede den dag, hvor barnet er blevet spurgt. Samtidig begrænser det børnenes mulighed for at nuancere deres besvarelse, at de blot kan svare 'ja', 'nej' eller 'ved ikke'. Derfor er det vigtigt, at være undersøgende på børnenes besvarelser, før eventuelle tiltag iværksættes.

I forhold til at vurdere, om der har været progression i den generelle trivsel, kan det opsummeres i spørgsmålet 'Er du glad for at gå i børnehaven?'. Dette spørgsmål svarer 93% af børnene 'ja' til i 2017 mod 89% i 2016.

Derudover er der blandt andet en positiv udvikling ved følgende spørgsmål:

- Har du været med til at drille nogle af de andre børn? (2016: 20%, 2017: 15%)*
- Fortæller du det til en voksen, når du er ked af det? (2016: 82%, 2017: 86%)
- Er du med til at bestemme, hvad I laver i børnehaven? (2016: 46%, 2017: 51%)
- Får du tit skæld ud af de voksne? (2016: 25%, 2017: 22%)*
- Er der meget larm i børnehaven? (2016: 63%, 2017: 60%)*
- Er legepladsen god at lege på? (2016: 87%, 2017: 92%)

*) Ved disse spørgsmål er nedgangen i 'ja'-besvarelser udtryk for en positiv udvikling.

Samtidig ses en tilbagegang fra 2016-2017 ved følgende spørgsmål:

- Har du nogen gode venner i børnehaven? (2016: 95%, 2017: 93%)

- Har du det tit for varmt inde i børnehaven? (2016: 54%, 2017: 58%)
- Er der beskidt i børnehaven? (2016: 23%, 2017: 27%).

Overordnet set har udviklingen siden 2016 været positiv, hvilket svarer godt overens med resultatet for det opsummerende spørgsmål.

I en rapport med det samlede resultat for hele kommunen er resultatet sammenlignet med resultatet for 2016. Derudover er besvarelsene for henholdsvis piger og drenge sammenlignet. Forskellene mellem drenges og pigers besvarelser ses f.eks. ved spørgsmålet om man har gode venner i børnehaven, hvor flere drenge end piger svarer 'ja'. Færre piger end drenge har svaret, at de har drillet andre børn i børnehaven og flere drenge end piger svarer, at de tit får skæld ud af de voksne.

Der udarbejdes en rapport for hver enkelt dagtilbud/afdeling, som udsendes efter denne orientering af Udvalget for Børn og Undervisning. Rapporten indeholder en sammenligning med resultatet fra 2016, en sammenligning af drenge og pigers besvarelser samt en sammenligning med kommunegennemsnit og evt. dagtilbudsresultat. Det enkelte dagtilbud iværksætter relevante lokale tiltag på baggrund af rapporten.

Konsekvens i forhold til visionen

Undersøgelsen spørger til børnenes oplevelse af legepladsen og mulighederne for at lege vildt udendørs.

Her svarer 50% af børnene i 2017 'ja' til at de har mulighed for at lege vildt udenfor mod 52% i 2016. I 2017 svarer 92% af børnene, at legepladsen er god at lege på mod 87% i 2016.

Retsgrundlag

Dagtilbudsloven

Økonomi

Ingen

Høring

Ingen

Bilag:

1 Åben Samlede resultater - Varde Kommune

96957/17

Anbefaling

Forvaltningen anbefaler,

at trivselsmålingens resultater drøftes og tages til efterretning.

Beslutning Udvalget for Børn og Undervisning den 22-08-2017

Fraværende: Ingen

Taget til efterretning.

Bilag: 70.1. Anlæg pr. 31.03.2018 - Samtlige udvalg - Budgetopfølgning

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 53248/18

Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 Anlæg
 Incl. budgetoverførsel fra 2017 vedtaget i Byrådet 10.04.2018

	Korr. Budget	Regnskab	Uforbrugt	Forventet
	2018	31.03.18	beløb	Regnskab 2018
Økonomiudvalget	15.134.000	6.684.312	13.476.170	18.822.677
Plan og Teknik	79.174.148	8.277.401	70.896.747	66.082.533
Børn og Læring	48.963.403	1.458.127	47.505.276	27.087.494
Kultur og Fritid	16.254.215	1.331.328	14.922.887	12.587.795
Social og Sundhed	24.348.908	1.903.357	22.445.551	23.750.327
Bolig/erhverv - salgsindtægter	-5.192.000	55.734	-5.247.734	-5.000.000
Bolig/erhverv - udstykning	5.192.000	3.178.537	-5.259.734	-2.824.457
Total anlæg	183.874.674	22.888.796	158.739.163	140.506.369

	Økonomi og Erhverv	Korr budget eks. overførsel	Overførsel 2018	Korr. Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018
005849	Køb af jord i Årre - Lindegaardsparken	0	0	0	30.546	-30.546	0
005855	Salg af Blåvandvej 1B, Blåvand - ubebygget areal	0	72.000	72.000	0	72.000	72.000
005857	Køb af areal i Næsbjerg - Hovedgaden 71 - 9 ha	0	0	0	1.410.060	-1.410.060	1.410.060
010807	Vedligeholdelse af kommunale bygninger - Central Pulje	5.344.000	1.369.011	6.713.011	3.169.576	3.543.435	6.713.011
013865	Pulje til bygninger/ældreboliger - som skal afvikles	3.206.000	5.674.814	8.880.814	0	8.880.814	3.206.000
013903	Nedrivning af gammel børnehave / skole i Årre	0	-268.655	-268.655	5.848	-274.503	1.500.000
013904	Salg af Varde Fritidscenter	0	0	0	31.775	-31.775	
013905	Nedrivning af Ølgod Skole - bygning A	0	0	0	39.723	-39.723	
013906	Nedrivning af Stationsvænget 2, Oksbøl	0	0	0	8.861	-8.861	
013907	Nedrivning af Enghavevej 21, Varde	0	0	0	15.070	-15.070	
020868	Cykellegebane	0	-663.332	-663.332	5.179	-668.511	0
095825	Nedlæggelse af brandhaner	320.000	222.887	542.887	0	542.887	542.887
301840	Energibesparende foranstaltninger - skolerne	0	0	0	809.149	-809.149	
318840	Energibesparende foranst. - Idrætsfaciliteter børn/unge	0	0	0	83.172	-83.172	
350840	Energibesparende foranst. - Biblioteker	0	0	0	74.839	-74.839	
360812	Varde Museum, Danmarks Flygtningemuseum	1.072.000	1.018.000	2.090.000	0	2.090.000	0
514840	Energibesp. foranst. - Integreerede daginstitutioner	0	0	0	81.584	-81.584	
527840	Energibesp.foranst. - Ældreboliger Servicearealer	0	0	0	422.465	-422.465	
532840	Energibesparende foranst. - Ældreboliger	0	0	0	256.642	-256.642	
650840	Energibesparende foranst. - Rådhus	0	0	0	239.823	-239.823	
651801	Energipuljen	5.192.000	-2.656.962	2.535.038	0	2.535.038	5.192.000
651807	Standardisering af infrastruktur	0	258.719	258.719	0	258.719	258.719
		15.134.000	5.026.482	20.160.482	6.684.312	13.476.170	18.822.677

Status
Afsluttet
Igangværende
Igangværende
Igangværende
Igangværende
Igangværende
Igangværende
Finansieres af nedrivningspuljen
Finansieres af nedrivningspuljen
Finansieres af nedrivningspuljen
Afsluttes i 2017
Igangværende
Finansieres af energipuljen
Finansieres af energipuljen
Finansieres af energipuljen
Finansieres af energipuljen
Finansieres af energipuljen
Finansieres af energipuljen
Energipuljen til fordeling på projekter
Igangværende

Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 Anlæg

		Plan og Teknik	Korr budget eks. overførsel 2018	Overførsel 2018	Korr. Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet forbrug 2018	Status
501	010815	Nybygning af toiletbygning i Varde Godkendt budget 2015	0	257.300	257.300	0	257.300	257.300	
501	010816	Toiletbygning i Arnbjerg Parken	0	357.000	357.000	0	357.000	357.000	
501	020867	Bygning af orangeri i Tambours Have	0	-285.123	-285.123	0	-285.123	35.213	Afventer refusion på 250.000 kr.
501	211840	Energibesparende foranst. - Gadebelysning	0	870.923	870.923	248.668	622.255	870.923	Tilhører ikke 501
501	222822	Trafiksikkerhedsprojekter	1.055.000	1.183.371	2.238.371	0	2.238.371	2.238.371	
501	222898	Passage ved Plantagevej, Varde	0	4.151.798	4.151.798	1.700	4.150.098	4.151.798	
501	222908	Projektændring, adgangsvej til ny grusgrav i Kjelst	0	13.126	13.126	0	13.126	13.126	Afslutning af arbejdet
501	222910	Prioritering af cykelstiprojekter - Budgetbeløb	3.206.000	1.309.143	3.206.000	0	3.206.000	3.206.000	
501	222914	Cykelsti Hodde-Tistrup 1. og 2. etape	0	0	0	10.000	-10.000	0	Afsluttet i 2017 - forbrug omp i 2018
501	222916	Renovering af Blåvandvej	0	139.140	139.140	0	139.140	20.000	Beplantning
501	222917	Renovering af broer	1.055.000	1.033.523	2.088.523	187.814	1.900.709	2.088.523	
501	222918	Udviklingsråd Ølgod - lys langs stier	527.000	0	527.000	217.864	309.136	527.000	
501	222920	Cykelstisystemer til naturområderne	2.110.000	0	2.110.000	0	2.110.000	2.110.000	
501	222921	Cykelsti i samarbejde med Ringkøbing-Skjern kommune	0	1.737.360	1.737.360	0	1.737.360	1.737.360	
501	222922	Thyrasvejs forlængelse til Yderikvej, Tistrup	6.488.000	720.355	7.208.355	67.608	7.140.747	7.208.355	
501	222926	Cykelsti-Fra Janderup til Kærup	0	538.815	538.815	201.005	337.810	538.815	
501	222927	Cykelsti-Ringkøbingvej fra Campus til Stilbjergvej	0	1.948.427	1.948.427	1.395.738	552.689	3.000.000	Forventet merforbrug på ca. 1.04 mio. kr.
501	222928	Cykelsti - mellem Næsbjerg og Nordenskov - 1. etape	0	1.428.844	2.737.987	0	2.737.987	2.737.987	
501	222930	Lyskryds i Oksbøl	612.000	0	612.000	26.000	586.000	612.000	
501	222931	Udskiftning af jernbaneoverkøsel ved Ndr. Boulevard	593.000	0	593.000	0	593.000	593.000	
501	223821	Udskiftning af vejafvandning f0m kloaksererering	0	2.817.862	2.817.862	728.172	2.089.690	2.817.862	
501	223830	Afledte byforskønnelser - kloakseparering diverse byer	1.069.000	634.210	1.703.210	0	1.703.210	1.703.210	
502	050830	Projekt - Naturpak vesterhavet	0	0	0	133.687	-133.687	0	Er afsluttet - beløb omposteres Tre projekter er gennemført yderligere 2 forventes afsluttet i 2018
502	050835	Pleje af fredninger - forundersøgelser og plejeforanstninger	316.000	272.421	588.421	0	588.421	588.421	Ingen bemærkninger
502	050850	Naturpolitik	208.000	0	208.000	5.761	202.239	208.000	Ingen bemærkninger
502	050855	Tilgængelighed - årlig pulje - til naturområder	208.000	0	208.000	0	208.000	208.000	Ingen bemærkninger
502	050875	Pilotprojekt - Rydning af hybenroser ved Blåvand fyr	0	172.991	172.991	150.000	22.991	172.991	Forventes afsluttet i 2018
502	053830	Nysø, Nye fritidsfaciliteter	211.000	0	211.000	0	211.000	211.000	
502	053840	Køb af skovareal ved Skadehøjvej	0	0	0	8	-8	0	Er afsluttet - beløb omposteres Tilskud fra udviklingspulje tilføres budgettet i 2018
502	053845	Projekt Tistrup Byskov	0	-41.414	-41.414	64.586	-106.000	0	Der mangler et toilet og tilskud fra Friluftsrådet. Forventes afsluttet i 2018
502	070820	Ansager kanal Sti og Stemmeværkspladsen	0	-145.189	-145.189	100.535	-245.724	0	mangler VVM godkendelse og fonding
502	070830	HolmeÅ - genopretning	1.603.000	3.356.750	4.959.750	0	4.959.750	200.000	
502	070850	Oprensning af okkerbassiner	158.000	-6.527	151.473	0	151.473	158.000	
502	223820	Separering af kloak ved kommunale ejendomme	1.514.000	2.329.500	3.843.500	0	3.843.500	3.843.500	Igangværende
504	015818	Pulje til byfornyelser/byudviklings-planer i diverse byer	0	954.209	954.209	2.055	952.154	400.000	
504	015821	Landsbyfornyelse -2016	0	634.064	634.064	664.650	-30.586	500.000	mangler ref. fra staten
504	015822	Landsbyfornyelse - 2017	0	919.137	919.137	126.082	793.055	500.000	mangler ref. fra staten

504	015823	Puljebeløb til områdefornyelse Varde Midtby	3.769.000	23.714	19.250.844	0	19.250.844	13.750.000	Puljebeløb skal fordeles ud på de enkelte delprojekter
504	015824	Pulje til byfornyelser/byudviklings-planer i diverse byer	0	3.510.089	3.510.089	1.605.879	1.904.210	3.000.000	
504	015825	Varde Midtby - Programudarbejdelse og borgerinddragelse	0	276.593	0	24.900	-24.900		Finansieres af puljen
504	015826	Shellgrundens offentlige del - opholdstov ned til Varde Å	0	502.674	0	0	0	0	Afsluttet
504	015827	Byfornyelse Byudvikling - Ordinær byfornyelse - 2017	0	1.427.899	1.427.899	0	1.427.899	500.000	
504	015830	Varde Torv - Forskønnelse af torve, pladser, opholdsarealer, h	0	3.488.194	0	0	0	0	Afsluttet
504	015832	Områdefornyelse varde Midtby - oplevelsesloop	0	3.760.578	0	2.061.107	-2.061.107		Finansieres af puljen
504	015838	Områdefornyelse Varde Midtby - Kulturelle aktiviteter på	0	1.250.056	0	4.158	-4.158		Finansieres af puljen
504	015840	Områdefornyelse Varde Midtby - Storegades forskøn.	0	3.267.674	0	545.780	-545.780		Finansieres af puljen
504	015842	Områdefornyelse Varde Midtby - Gader, veje, stier, m.v.	0	2.912.361	0	860.569	-860.569		Finansieres af puljen
504	015846	Forskønnelse af gågaderne (Kræmmergade/Vestergade)	0	0	0	66.795	-66.795		Finansieres af puljen
504	015850	Landsbyfornyelse - 2018	2.031.000	0	2.031.000	19.759	2.011.241	1.000.000	
504	015852	Ordinær byfornyelse 2018 - Byfornyelse/budviklingsplan	4.244.000	0	4.244.000	0	4.244.000	2.000.000	
504	015861	Bygningsfornyelse Varde Midtby - del af byforny.projekt	0	-527.760	-527.760	-1.159.871	632.111	632.111	
504	015862	Bygningsfornyelse Varde Midtby - 2016 - Del af projekt	0	303.060	303.060	-83.607	386.667	686.667	
504	222874	Varde Bymidte	0	700.000	700.000	0	700.000	700.000	
			30.977.000	48.197.148	79.174.148	8.277.401	70.896.747	66.082.533	

501	16.715.000	18.856.074	35.571.074	3.084.568	32.486.506
502	4.218.000	5.938.532	10.156.532	454.577	9.701.955
504	10.044.000	23.402.542	33.446.542	4.738.255	28.708.287
I alt	30.977.000	48.197.148	79.174.148	8.277.401	70.896.747

	Børn og Læring	Bevilling 010107- 311218	Akk.forbrug 010107- 310318	Korr.Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018
301853	Multisal ved Skolen i Agerbæk, inc. Ideoplæg	1.532.600	1.015.593	6.439.007	0	6.439.007	6.439.007
301876	Lykkesgårdskolen - renovering og nybyggeri	86.596.137	86.939.205	0	197.439	-197.439	0
301881	Renovering - og anlægspulje skoler og dagtilbud	2.438.937	2.259.884	83.118	0	83.118	83.118
301887	Renovering- og anlægspuljen skoler og dagtilbud	2.859.130	2.652.221	579.744	128.846	450.899	448.904
301888	Renovering- og anlægspulje skoler og dagtilbud (2017)	3.143.580	865.132	2.764.036	490.358	2.273.678	2.167.390
301889	Renovering af Brorsonskolen	8.644.000	0	0	0	0	0
301890	Starup Skole - udskiftning af tag	3.997.960	3.956.536	41.424	0	41.424	41.424
301893	Salg af Billum Skole	0	-77.286	-1.102.763	-44.049	-1.058.714	-1.102.763
301894	Renovering- og anlægspuljen skoler og dagtilbud 2018	0	0	3.206.000	0	3.206.000	3.206.000
301895	Anlægsinv. - Ny struktur på skole og dagtilbudsområdet	0	195.069	19.807.089	2.158	19.804.931	1.000.000
375801	Ungdomshus	1.506.500	1.004.626	524.564	22.690	501.874	501.874
514812	Årre Børnecenter	12.865.000	2.796.502	16.621.184	658.686	15.962.498	14.302.540
514844	Salg af Billum Børnehave	0	2.000	0	2.000	-2.000	0
		123.583.844	101.609.481	48.963.403	1.458.127	47.505.276	27.087.494

Status
Projektet er igangsat
Afsluttet afventer anlægsregnskab
Projektet forventes afsluttet (afventer opførsel af multisal)
Projektet forventes afsluttet (afventer opførsel af multisal)
Projektet forventes afsluttet i 2018
Projektet forventes afsluttet i 2018
Afventer endelig afregning 1.8.18
Projektet forventes afsluttet i 2018
Projektet er under opstart
Projektet er sat i gang
Projektet er sat i gang

Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 Anlæg

	Kultur og fritid	Bevilling 010107- 311218	Akk.forbrug 010107- 310318	Korr.Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018	Status
015828	Områdefornyelse Varde midtby - Kulturspinderiet	13.382.162	15.024.887	-1.460.668	893	-1.461.561	-1.460.668	igangværende
318802	Implementering af halplan - BY 5.4.2016 i alt	15.315.020	7.258.993	9.386.463	1.330.435	8.056.028	9.386.463	igangværende
318820	Idrætsfaciliteter ved Lykkegårdsskolen	2.047.210	0	6.687.210	0	6.687.210	4.050.000	frigivelse indstillet til BY
362810	Teaterhus i Varde (forlig 18)	0	0	306.000	0	306.000	306.000	forprojekt - artillerimuseet
364865	Janusbygningen - Tilskud til udvidelse af bygningen	1.029.210	0	1.029.210	0	1.029.210		under afklaring
364870	Kulturhus i Ølgod (forlig 18)	0	0	306.000	0	306.000	306.000	forundersøgelse
		31.773.602	22.283.880	16.254.215	1.331.328	14.922.887	12.587.795	

Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 Anlæg

	Social og sundhed	Bevilling 010107- 311218	Akk.forbrug 010107- 310318	Korr.Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018
018837	Nedbrydning af Hovedbygning - Thueslund	1.300.000	165.968	1.199.224	65.192	1.134.032	1.199.224
018838	Ombygning Krogen 7, Varde	1.235.500	77.170	1.193.857	35.527	1.158.330	1.193.857
018842	Servicearealer, handicapboliger Løkkevang, Ølgod	1.560.000	1.977.346	5.561.708	54	5.561.654	5.561.708
018843	Servicearealer, Ældrecentret i Hybenbo i Årre	1.460.800	0	1.993.330	0	1.993.330	1.993.330
018844	Servicearealer, demensboliger i Ølgod og Varde	0	0	5.192.000	0	5.192.000	5.192.000
018854	Blåbjerg Plejecenters køkken - incl. Tilskud	822.304	444.305	2.085.654	1.756.029	329.625	2.085.654
018855	Rum til faglighed	0	0	510.000	0	510.000	510.000
019850	Projekt Pulje til renovering af Carolineparkens køkken. Gl. sted nr. 530832	0	-141.381	187.935	46.554	141.381	46.554
482850	Træningsfaciliteter på plejecentrene	457.200	0	457.200	0	457.200	
550813	Lunden, udskiftning af tag, ny hovedindgang mv.	0	0	5.968.000	0	5.968.000	5.968.000
		6.835.804	2.523.410	24.348.908	1.903.357	22.445.551	23.750.327

Status
Forventes afsluttet i 2018
Forventes afsluttet i 2018
Arbejdet fortsætter i 2019
Forventes afsluttet i 2018
Arbejdet fortsætter i 2019
Afsluttes i 2018
Forventes afsluttet i 2018
Afsluttes i 2018. Restbudgettet skal tilbagebetales.
Afventer
Arbejdet fortsætter i 2019

	Byggemodning, bolig- og erhvervsformål	Oprindelig Budget 2018	Overførsel 2018	Korr. Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018	Status
	Salgsindtægter							
002001	Fælles udgifter og indtægter	-5.192.000			0	-5.192.000		
002834	Åvænget, Tofterup	0			3.860	-3.860		Salær
002846	Rønrøgel, Nordenskov	0			3.860	-3.860		Salær
002890	Degnevænget, Tistrup	0			5.884	-5.884		Salær
002898	Tranebærvej, Agerbæk - Etape 2	0			3.860	-3.860		Salær
002906	Del af matr.1 hg Kirkegårde, Ved Skolelunden, Næstved	0			10.587	-10.587		salær
002909	Søndertoften - 18 parcelhusgrunde - 1. etape Varde	0			12.222	-12.222		Landinspektør
003806	Jeppes Skovgaards Vej, Varde	0			15.461	-15.461		Salær - arealoverførsel
		-5.192.000	0	-5.192.000	55.734	-5.247.734	-5.000.000	

Budgetopfølgning pr. 31.03.2018 Anlæg

	Byggemodning, bolig- og erhvervsformål	Oprindelig Budget 2018	Overførsel 2018	Korr. Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018
	Udstykninger						
002815	Højgårdsparken, Varde				44.662	-44.662	
002852	Færdiggørelse eksisterende områder				35.066	-35.066	
002858	Rammebeløb til byggemodning - Vedtaget Budget 11	2.192.000	1.483.543	3.675.543	0	3.675.543	3.675.543
002907	Vardegårdvej, Varde				3.896	-3.896	
002909	Søndertoften - 18 parcelhusgrunde - etape 1, Varde				749.058	-749.058	
002910	17 parcelhusgrunde i Årre				255.856	-255.856	
002912	Søndertoften - udbygningsaftale	3.000.000		3.000.000	730.000	2.270.000	3.000.000
		5.192.000	1.483.543	6.675.543	1.818.537	4.857.006	6.675.543

Tilslutningsbidrag, der betales forud og indtægt ved salg af den enkelte grund

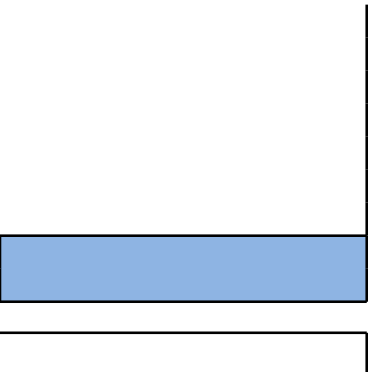
	Bygmodninger, bolig- og erhvervsformål	Oprindelig Budget 2018	Overførsel 2018	Korr. Budget 2018	Regnskab 31.03.18	Uforbrugt beløb	Forventet 2018
	Tilslutningsbidrag						
002815	Højgårdsparken, Varde		-545.705	-545.705	0	-545.705	
002836	Kastanjevangen i Sig		-819.836	-819.836	0	-819.836	
002883	Åbrinken - etape 4, Varde		-591.703	-591.703	0	-591.703	
002886	Hjørngårdsvej, Kvong		-318.609	-318.609	0	-318.609	
002887	Bjælkager - etape 1 + 2, Skovlund		-465.955	-465.955	0	-465.955	
002888	Stadionvej - etape 1 + 2, Outrup		-185.708	-185.708	0	-185.708	
002889	Frejasvej, Oksbøl		-374.160	-374.160	0	-374.160	
002890	Degnevænget, Tistrup		-598.554	-598.554	0	-598.554	
002893	Amalievej, Sig		-66.902	-66.902	0	-66.902	
002894	Hegnsgårdsvej, Årre - Etape 2		-4.347	-4.347	0	-4.347	
002895	Skovkanten - etape 1, Ølgod		-1.670.541	-1.670.541	0	-1.670.541	
002897	Frejasvej - etape 2, Oksbøl		-1.121.557	-1.121.557	0	-1.121.557	
002898	Tranebærvej - etape 2, Agerbæk		233.899	233.899	0	233.899	

002903	Vangsgade 31A, 31B og Solvænget 90		48.492	48.492	0	48.492	
002904	Hovedgaden 62A, 62B og 62D, Næsbjerg		-170.136	-170.136	0	-170.136	
002906	Del af matr 1 hg Kirkegårde, Ved Skolelunden, Næsby		-641.826	-641.826	0	-641.826	
002907	Vardegårdvej, Varde		-899.742	-899.742	0	-899.742	
002909	Søndertoften - 18 parcelhusgrunde		-563.850	-563.850	1.360.000	-1.923.850	
002910	17 parcelhusgrunde i Årre		0	0	0	0	
002912	Søndertoften - udbygningsaftale		0	0	0	0	
		0	-8.756.740	-8.756.740	1.360.000	-10.116.740	-9.500.000
Total		5.192.000	-7.273.197	-2.081.197	3.178.537	-5.259.734	-2.824.457

Status
Fordeles ud på projekter i 2018
Igangværende

Status

Bilag: 71.1. Omprioriteringsbidrag 2019 - Børn og Læring

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 43632/18

Omprioriteringsbidrag budget 2019

Acadre Sag. 18/2855 Dok: 43632/18

	Opr. Budget 2018	Omprioriteringsbidrag
Skoleområde	516.741.170	5.209.566
Folkeskolen m.m.	487.207.050	4.911.047
Ungdomsuddannelser	13.991.850	141.038
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	15.542.270	156.666
Dagtilbud		
Dagtilbud m.v. til børn og unge	191.605.200	1.931.680
Børn og Familie	164.983.420	1.663.533
Folkeskolen (Psykologerne, fys-ergo)	7.404.770	74.640
Ungdomsuddannelser (STU)	3.931.310	39.628
Folkeoplysning (brugerpanelet)	24.930	251
Sundhedsområdet	25.956.160	261.638
Central refusionordning	-3.229.990	-32.558
Tilbud til børn og unge med særlige behov	125.702.330	1.267.579
Tilbud til voksne med særlige behov	394.860	3.980
Kontante ydelser	4.799.050	48.374
Jobcentret		
Ungdommens Uddannelsesvejledning	5.478.120	55.519
	878.807.910	8.860.000
Tippen	1.101.280	0
Vedtaget budget i alt	879.909.190	8.860.000

Omprioriteringsbidrag budget 2019

Acadre Sag. 18/2855 Dok: 43632/18

	Opr. Budget 2018	Heraf ejendomsudgifter	0,5% effektivisering fra 1.1.2019	Omprioriteringsbidrag
Skoleområde	516.741.170	28.951.700	2.583.706	5.209.566
Folkeskolen m.m.	487.207.050	28.693.970	2.436.035	4.911.047
Ungdomsuddannelser	13.991.850	0	69.959	141.038
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter m.v.	15.542.270	257.730	77.711	156.666
Dagtilbud				
Dagtilbud m.v. til børn og unge	191.605.200	8.416.190	958.026	1.931.680
Børn og Familie	164.983.420	1.567.090	824.917	1.663.533
Folkeskolen (Psykologerne, fys-ergo)	7.404.770	35.250	37.024	74.640
Ungdomsuddannelser (STU)	3.931.310	291.660	19.657	39.628
Folkeoplysning (brugerpanelet)	24.930	0	125	251
Sundhedsområdet	25.956.160	628.600	129.781	261.638
Central refusionordning	-3.229.990		-16.150	-32.558
Tilbud til børn og unge med særlige behov	125.702.330	611.580	628.512	1.267.579
Tilbud til voksne med særlige behov	394.860		1.974	3.980
Kontante ydelser	4.799.050		23.995	48.374
Jobcentret				
Ungdommens Uddannelsesvejledning	5.478.120		27.391	55.519
	878.807.910	38.934.980	4.394.040	8.860.000
Tippen	1.101.280			0
Vedtaget budget i alt	879.909.190	38.934.980	4.394.040	8.860.000

Bilag: 71.2. Budget Børn og Læring - specifikation til udvalgmøde april 2018

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 49200/18

Specifikation budget 2018 - Udvalget for Børn og Læring

Udgifter markeret kan der ikke umiddelbart reduceres på

Godkendt
Budget 2018

Bemærkninger

	Godkendt	Bemærkninger
Skoleområdet:	516.741.390	
Folkeskolen m.m:	487.207.270	
Driftsbudget på skoler til skole og SFO	386.967.720	tildeles jfr. tildelingsmodeller. Incl. Sprogundervisning, specialklasser, specialundervisning på skolerne, familieklasser
Skole-IT	6.164.400	
Lederløbninger	12.753.960	
Skolernes fællesområde:		
Fællesudgifter og indtægter skoleområdet	3.886.550	Læsekonsulenter, erhvervs guider, Camp, tolkebistand, fælles udgifter for skoleområdet
Specialundervisning	9.922.280	elever i specialskoler og specialklasser i andre kommuner, støttetimer andre kommuner, specialpædagogisk bistand, hjælpemidler m.m.
Vi i Naturskolen	862.660	
Erhvervsplaymaker	459.480	
Pigecamp	508.120	Budget afsat i 2017 og 2018.
Pædagogisk Central	4.792.130	
Skolernes brug af haller	4.461.410	Brug af haller og svømmehaller incl. Livredder
Ungdommes UU-vejledning	542.750	
Mellemkommunale betalinger skoler	3.437.910	
Endnu bedre skole i Varde Kommune	1.246.010	indgår i strukturberegningerne.
Demografi	2.152.060	skole og SFO.
SFO - friplads og søskendetilskud	13.472.850	
SFO - forældrebetaling	-28.997.470	
SFO - Mellemkommunale betalinger	-210.400	
Befordring af elever	13.567.020	Indgår i udbud af kørsel.
Bidrag til staten for friskoleelever	# 22.220.320	Afregnes til staten efter antallet af elever pr. 5.9.
Bidrag til staten for efterskoleelever	16.694.660	Afregnes til staten efter antallet af elever pr. 5.9.
Tilskud til elever på ordblind efterskoler	331.460	
Rengøring	11.971.390	Indgår i udbud af rengøring.
Ungdomsuddannelser:	13.991.850	
STU - ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	10.544.230	Herudover budget til elever på STU-Gårde under Børn og Familie.
Produktionsskoler	3.447.620	Bidrag til staten for elever på Produktionsskoler pr. 5.9
Folkeoplysning og fritidsaktiviteter:	15.542.270	
Juniorklubber - driftsbudget på skolerne	4.774.980	tildeles jfr. tildelingsmodel
Juniorklubber - demografi	720.350	
Ungdomsskolen	9.667.380	Omfatter undervisning, ungdomsklubber og SSP
Ungehus/ungeråd	228.350	
Befordring af midlertidig syge til ungdomsuddannelser	52.900	
Rengøring	98.310	Indgår i udbud af rengøring.

Dagtilbudsområdet:	191.605.200	
Dagplejen	71.888.710	tildeles jfr. tildelingsmodel
Dagtilbud	108.881.650	tildeles jfr. tildelingsmodel
Specialbhv. Solsikken	2.698.800	tildeles jfr. tildelingsmodel
Go'mad til børn	-21.570	
Rengøring	3.802.030	Indgår i udbud af rengøring.
Pau-elever	1.293.960	
Fællesudgifter og indtægter dagtilbud	368.400	
Sprogvurdering af børn i førskolealderen	1.918.760	Heraf udgør startpakkemidler 469.060 kr.
Sprogscreening af 3 årige	212.650	
Inklusions- og handicappulje	2.705.770	
AKT-midler	1.076.070	indgår i den nye tildelingsmodel fremover
Digitalisering dagtilbud	637.390	
Tale- hørekonsulenter	3.531.300	
Lederlønninger	7.861.290	
Søskende- og fripladstilskud	16.032.540	
Forældrebetaling dagpleje og daginstitutioner	-52.955.010	
Merindskrivningskonto/demografi	3.415.740	Del af tildelingsmodel. Afregnes ultimo juli i forhold til faktisk passede børn
Pulje til fleksible åbningstider	176.940	Åben 5 steder 3 dage før påske, samt 1 sted i julen og fredag efter Kr. Himmelfartsdag.
Mellemkommunale betalinger dagtilbud	-213.380	
Tilskud til privat pasning	5.985.210	
Tilskud til pasning af egne børn	258.890	
Tilskud til private institutioner	9.963.230	Tilskuddet afhænger af udgifterne til kommunale dagtilbud
Puljeordninger	2.085.830	

Børn og Familie:	164.983.420	
Administrationen	1.610.631	
Myndighed:		
Brugerpanelet for Børn og Unge	24.930	
Refusioner	-3.229.990	
Opholdssteder m. m. for børn og voksne	11.337.960	
Forebyggende foranstaltninger	50.103.554	Familiebehandling, kontaktpersoner, familiekonsulenter, aflastningsophold, økonomisk støtte, øvrige rådgivning m.m.
Plejek familier	42.226.640	
Døgninstitutioner for børn og unge	14.127.250	
Sikrede døgninstitutioner	5.222.150	objektiv finansiering af pladser i hele landet. Samt udgifter i forbindelse med varetægtsfængsling/ungdomssanktioner.
Krisecentre	319.560	
Ledsagerordning	75.300	
Merudgiftsydelser, tabt arbejdsfortjeneste og hjemmetræning	4.799.050	
Indsatser:		
Varde STU-Center	3.890.300	
Fællesudgifter og indtægter	608.600	vedr. Ungeindsatsen
Familiekonsulenter	-121.594	nettobeløb udførerdel.
Støttekontaktpersoner	-17.654	nettobeløb udførerdel.
Familiebehandling	-58.422	nettobeløb udførerdel.
Prep-Kursus/DUÅ (De utrolige år)	703.830	
Lysningen 13	695.520	Ejendomsudgifter Lysningen 13
Familieguider	-3.810	Der er budgetteret med fuld refusion af udgifterne
Psykologerne	5.724.533	
Psykologer - familiebehandling	-16.936	nettobeløb udførerdel
Fysio- og ergoterapeuter	1.374.124	andel af ejendomsudgifter Lerpøtvej 50 udgør 35.250 kr.
Sundhedsplejen	6.436.161	andel af ejendomsudgifter Lerpøtvej 50 udgør 67.420 kr.
Småbørnsindsats	8.100	nettobeløb udførerdel
Tandplejen	# 19.143.633	andel af ejendomsudgifter Lerpøtvej 50 udgør 274.420 kr.
Jobcenter:		
Ungdommens Uddannelsesvejledning	5.478.120	
Tippen	1.101.280	
Børn og Læring i alt	879.909.410	

Bilag: 71.3. Oversigt over anlægsprojekter i budget 2018 - Udvalget for Børn og Læring.

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 67580/18

Anlægsprojekter 2018 - 2021 - Børn og Læring.

	2018	2019	2020	2021
Anlægs- og renoveringspuljen skoler og dagtilbud	3.206.000	3.270.000		
Multisal og kombibibliotek ved Agerbæk Skole	5.922.000	6.752.000		
Renovering af Ølgod Skole		2.740.000		
Samling af børnehavetilbuddene i Oksbøl		1.076.000	7.743.000	
Årre Børnecenter	5.534.000			
Asbestrenovering af Nr. Nebel Skole og etablering af kombibibliotek		10.286.000		
Beløb til skolebyggeri og øvrige arbejder	20.000.000	30.000.000	70.000.000	60.000.000
I alt	34.662.000	54.124.000	77.743.000	60.000.000

Bilag: 72.1. Juniorklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 64805/18

Nuværende tildeling -

Minimumstildeling og frivillig kontingent

Forslag til ny tildelingsmodel til junior klubber og SFO 2	Samlet segment Elev i 4..6 kl.	Børn tilmeldt pr. 5/3-2018	Fremmøde børn 15/3-2018	Kontingent (gl. ordning)	Fremmøde børn (15/3-2018)	Tilskud (11.944 kr. pr. barn)	Kontingent (gl. ordning 11 mdr.)	Total
		(%)	(%)	(kr)				
Janderup Skole	39	39	100,00 %	17	43,59 %	0 kr. /mdr.	17	203.481
Blåbjergskolen - Lunde-Kvong aft	58	56	96,55 %	23	39,66 %	0 kr. /mdr.	23	279.200
Blåbjergskolen - Nr. Nebel afd.	71	68	95,77 %	27	38,03 %	0 kr. /mdr.	27	324.489
Outrup Skole	63	34	53,97 %	12	19,05 %	50 kr. /mdr.	12	202.752
Lykkesgårdskolen	144	124	86,11 %	27	18,75 %	0 kr. /mdr.	27	323.295
Alslev Skole	69	30	43,48 %	13	18,84 %	200 kr. /mdr.	13	202.752
Horne Skole	36	32	88,89 %	21	58,33 %	0 kr. /mdr.	21	248.842
Thorstrup Skole	43	42	97,67 %	16	37,21 %	200 kr. /½ år	16	202.752
Tistrup Skole	63	30	47,62 %	18	28,57 %	0 kr. /mdr.	18	214.004
Ølgod Skole	174	174	100,00 %	37	21,26 %	0 kr. /mdr.	37	444.929
Agerbæk Skole	56	30	53,57 %	13	23,21 %	80 kr. /mdr.	13	202.752
Ansager Skole	55	45	81,82 %	30	54,55 %	100 kr. /mdr.	30	356.092
Næsbjerg Skole	63	58	92,06 %	24	38,10 %	100 kr. /½ år	24	285.172
Nordenskov Skole	54	52	96,30 %	20	37,04 %	0 kr. /mdr.	20	234.409
Årre Skole	61	60	98,36 %	26	42,62 %	0 kr. /mdr.	26	312.047
Samlede tal	1049	874	83,32 %	324	30,89 %		324	4.036.968
Blåvandshuk Skole (Samuelsgården)	184	161	87,50 %	140	76,09 %	510 kr. /mdr.	140	1.666.840
Total i alt:	1233	1035	83,94 %	464	37,63 %		464	5.703.808

Frivillig kontingent
202.752 Minimumstildeling til 17 børn
11.944 Tildeling pr. barn.
464 Samlede antal børn.
5.703.807 Budget 2018

Model 1 i f.h.t. fremmøde med minimumstildeling - obl. kontingent

Samlet segment Elev i 4..6 kl.	Tilmeldte børn pr. 5/9-2018	Fremmøde børn (15/3-2018)	Tilskud (12.293 kr. pr. barn)	Kontingent (min. 100 kr. pr. måned)	Total
39	20	17	208.976	21.450	230.426
58	29	23	282.732	31.900	314.632
71	36	27	331.903	39.050	370.953
63	32	12	147.512	34.650	182.162
0	0				
144	72	27	331.903	79.200	411.103
69	35	13	159.805	37.950	197.755
0	0				
36	18	21	258.146	19.800	277.946
43	22	16	196.683	23.650	220.333
63	32	18	221.268	34.650	255.918
174	87	37	454.829	95.700	550.529
0	0				
56	28	13	159.805	30.800	190.605
55	28	30	368.781	30.250	399.031
63	32	24	295.025	34.650	329.675
54	27	20	245.854	29.700	275.554
61	31	26	319.610	33.550	353.160
1.049	525	324	3.982.831	576.950	4.559.781
184	161	140	1.720.976	903.210	2.624.186
1.233	686	464	5.703.807	1.480.160	7.183.967

100 Min. kontingent pr. måned
147.512 Minimumstildeling til 12 børn
12.293 Tildeling pr. barn.
464 Samlede antal børn.
5.703.807 Budget 2018
Antal tilmeldte pr. 5/9-2018 skønnet som 50% af segment

Model 2 f.h.t. grundtildeling, elevtal og fremmøde

- obl. kontingent

Grundtildeling	Samlet segment Elev i 4..6 kl.	Tilmeldte børn pr. 5/9-2018	Fremmøde børn 15/3-2018	Tilskud	Kontingent (min. 100 kr. pr. måned)	Total
75.000	39	20	17	234.758	21.450	256.208
75.000	58	29	23	293.267	31.900	325.167
75.000	71	36	27	332.407	39.050	371.457
75.000	63	32	12	202.155	34.650	236.805
75.000	144	72	27	362.010	79.200	441.210
75.000	69	35	13	213.055	37.950	251.005
75.000	36	18	21	267.411	19.800	287.211
75.000	43	22	16	227.913	23.650	251.563
75.000	63	32	18	252.958	34.650	287.608
75.000	174	87	37	458.848	95.700	554.548
75.000	56	28	13	207.783	30.800	238.583
75.000	55	28	30	351.321	30.250	381.571
75.000	63	32	24	303.762	34.650	338.412
75.000	54	27	20	266.243	29.700	295.943
75.000	61	31	26	319.885	33.550	353.435
1.125.000	1.049	525	324	4.293.776	576.950	4.870.726
150.000	184	161	140	1.410.031	903.210	2.313.241
1.275.000	1.233	686	464	5.703.807	1.480.160	7.183.967

100 Min. kontingent pr. måned
5.703.807 Budget 2018
500.000 heraf fordeles i f h.t. potentiel
0 fordeles i f. h.t. tilmeldte
3.928.807 fordeles i f.h.t fremmøde
1.275.000 Grundtildeling
Antal tilmeldte pr. 5/9-2018 skønnet som 50% af segment
406 kr. pr. barn
0 kr. pr. barn
8.467 kr. pr. barn
75.000 pr. afdeling

Budget 2018:
Foreløbig fordelt i 2018 6.335.508
Lukning af Billum 0
Lukning pga. struktur 3 klubber -631.701
Budget i alt 5.703.807

Tilskud til Samuelsgården excl. Forældrebetaling 1.666.840
Budget i alt (excl. Samuelsgården) **4.036.967**

Bilag: 72.2. Ungdomsklubber - forslag til tildelingsmodel fra august 2018

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 64860/18

Forslag til tildelingsmodel til ungdomsklubber og SFO3 fra august 2018

Ungdomsklubber og SFO 3

Skole	Faktiske elevtal pr. 01.04-2017	Grundtildeling 103.253 kr.	Tildeling pr. barn	Beregnet tildeling pr. 01.04-2017
Ansager	35	103.253	0	103.253
Tistrup	6	103.253	0	103.253
Næsbjerg	40	103.253	41.694	144.947
Agerbæk	89	103.253	92.768	196.022
Nr. Nebel	133	103.253	155.439	258.693
Ølgod	53	103.253	55.244	158.498
Varde	132	103.253	154.271	257.524
I alt Ungdomsklub	488	722.774	499.416	1.222.190
SFO 3 Samuelgården	188	103.253	219.719	322.972
I alt	676	826.027	719.134	1.545.162
"Tirsdaysklubben"	16	104.230		104.230

Nyt forslag

Skole	Faktiske elevtal pr. 01.04-2017	Grundtildeling 75.000 kr.	Tildeling pr. barn	Beregnet tildeling pr. 01.04-2017
Ansager	35	75.000	52.500	127.500
Tistrup	6	75.000	9.000	84.000
Næsbjerg	40	75.000	59.830	134.830
Agerbæk	89	75.000	125.000	200.000
Nr. Nebel	133	75.000	183.520	258.520
Ølgod	53	75.000	77.120	152.120
Varde	132	75.000	182.190	257.190
I alt Ungdomsklub	488	525.000	689.160	1.214.160
SFO 3 Samuelgården	188	75.000	256.670	331.670
I alt	676	600.000	945.830	1.545.830
"Tirsdaysklubben"	16	104.230		104.230

Nuværende tildeling:

Grundtildeling	103.253 kr.
0 - 39 børn	0 kr.
40 - 99 børn	1.042 kr.
100 - børn	1.169 kr.
Kontinget	310 kr. pr. år
SFO 3	100 kr. pr. år
Klubber under ungdomsskolen kan søge kontingentfrihed i forsøgsperiode	

Forslag om ny tildeling:

Grundtildeling	75.000 kr.
1 - 39 børn	1.500 kr.
40 - børn	1.330 kr.
Kontinget	310 kr. pr. år
SFO 3	100 kr. pr. år
Klubber under ungdomsskolen kan søge kontingentfrihed	

Bilag: 72.3. Åbningsdage i juniorklubber og ungdomsklubber 2018

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 67217/18

Åbningsdage i juniorklubber og ungdomsklubber 2018

Juniorklubber:	Åbningsdage pr. uge	Åbningsuger	Åbningsdage pr. år
Janderup Skole	3	40	120
Blåbjergskolen - Lunde-Kvong afd.	4	40	160
Blåbjergskolen - Nr. Nebel afd.	4	40	160
Outrup Skole	4	40	160
Lykkesgårdskolen	3	40	120
Alslev Skole	3	40	120
Home Skole	3	40	120
Thorstrup Skole	3	40	120
Tistrup Skole	3	40	120
Ølgod Skole	4	40	160
Agerbæk Skole	3	40	120
Ansager Skole	4	40	160
Næsbjerg Skole	3	40	120
Nordenskov Skole	3	40	120
Årre Skole	3	40	120
SFO 2 Samuelsgården	5	47	235
Total i alt:			

Ungdomsklubber	Åbningsdage pr. uge	Åbningsuger	Åbningsdage pr. år
Agerbæk	2	34	68
Ansager	1	26	26
Tistrup	1	34	34
Næsbjerg	1	38	38
Nr. Nebel	3	34	102
Ølgod	2	40	80
Varde	2	38	76
SFO 3 Samuelgården	4	41	164
I alt			

"Tirsdagsklubben"	1	36	36
-------------------	---	----	----

Bilag: 75.1. kommissorium autisme

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 11369/18

Kommissorium for særlige skolemæssige tiltag for elever, som udviser autismespektrumforstyrrelser

(dok 11369/18)

Politisk vedtagelse af særligt fokus på undervisning af børn med autismespektrumforstyrrelse

Forligspartierne har i budget aftalen 2018 anmodet om, at der igangsættes et udredningsprojekt omkring børn med diagnose inden for autismespektret. Projektet har til formål at sikre, at kommunen kan levere differentierede tilbud og forbedret specialundervisning. Forvaltningens oplæg præsenteres for udvalget i maj måned 2018. Oplægget beskriver Varde Kommunes nuværende tilbud til børn med særlige udfordringer. Der er i budgettet 2018 ikke afsat særlige midler. Der nedsættes til udarbejdelse af særlige tiltag en arbejdsgruppe bestående af:

- Skoleafdelingen: Karen Mortensen (kmor@varde.dk), Bent Graversen (begr@varde.dk)
- Børn og Familie/ PPR funktionen: Grethe Bergmann (gbni@varde.dk)
- Børn og Familie/specialrådgivning: Pia Mikkelsen (piam@varde.dk)
- Lykkesgårdskolen (såvel ledelse/medarbejdere og forældre): Karin Gry Anker (krank@varde.dk), Karen Damm Obel (karendammobel@gmail.com), Pia Gisselman Hansen (piax1175@vkskoler.dk)
- Tistrup Skole (såvel ledelse/medarbejdere og forældre): Ole Holm Johansen (olej@varde.dk), Aralie Nørgaard Sørensen (aralia.tamas@gmail.com), Trine-Sofie Josephsen (tsjo@varde.dk)
- Autismeforeningen: Marije Jacobsen (marije.f.jacobsen@gmail.com)
- Ungdommens Uddannelsesvejledning Varde: Pernille Krog (pped@varde.dk)
- Ungdomsskolen Toke Knudsmark (tokn@varde.dk)
- Evt. øvrige relevante personer der kan deltage ad hoc.

Kommissoriets formål

Det er kommissoriets formål at sikre, at kommunen kan levere differentierede tilbud og forbedret specialundervisning, herunder at udarbejde forslag til særlige skolemæssige tiltag for elever, som udviser autismespektrumforstyrrelser i forhold til

1. Undervisningstilbud omfattet af folkeskoleloven i den almindelige klasse og i specialklasse

Det indgår i kommissoriets formål, at give forslag til på baggrund af autisnepædagogiske overvejelser omkring:

- Inklusionspraksis
- Det autismerettede læringsmiljø for elever i den almindelige klasse
- Det autismerettede læringsmiljø for elever i en autisemeklasse
- Det autismerettede læringsmiljø for elever i målgruppen "specialklasse for generelle indlæringsvanskeligheder"
- Det autismerettede læringsmiljø for elever i målgruppen "specialklasse for specifikke indlæringsvanskeligheder"

Det indgår i kommissoriets formål, at give forslag til aktiviteter på baggrund af autis MEPædagogiske overvejelser

- Skole-hjem samarbejdet med udgangspunkt i særlige autismeproblematikker
- Vejledningsaktiviteter og overgang til ungdomsuddannelse
- Særlige ungdomsskoleinitiativer
- Beskrive tiltag i forhold til støtte for familier med børn, som udviser autisme f.eks. inden for serviceloven
- Beskrive tiltag for støtte af børn og unge med autisme i forhold til fritidsliv, herunder idræt, f.eks. inden for serviceloven

Kommissoriets mål

Det er kommissoriets mål at udarbejde et koncept for

1. Tiltag i den "almindelige klasse" i den "almindelige skole", hvor en eller flere elever har behov for særlig autis melæringsmiljø/pædagogik, herunder inddrages forældresamarbejde, fritidsundervisning og vejledning
2. Forslag til en autistklasse i specifikt autistmiljø, hvor alle børn/unge er normalt begavede autister og hvor alle børn tilbydes et optimalt autis melæringsmiljø, herunder forældresamarbejde, fritidsundervisning og vejledning
3. Etablering af særligt autistmiljø på Lykkesgårdskolen, hvor eleverne er visiteret på baggrund af øvrige generelle indlæringsvanskeligheder, herunder forældresamarbejde og vejledning
4. Etablering af særligt autistmiljø på Tistrup Skole, hvor eleverne er visiteret på baggrund af øvrige specifikke indlæringsvanskeligheder, herunder forældresamarbejde og vejledning
5. Viden om og tiltag i forhold til familiemæssig støtte
6. Viden om og tiltag i forhold til støtte i fritidslivet

Kommissoriets tidsplan

Arbejdsgruppen nedsættes februar 2018 og fremlægger koncept for kommissoriets enkelte målområder april/maj 2018. Ved opstart planlægges møde række der sikre at deadline overholdes, nedenstående tidsplan er overordnet og vejledende.

Dato	Tid	Sted	Emne	Deltagere
20.02.2018		Bytoften	Emnet drøftes i Udvalget for Børn og Læring	Udvalget for Børn og Læring/ forvaltningen
09.02.2018			Invitation til deltagelse i arbejdsgruppen udsendes til alle i	Skoleafdelingen

			kommissoriet nævnte	
22.02.2018	Kl.15.15-16.30	Bytoften 2, lok 4	Indledende drøftelse af emner og det pædagogisk faglige grundlag	Ole Holm Johansen Karin Anker Grethe Bergmann Bent Graversen
06.03.2018	Kl. 15.15-16.30	Bytoften 2(Rådhuset), lokale 3	Første møde for hele gruppen med præsentation af arbejdsopdraget, herunder fælles drøftelse af arbejdsprocessen	Hele arbejdsgruppen
12.03.2018	Kl. 15.15-16.30	Bytoften 2(Rådhuset), lokale 3	Det autismerettede læringsmiljø for elever i den almindelige klasse Det autismerettede læringsmiljø for elever i særlig autismeklasse, herunder fysiske krav og fysisk placering	Hele arbejdsgruppen
22.03.2018	Kl. 15.15-16.30	Bytoften 2(Rådhuset), lokale 3	Det autismerettede læringsmiljø for elever i specialklasse for generelle indlæringsvanskeligheder Det autismerettede læringsmiljø for elever i specialklasse for specifikke indlæringsvanskeligheder	Hele arbejdsgruppen
03.04.2018	Kl. 15.15-16.30	Bytoften 2(Rådhuset), Projektrum B	Afsluttende gennemgang af arbejdsgruppens synspunkter/rapport	Hele arbejdsgruppen
09.04.2018			Arbejdsgruppens resultat afleveres til Udvalget for Børn og Læring	Skoleafdelingen

Bilag: 75.2. autismeindsats 2018-2021

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 154450/17

Arbejdsgruppe for udvikling af tiltag for elever med autismespektrumforstyrrelse

(dok 154450/17)

1.0. Politisk vedtagelse af særligt fokus på undervisning af børn med autismespektrumforstyrrelse

Der er i budgetbemærkningerne 2018 lagt vægt på at der sker en særlig indsats for undervisning af børn/unge med vanskeligheder inden for autismespektrumforstyrrelser. Der er i budgettet 2018 ikke afsat særlige midler. Nærværende forslag omfatter tidsperioden 2018-2021. Der nedsættes en arbejdsgruppe bestående af:

1. Skoleafdelingen
2. Børn og Familie/ PPR funktionen
3. Børn og Familie/specialrådgivning
4. Lykkesgårdskolen
5. Tistrup Skole
6. Ungdommens Uddannelsesvejledning
7. Ungdomsskolen i Varde
8. Autismeforeningen

Nedenstående punkter indeholder en indledende afgrænsning af autismeproblematikker, som kan danne udgangspunkt i forhold til arbejdsgruppens afgrænsning og målsætning af opgaven

2.0. Kort beskrivelse af målgruppen børn/unge med autismespektrumforstyrrelser

Målgruppen af børn med autismespektrumforstyrrelser består af:

* Børn/unge, som udelukkende har vanskeligheder inden for autismeområdet uden andre indlæringsvanskeligheder.

* Børn/unge, hvor autismespektrumforstyrrelsen optræder enten alene eller sammen med andre indlæringsvanskeligheder og andre diagnoser.

Kognitivt spænder målgruppen fra mentalt retarderet til højt begavet. Udviklingsmæssigt udtrykker autismen sig forskelligt afhængigt af barnets/den unges alder

Autismespektrumforstyrrelser optræder med forskellig påvirkning af barnets indlæringspotentialer f.eks. som autisme + generel indlæringsvanskelighed, autisme + specifik indlæringsvanskelighed, autisme + følelsesmæssige vanskeligheder, autisme+ anden vanskelighed. Autismen + ingen andre indlæringsvanskeligheder

Autismespektrumforstyrrelser afgrænses diagnostisk f.eks. inden for diagnoserne Aspergers syndrom, infantil autisme, atypisk autisme og andre vidtgående udviklingsforstyrrelser. Diagnoserne er indeholdt i DSM-5 systemet 299.00 Autism Spectrum disorder svarende til ICD-10 F. 84.0, F 84.5, F. 84.1, F.84.8, F84.9

<http://a4.org.au/ASDformal>

I forhold til opfyldelsen af undervisningspligten er der i folkeskoleloven ikke nævnt særlige diagnoser, det fremgår af folkeskoleloven, at børn/unge med særlige behov har ret til særlig hensyntagen. Det er i folkeskoleloven ikke tydeliggjort, hvori særlig hensyntagen består. I vurderingen af et barns særlige behov vil det typisk være barnets funktionsniveau og specifikke adfærd, som bestemmer, hvorvidt eleven fagligt og socialt profiterer i højere grad af specialtilbuddet end af den almindelige klasse.

Målgruppen børn/unge med autisme udviser forskellig adfærd, som afhængig af karakter og hyppighed udgør en barriere for faglig og social læring såvel i skolen som uden for skolen. Denne adfærd kan f.eks. udtrykke sig i følgende vanskeligheder

- Vanskeligheder i læring, som ikke er konkret
- Vanskeligheder i at udvise mentalisering
- Vanskeligheder i at aflæse omgivelserne
- Vanskeligheder i at sortere indtryk
- Vanskeligheder i at deltage i sociale sammenhænge/fællesskaber
- Ensidig og begrænset faglig og social fokusering
- Konkret virkelighedsoplevelse
- Vanskeligheder i delt opmærksomhed, fysisk, sensorisk, mentalt, socialt
- Lukkethed for omgivelserne
- Sproglige og sensoriske vanskeligheder
- Afledelighed
- Følelsesmæssige ubalance og følelsesmæssig reduktion
- Vanskeligheder i at demonstrere, at skolens læringsmål er opnået
- Vanskeligheder med at indgå i rammer med komplekse spilleregler
- Ritualisering
- Vanskeligheder i behovstilkendegivelse
- Begrænset fleksibilitet
- Vanskeligheder i forståelse af årsag og virkning i komplekse sammenhænge

Målgruppen af børn/unge med autisme kan i særlige sammenhænge udvise færdighed i opgaveløsning, som fremstår mere fokuseret end gennemsnittet for alderen

- Hurtighed i konkret opgave/problemløsning f.eks. teknik, IT
- Forhøjet koncentrationsevne
- God langtidshukommelse

Målgruppen af børn og/unge med autisme har en forhøjet frekvens af andre vanskeligheder, som i læringssituationen udgør en større barriere for læring og trivsel end autismediagnosen. Disse vanskeligheder kan være

- Angst
- Depression
- Vrede
- Spiseforstyrrelser
- Søvnforstyrrelser
- Almindelig mistrivsel

Der kan herudover være en forstærket sammenhæng til andre udviklingsforstyrrelser, f.eks. ADHD, Tourette, OCD .

3.0. Grundlæggende betragtninger om det autismpædagogiske læringsmiljø

Børn og unge med autisme har forskellige og individuelle læringsstile, afhængig af udvikling, personlighed og kognitive ressourcer. Der er dog en række fælles forhold, som grundlæggende adskiller det autismpædagogiske læringsmiljø fra det almindelige læringsmiljø i folkeskolen. Det autismpædagogiske læringsmiljø er karakteriseret ved:

- Afgrænset fysisk læringsmiljø med mulighed for begrænset samvær og for tilbagetrækning til område, som er særligt tilpasset tilbagetrækning for alle elever med autisme
- Læringsmiljø, hvor elevens fokus på delt opmærksomhed ikke udelukker fælles opmærksomhed
- Læringsmiljø med et afdæmpet lydniveau, afdæmpet lys, afdæmpede eksterne påvirkninger, ingen fysisk eller menneskelig baggrundstøj
- Læringsmiljø tilpasset særlige sensoriske behov, berøringsvenligt, overskueligt, funktionelt, genkendeligt,
- Visualiseret og funktionaliseret læringsmiljø/schedules/ konkret visualisering af aktiviteter på kortere og længere sigt. Visualiseringen fremstår såvel i forhold til den fælles ramme som den individuelle ramme
- Læringsmiljø med få andre elever og få kendte voksne. Alle voksne har vidensforudsætninger om autisme
- Få og kendte voksne, som fysisk fremstår og agerer konkret, genkendeligt, efter faste regler, i ens toneleje, neutral påklædning
- Kendte læringsformer og læringsaktiviteter med udgangspunkt i forenklede fælles mål med fokus på elevens konkrete læringsmotivation
- Overordentlig struktureret timeskema, dagskema, emnepræsentation, pædagogisk praksis
- Lærere/pædagoger med struktureret arbejdsform og tydelig fastsættelse af konkrete læringsmål og konkrete veje til opfyldelse af læringsmålene
- Konkret tydeliggørelse af, hvorledes eleven demonstrerer opnåelse af læringsmål, herunder motivation, anerkendelse og fremme af nysgerrighed for at lære mere
- Opmærksomhedsaktiviteter med fokus på deltagelse i fælleskabsaktiviteter
- Med en klassestørrelse, som væsentligt lavere end det gennemsnitlige, giver mulighed for orden, struktur, overblik, få deltagere og begrænset fælles baggrundstøj

Det er et grundlag, at den overvejende del af ovenstående punkter skal være opfyldt, førend der kan være tale om en pædagogisk indsats, som i særlig grad henvender sig specialiseret til børn og unge med autisme.

Den meget specialiserede indsats kan i højere grad udvikles i et læringsmiljø, hvor der udelukkende befinder sig normalt begavede børn/unge med autisme. I den almindelige klasse og i specialspecialklasser for autisme og andre indlæringsvanskeligheder vil der være mere baggrundstøj, større udfordringer til fælles opmærksomhed og behov for fokus på andre indlæringsvanskeligheder.

4.0. Adfærdsteoretiske tilgange til læringsaktiviteter for børn/unge med autisme

I den autismpædagogiske tilgang vil det sjældent være tilstrækkeligt at tage udgangspunkt i et enkelt autismedidaktisk grundlag, ligesom et autismedidaktiske grundlag kun får effekt, hvor de specifikke autismespecifikke fysiske miljøer er opfyldt.

Efterstående didaktiske tilgange anvendes enten som enkeltmetode eller i sammenhænge, hvor der anvendes flere metodiske tilgange samtidigt med henblik på at fremme barnets færdighed i at udvise læringsfremmende adfærd.

Den adfærdsbetingede didaktik praktiseres sammen med den almene didaktik og den for faget valgte faglige didaktik. De enkelte didaktiske tilgange kan anvendes efter individuel vægtning i forhold til de enkelte målgrupper for specialundervisningen

Efterstående principper kan med skiftende vægtning anvendes i den praktiske pædagogiske tilrettelæggelse. I Danmark har der siden 80'erne været søgt specialisering gennem TEACCH tilgangen, den for nyligt i Danmark introducerede pædagogiske tilgang NEST er ligeledes et eksempel herpå. NEST metoden fokuserer herudover på den fysiske dimension, hvor klasselokalet mv. udvikles som elevens trykzone, andre i Danmark anvendte metoder KRAP, low arousal.

Kort beskrivelse af foranstående:

TEACCH

TEACCH er en struktureret pædagogisk referenceramme, der indebærer, at skolen arbejder målrettet, systematisk og struktureret med opbygningen af et miljø, som er forudsigeligt og overskueligt. Skolen arbejder også med tydelighed, visualisering og gentagelser. TEACCH står for Treatment and Education of Autistic and Related Communication Handicapped Children.

KRAP

KRAP har et anerkendende og ressourceteknisk syn og udspringer af erfaringer fra praksis. KRAP tager udgangspunkt i det positive, i hvad der virker, og giver konkrete værktøjer og metoder. KRAP står for Kognitiv, Ressourceteknisk Anerkendende Pædagogik.

Low Arousal

Low arousal er en strategi, der mindsker konflikt. Med low arousal arbejder skolen med afledning, afskærmning, minimering af stimuli, at give valgmuligheder og at minimere krav til eleven.

Nest

<http://katrinebjerg.skoleporten.dk/sp/p477188/iframe?address=http%253a%252f%252fwww.aarhus.dk%252fda%252fborger%252ffamilie-boern-og-unge%252fskole%252fnest%252fdet-danske-nest-program.aspx>

4.1. National Standard Project

Det omfattende amerikanske National Standard Project giver med baggrund i adfærdspsykologien en række evidensbaserede metoder til tilrettelæggelse af pædagogiske læringsaktiviteter for børn/unge med autisme de centrale metoder her er:

Adfærdstræning (Behavioral Package) Adfærdstræning sigter mod systematisk at fremme social adfærd, for eksempel gennem brug af funktionel adfærdsanalyse, forstærkning (belønning), trin for trin-læring, positiv adfærdsstøtte og registrering af adfærdstyper i typiske situationer. Adfærdspakken tager udgangspunkt i, at børn med autisme typisk har vanskeligheder ved at afkode omgivelsernes verbale og nonverbale kommunikation og omsætte afkodningen i egen adfærd. Formålet med adfærdstræningen er at fremme, motivere og gentage typiske handlemønstre f.eks. motivation, accept af skiftende stimuli, udvise initiativ, handle selvstændigt. Børn med autisme har vanskeligheder ved at anvende erfaringer fra oplevede

situationer i nye situationer. Adfærdstræning sker ofte trin for trin og med skiftende tilgang. F.eks. virker A ikke så brug B. Adfærdstræning er voksenstyret. Adfærdstræning (behavioral package) har vist effekt i forhold til adfærd, opmærksomhed, kognitive og sociale færdigheder (for eksempel imitation og symbol-leg) samt kommunikation og sprog. Adfærdspakken anvendes oftest i forhold til børn og unge 6-17 år

Delt og fælles opmærksomhed (Joint attention) Delt og fælles opmærksomhed er en indsats med fokus på grundlæggende færdigheder inden for socialt samspil – især evnen til at fokusere opmærksomhed og til at dele og tage initiativ til fælles opmærksomhed. Metoden tager udgangspunkt i, at børn med autisme typisk opfatter virkeligheden konkret og fokuseret særlige detaljer, metoden sigter mod at træne børn med autisme til at indgå i fælles aktiviteter. Børn med autisme har vanskeligheder i forhold til fælles opmærksomhed, da de primært har opmærksomhed for egne behov/egen oplevelse. Fælles opmærksomhed kan fremmes ved at børn med autisme arbejder sammen med andre børn om emner af fælles interesse. Opmærksomhedstræning er voksenstyret. Metoden øger barnets evne til at aflæse og reagere på ikke-sproglig kommunikation (blik, mimik, kropsholdning m.v.). Da Delt og fælles opmærksomhed er en af de tidligste grundpiller i udvikling af kommunikation henvender metoden sig særligt til mindre børn og ikke alderssvarende børn

Modellering og demonstration af adfærd (Modelling) Her demonstrerer voksne eller jævnaldrende ny adfærd for barnet eller den unge. Tilgangen benyttes ofte i kombination med adfærdsanalyse til indlæring af såvel simpel som kompleks adfærd. Metoden gør det muligt at vise en forventet adfærd uden at irettesætte. Modellering er voksenstyret og voksenguidet. Indsatsen indeholder positiv adfærdsstøtte og anvendes sideløbende med eller integreret i andre, metoden kan anvendes i forhold til aldersgruppen 6-17 år

Aktivitetsskemaer (Schedules) Tilgangen har fokus på at opdele træningsforløb og opgaver i mindre sekvenser, tidsintervaller, m.v. Aktivitetsskemaer vil ofte være suppleret med forskellige former for belønning. Skemaer har vist effekt i forhold til støtte og forventningsafstemning af kommunikation, faglig udvikling og selvstændighed. Skemaer kan opbygges og forstærkes visuelt med billeder, fotografier, skrevne ord eller arbejdsstationer m.v., og de kan anvendes i forhold til aldersgruppen 6-17 år. Det er vigtigt ved brugen af schedules, at den virkelighed, som den voksne præsenterer skematisk, aldrig afviger fra den virkelighed, som barnet oplever. Dette er obligatorisk for brug af schedules.

Den praktiske anvendelse af foranstående principper og andre autismerettede tilgange kan ses på følgende engelsksprogede link, som giver kort og visuel illustration:

https://www.autismspeaks.org/sites/default/files/docs/coaches_strategies.pdf

Det forskningsmæssige grundlag er et udtræk af de anbefalinger, som ligger i det amerikanske "National Standard Projekt", se særligt fra side 43 https://www.umass.edu/doegrants/wp-content/uploads/2014/04/NAC-Standards-Report_2009_2011.pdf

5.0 Krav til målstyrede læringsformer i alle autismepædagogiske initiativer

Målstyret læring er undervisning, der løbende tilpasses til elevernes forudsætninger og de lokale forhold, hvor læringsmål, evaluering og feedback indgår som centrale elementer i den fortløbende proces. En proces, hvor den pædagogiske indsats systematisk følger elevernes læring og udvikling og bruger evaluering til løbende at give eleverne og forældrene feedback, sætte mål og tilpasse undervisningen.

I læringsaktiviteterne er der tydelige læringsmål, læringsmålene er styrende for de aktiviteter, som lærere og pædagoger vælger i den pædagogiske indsats. I læringsmålstyret undervisning er der sammenhæng mellem valg af læringsmål, undervisningsaktiviteter, tegn på læring og evaluering. Det gælder i alle faser af undervisningen – i planlægningen, gennemførelsen og evalueringen

I beskrivelsen læringsmålene fremgår det ligeledes altid, hvorledes eleven demonstrerer effekt af læringsaktiviteterne

5.1. Tydelige læringsmål i autismpædagogikken

I læringsaktiviteter for børn og unge med autismespektrumforstyrrelser gælder, at der grundlæggende gælder samme vejledende viden- og færdighedsmål som i den øvrige folkeskole. For læringsaktiviteterne gælder det dog, at det i det omfang et fag ikke skønnes at kunne give eleven hensigtsmæssig læring vil være mulighed for at give anden læringsaktivitet, hvor der sættes mål, som i særlig grad tager hensyn til elevens individuelle vanskeligheder og hensyn til elevens potentialer, herunder udvikles fag/aktiviteter, som i særlig grad opfylder elevens behov i forhold til folkeskolens formål.

For den samlede effekt af læringsaktiviteterne gælder, at det er vigtigt at læringsmålene både på kort og længere sigt er tydelige for forældrene, således at forældrene har mulighed for at støtte op omkring skolens læringsaktiviteter i hjemmet. Dette kan ske inden for rammerne af en meget udvidet elevplan, som omfatter dagsmål, ugemål, længere mål og trinmål og elevens opfyldelse eller manglende opfyldelse af de satte mål. Elevplanen er som i den almindelige skole et fælles redskab for forældre og skole

Folkeskolens videns- og færdighedsmål fremgår af de vejledende Fælles Mål for folkeskolen. Fælles Mål er vejledende nationale mål for, hvad eleverne skal lære inden for et eller flere år. Læreren omsætter de vejledende Fælles Mål til læringsmål for det konkrete undervisningsforløb. Læringsmålene for et forløb bliver dermed skridt på vejen til at nå de vejledende Fælles Mål. De omsatte læringsmål for et forløb skal derfor være tilpasset dine elevers forudsætninger samtidig med, at de sigter mod de vejledende Fælles Mål. I specialundervisningen formuleres læringsmålene i særlig grad tydeligt, så de tager udgangspunkt i elevens læringsforudsætninger og læringsvanskeligheder. I forhold til læringsaktiviteternes orientering efter de vejledende Fælles Mål fokuserer de specifikke læringsmål sig i forhold til elevens vanskeligheder og elevens forudsætninger for et fremtidig uddannelse og/eller arbejde/beskæftigelse.

5.2. Progression for alle: Mål, læringsaktiviteter, tegn på læring, evaluering, opfølgning i den autismpædagogiske praksis

Den målstyrede tilgang til læringen tager udgangspunkt i, at alle elever uanset forudsætninger kan opnå faglig, personlig og social progression i skolen. Progression skabes gennem en systematisk tilgang, hvor læringsaktiviteterne tydeliggøres og løbende tilpasses elevens progression i læringen. Med afsæt i få, tydelige mål for, hvad barnet og den unge skal lære, vælger læreren læringsaktiviteter, der kan fremme opfyldelsen af netop disse læringsmål. Samtidig overvejer læreren hvilke tegn, der kan vise, hvor langt eleverne er i forhold til at opfylde læringsmålene.

5.2.1. Opstilling af tydelige læringsmål

De autismpædagogiske læringsmål

- Er tydelige mål – præcise, konkrete og sprogligt enkle
- Er tydeligt opstillet i forhold den enkelte elev (delt opmærksomhed)
- Beskriver det nye fra faget, som eleven skal lære. Tydelighed og få/ingen valgmuligheder
- Viser skridt på vejen til Fælles Mål. Tilpasset elevens selektive potentialer
- Giver passende læringsudfordringer tilpasset elevens individuelle forudsætninger

- Er formuleret som læringsmål for konkrete færdigheder tilpasset elevens individuelle forudsætninger og selektive interesser
- Stiller tydelige krav til, hvorledes eleven demonstrerer sit læringsudbytte

5.2.2.Valg af autismepædagogiske undervisningsaktiviteter

De autismepædagogiske læringsaktiviteter er karakteriseret ved, at

- Være gode læringsveje for eleverne, så de når så langt som muligt i forhold til målene og deres individuelle forudsætninger og indeholde elementer af delt og fællesopmærksomhed
- Give læreren viden om elevernes læringsudbytte, så lærerne kan give eleven og forældrene løbende feedback. Feedback har størst virkning, når den er visualiseret og tydeligt forstået af eleven
- Inddrage læringsmuligheder i skolen og uden for skolen
- Fremstå som oplevelse, praktisk aktivitet og elevcentrering
- Tilpasset elevens individuelle vanskeligheder/forudsætninger

5.2.3 Inklusion og målstyrede læringsaktiviteter

Det er et grundlæggende inklusionsgrundlag, at elever deltager i den almindelige klasse, så længe de fagligt og socialt profiterer heraf. De målstyrede læringsaktiviteter har i lige grad berettigelse for læringsaktiviteter i den almindelige klasse og i specialklasse. De meget målstyrede, strukturerede og visualiserede læringsaktiviteter, som udgør autismepædagogikken også kan være en overvejelse for almindelige klasser, særligt i klasseintervallet 0.-3. klassetrin, hvor mange gennemsnitlige elever har behov for en styrket indsats i forhold til at udvikle en læringsrettet adfærd.

Folkeskoleloven giver den enkelte skoleleder mulighed for, at give den enkelte klasse en særlig pædagogisk profil. Erfaringer fra f.eks. Århus Kommune peger i retning af, at mange forældre har ønske om, at deres børn i indskoling udvikler deres læring i skolemiljøer, som fremtræder stærkere struktureret end det gennem en del år generelt har været praksis i den danske folkeskole.

Særligt strukturerede almindelige klasser kan udvikles på grundlag af f.eks. et særligt skole-hjem samarbejde.

Ovenstående klassetype vil have den fordel, at den særlige pædagogik ikke udpeger enkelte elever med særlige behov, således at alle elever modtager samme pædagogik. Det er alment fagligt anerkendt, at alle særligt mindre børn profiterer af strukturerede, guidede læringsmiljøer, med passende lydniveau og få og kendte voksne.

6.0.Undervisningsmæssige rammer for elever med autismspektrumforstyrrelser

Den særlige indsats for autister kan i lige grad finde sted for elever i den almindelige klasse som i specialklasse, når foranstående punkter er opfyldt. Den autismerettede indsats kan finde sted i den almindelige klasse eller i specialklasse, det er grundlæggende barnets funktionsniveau og specifikke adfærd, som bestemmer, hvorvidt eleven fagligt og socialt profiterer i højere grad af specialtilbuddet end af den almindelige klasse.

Det foreslås, at den særlige indsats 2018-2021 for børn og unge med autismspektrumforstyrrelse finder sted i.

6.1.Særligt autistmiljø på Lykkesgårdskolen, hvor eleverne er visiteret på baggrund af øvrige generelle indlæringsvanskeligheder

Målgruppe	Elever med autisme og generelle indlæringsvanskeligheder i øvrigt
Visitation	Skolevisitationen Visitation efter primærproblematik
Inklusionsforståelse	<p>Eleverne visiteres til specialtilbuddet, når de fagligt og/eller socialt ikke vurderes at profitere af den almindelige klasse</p> <p>Der sigtes mod samfundsmæssig inklusion, hvor der på folkeskolens grundlag i særlig grad lægges vægt på de mål, som fremmer et godt barne-, ungdoms- og fremtidigt voksenliv under hensyntagen til elevgruppens særlige livsbehov</p>
Fysisk læringsmiljø	<p>Afskærmet fysisk læringsmiljø, med afdæmpet lyd og begrænsede stimuli, herunder med muligheder for hvil og tilbagetrækning. Det fysiske læringsmiljø fremstår klart afgrænset i forhold til den øvrige skole</p> <p>Orden, overskuelighed, funktionalitet</p> <p>Dataoverblik /fag/aktivitet/time/dag/uge</p> <p>Visualisering understøttes af inventaropstilling og farvevalg</p> <p>Akustik tilpasses ved lydisolering</p> <p>Individuelle og afskærmede arbejdspladser og fælles sociale arbejdsarealer, som visuelt fremstår adskilt</p> <p>Pausehjørne</p> <p>Høj grad af visualisering/schedules</p> <p>Faste pladser/faste lokaler</p> <p>Ingen skoleklokke med støjefekt, evt. alternativt anden visualisering af tidsstruktur</p> <p>Udarbejdelse af undervisningsmiljøvurdering/autisme (fysisk, psykisk, æstetisk) f.eks. under inddragelse af bygningsmæssige forhold, arkitektoniske forhold, materialevalg</p> <p>Eksempel på overvejelser omkring det fysiske miljø: https://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str10.htm</p>
Forældresamarbejde	Det er grundlæggende, at der hver dag kommunikeres mellem skole/hjem om elevens læring/læringsparathed og trivsel, herunder samarbejde om læringsmål og opfyldelse af læringsmål. Der anvendes en meget udvidet elevplan og en hensigtsmæssigt platform for daglig

	kontakt
Fagrække	<p>Folkeskolens almindelige fagrække med mulighed for reduktion i forhold til elevens kognitive ressourcer eller selektive læringskompetence</p> <p>Der lægges vægt på fag, som kan give elevgruppen livskompetencer snarere end folkeskolens almindelige fagrække. Disse fag udvikles lokalt efter sammen principper som de centralt fastsatte fag</p>
Timetal	Folkeskolens almindelige timetal med mulighed for sygdomsbegrundet reduktion
Antal elever	Eleverne indgår i læringsgrupper på tværs af formelle klasstrin og foreneligt med elevernes læringskompetence og adfærd med max. 8 elever i læringsgruppen
Social træning	<p>Struktureret trin for trin adfærdstræning, støtte i kontekstaflysning, støtte i oplevelsesdeling, støtte i verbal og non verbal kommunikation, støtte i brug af kontaktformer, støtte og øvelser i kognitiv fleksibilitet, støtte i forhold til situationsskift, støtte i kontakt til/aflæsning af konteksten/den ydre situation</p> <p>Strukturerede pauser med synlige og kendte voksne</p>
Pædagogisk tilgang	<p>Den pædagogiske tilgang tager udgangspunkt i forberedelse af læringsaktiviteten, konkretisering af mål, arbejdsformer, tidsplan, støtte og forventet resultat</p> <p>Den pædagogiske tilgang udtrykker høj grad af visualisering/konkretisering i læringsaktiviteterne og i elevens demonstration af læringsresultatet</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens selektive læringspotentialer/interesser såvel som at udvide bredden i elevens læringspotentiale/interesser</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens kognitive fleksibilitet i individuelle læringsaktiviteter og i fælles læringsaktiviteter</p> <p>Sproglig tydelighed, tydelighed i opgavepræsentation og pædagogisk/faglig støtte.</p> <p>Stabilitet, forudsigelighed – ingen forandringer uden forberedelse i forhold til den kendte ramme</p> <p>Pædagogisk begrundede overvejelser om hvorledes nødvendige forandringer forberedes og gennemføres</p> <p>Fokus på individualiseret kontakt til den enkelte elev, check up på elevens forståelse af læringsaktiviteter</p> <p>Læringsaktiviteter struktureret med ingen eller få tvivlsspørgsmål/valgmuligheder</p>

	<p>Voksne, som fremstår genkendelige, strukturerede, rolig motorik, afbalanceret toneleje, struktureret klasserumsledelse uden overraskelser</p> <p>Tydelig og synlig klasserumsledelse, ved skift tydelighed omkring, hvilken voksen har opgaven</p> <p>Evidensbaseret anvendelse af robotteknologi</p>
Trivsel	<p>Det fysiske og pædagogiske læringsmiljø sigter mod at give eleven trivsel gennem, struktur, gentagelse, funktionalitet, oplevelsesdeling, perspektivering til omgivelserne og oplevelse af at bruge egne kognitive og sociale ressourcer, herunder udtrykke oplevelse af resultatet af eget arbejde, kognitivt, sensorisk, visuelt, verbalt/non verbalt eller socialt, herunder opleve succes af egne særlige styrker</p>
Relationelle parametre i voksentilgangen	<p>Social støtte til eleven/delt og fælles opmærksomhed</p> <p>Adfærdsstøtte til eleven/ delt og fælles opmærksomhed</p> <p>Faglig støtte til eleven</p> <p>Verbal og non verbal tydelighed</p> <p>Sensorisk støtte til impulsstyring og adfærdsregulering</p>
Lærer/elev ratio	<p>Skolens leder træffer bestemmelse om hensigtsmæssig gruppe/klasedannelse</p>
Skolekørsel	<p>Der er i skolekørslen taget samme pædagogiske hensyn som i skoleaktiviteterne</p>
Økonomi	<p>Indsatsen finansieres gennem det almindelige budget til specialafdelingen på Lykkesgårdskolen</p>

6.2.Særligt autistmiljø på Tistrup Skole, hvor eleverne er visiteret på baggrund af øvrige specifikke indlæringsvanskeligheder

Målgruppe	<p>Elever med autisme og specifikke indlæringsvanskeligheder i øvrigt</p>
Visitation	<p>Skolevisitationen</p> <p>Visitation efter primærproblematik</p>
Inklusionsforståelse	<p>Eleverne visiteres til specialtilbuddet, når de fagligt og/eller socialt ikke vurderes at profitere af den almindelige klasse</p> <p>Der sigtes grundlæggende på inklusion i fremtidig almindelig ungdomsuddannelse og senere arbejdsliv. For den elevgruppe, hvor det ikke er realistisk at forvente optagelse på ungdomsuddannelses, sigtes mod inklusion på arbejdsmarkedet gennem praktisk arbejde og senere AMU kvalificering</p>

Fysisk læringsmiljø	<p>Afskærmet fysisk læringsmiljø, med afdæmpet lyd og begrænsede stimuli, herunder med muligheder for hvil og tilbagetrækning. Det fysiske læringsmiljø fremstår klart afgrænset i forhold til den øvrige skole</p> <p>Orden, overskuelighed, funktionalitet</p> <p>Dataoverblik /fag/aktivitet/time/dag/uge</p> <p>Visualisering understøttes af inventaropstilling og farvevalg</p> <p>Akustik tilpasses ved lydisolering</p> <p>Individuelle og afskærmede arbejdspladser og fælles sociale arbejdsarealer, som visuelt fremstår adskilt</p> <p>Pausehjørne</p> <p>Høj grad af visualisering/schedules</p> <p>Faste pladser/faste lokaler</p> <p>Ingen skoleklokke med støjefekt, evt. alternativt anden visualisering af tidsstruktur</p> <p>Udarbejdelse af undervisningsmiljøvurdering/autisme (fysisk, psykisk, æstetisk) feks.under inddragelse af bygningsmæssige forhold, arkitektoniske forhold, materialevalg</p> <p>Eksempel på overvejelser omkring det fysiske miljø: https://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str10.htm</p>
Forældresamarbejde	<p>Det er grundlæggende, at der hver dag kommunikeres mellem skole/hjem om elevens læring/læringsparathed og trivsel, herunder samarbejde om læringsmål og opfyldelse af læringsmål. Der anvendes en meget udvidet elevplan og en hensigtsmæssigt platform for daglig kontakt</p>
Fagrække	<p>Folkeskolens almindelige fagrække med mulighed for reduktion i forhold til elevens kognitive ressourcer eller selektive læringskompetence</p>
Timal	<p>Folkeskolens almindelige timal med mulighed for sygdomsbegrundet reduktion</p>
Social træning	<p>Struktureret trin for trin adfærdstræning, støtte i kontekstflæsning, støtte i oplevelsesdeling, støtte i verbal og non verbal kommunikation, støtte i brug af kontaktformer, støtte og øvelser i kognitiv fleksibilitet, støtte i forhold til situationsskift</p> <p>Strukturerede pauser med synlige og kendte voksne</p>
Pædagogisk tilgang	<p>Den pædagogiske tilgang tager udgangspunkt i forberedelse af læringsaktiviteten, konkretisering af mål, arbejdsformer, tidsplan, støtte og forventet resultat</p>

	<p>Den pædagogiske tilgang udtrykker høj grad af visualisering/konkretisering i læringsaktiviteterne og i elevens demonstration af læringsresultatet</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens selektive læringspotentialer/interesser såvel som at udvide bredden i elevens læringspotentialer/interesser</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens kognitive fleksibilitet i individuelle læringsaktiviteter og i fælles læringsaktiviteter</p> <p>Sproglig tydelighed, tydelighed i opgavepræsentation og pædagogisk/faglig støtte.</p> <p>Stabilitet, forudsigelighed – ingen forandringer uden forberedelse i forhold til den kendte ramme</p> <p>Pædagogisk begrundede overvejelser om hvorledes nødvendige forandringer forberedes og gennemføres</p> <p>Fokus på individualiseret kontakt til den enkelte elev, check up på elevens forståelse af læringsaktiviteter</p> <p>Læringsaktiviteter struktureret med ingen eller få tvivlsspørgsmål/valgmuligheder</p> <p>Voksne, som fremstår genkendelige strukturerede, rolig motorik, afbalanceret toneleje, struktureret klasserumsledelse uden overraskelser</p> <p>Voksne, som træffer pædagogiske beslutninger på baggrund af viden om autisme</p> <p>Tydelig og synlig klasserumsledelse, ved skift tydelighed omkring, hvilken voksen har opgaven</p> <p>Evidensbaseret anvendelse af robotteknologi</p>
Trivsel	<p>Det fysiske og pædagogiske læringsmiljø sigter mod at give eleven trivsel gennem, struktur, gentagelse, funktionalitet, oplevelsesdeling, perspektivering til omgivelserne og oplevelse af at bruge egne kognitive og sociale ressourcer, herunder udtrykke oplevelse af resultatet af eget arbejde, kognitivt, sensorisk, visuelt, verbalt/non verbalt eller socialt, herunder opleve succes af egne særlige styrker</p>
Relationelle parametre i voksentilgangen	<p>Social støtte til eleven/delt og fælles opmærksomhed</p> <p>Adfærdsstøtte til eleven/modelling</p> <p>Faglig støtte til eleven</p> <p>Verbal og non verbal tydelighed</p> <p>Sensorisk støtte til impulsstyring og adfærdsregulering</p>
Antal elever	<p>Eleverne indgår i læringsgrupper på tværs af formelle klasstrin og foreneligt med elevernes</p>

	læringskompetence og adfærd med max. 6 elever i læringsgruppen
Lærer/elev ratio	Skolens leder træffer bestemmelse om hensigtsmæssig gruppe/klassedannelse
Skolekørsel	Der er i skolekørslen taget samme pædagogiske hensyn som i skoleaktiviteterne
Økonomi	Indsatsen finansieres gennem det almindelige budget til specialafdelingen på Tistrup Skole

6.3.Særlig autismeklasse i særligt autismemiljø, hvor alle børn/unge er normalt begavede børn med autisme og hvor alle børn tilbydes særligt autismealæringsmiljø.

Målgruppe	Gennemsnitlige børn med autisme, som ikke profiterer af skolegang i den almindelige klasse
Placering	En almindelig folkeskole, separat bygning/bygningsafsnit, som stadig fremstår som en del af det almindelige skolemiljø
Visitation	Skolevisitationen Diagnostisk grundlag: Autismespektrumforstyrrelse
Inklusionsforståelse	Eleverne visiteres til specialtilbuddet, når de fagligt og/eller socialt ikke vurderes at profitere af den almindelige klasse
Fysisk læringsmiljø	Afskærmet fysisk læringsmiljø, med afdæmpet lyd og begrænsede stimuli, herunder med muligheder for hvil og tilbagetrækning. Det fysiske læringsmiljø fremstår klart afgrænset i forhold til den øvrige skole Orden, overskuelighed, funktionalitet Dataoverblik /fag/aktivitet/time/dag/uge Visualisering understøttes af inventaropstilling og farvevalg Akustik tilpasses ved lydisolering Individuelle og afskærmede arbejdspladser og fælles sociale arbejdsarealer, som visuelt fremstår adskilt Pausehjørne Høj grad af visualisering/schedules Faste pladser/faste lokaler Ingen skoleklokke med støjffekt, evt. alternativt anden visualisering af tidsstruktur Udarbejdelse af undervisningsmiljøvurdering/autisme (fysisk, psykisk, æstetisk) f.eks. under inddragelse af bygningsmæssige forhold, arkitektoniske forhold, materialevalg

	<p>Eksempel på overvejelser omkring det fysiske miljø: https://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str10.htm</p>
Forældresamarbejde	<p>Det er grundlæggende, at der hver dag kommunikeres mellem skole/hjem om elevens læring/læringsparathed og trivsel, herunder samarbejde om læringsmål og opfyldelse af læringsmål. Der anvendes en meget udvidet elevplan og en hensigtsmæssigt platform for daglig kontakt</p>
Fagrække	<p>Folkeskolens almindelige fagrække med mulighed for reduktion i forhold til elevens kognitive ressourcer eller særlige læringskompetencer/interesser</p> <p>Mulighed fra 7.-9.klassetrin, at udvikle særlige valgfag, som henvender sig til elevens særlige forudsætninger</p> <p>Hvert fag praktiseres med en for faget egnet metodik, som konsekvent anvendes i faget</p> <p>Fokus på høj grad af strukturering af folkeskolens friere opgaveformer, projekt, synopsis, gruppearbejder</p> <p>Fagrækken kan i skoletiden (7.-10. klasse) eller fritiden suppleres af særlige ungdomsskoletilbud, som henvender sig med fag, som fokuserer på de positive potentialer ved autisme</p>
Timetal	<p>Folkeskolens almindelige timetal med mulighed for helbredsbegrundet reduktion</p>
Social træning	<p>Struktureret trin for trin adfærdstræning, støtte i kontekstflæsning, støtte i oplevelsesdeling, støtte i verbal og non verbal kommunikation, støtte i brug af kontaktformer, støtte og øvelser i kognitiv fleksibilitet, støtte i forhold til situationskift</p> <p>Strukturerede pauser med synlige og kendte voksne</p>
Pædagogisk tilgang	<p>Den pædagogiske tilgang tager udgangspunkt i forberedelse af læringsaktiviteten, konkretisering af mål, arbejdsformer, tidsplan, støtte og forventet resultat</p> <p>Den pædagogiske tilgang udtrykker høj grad af visualisering/konkretisering i læringsaktiviteterne og i elevens demonstration af læringsresultatet</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens selektive læringspotentialer/interesser såvel som at udvide bredden i elevens læringspotentiale/interesser</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens kognitive fleksibilitet i individuelle læringsaktiviteter og i fælles læringsaktiviteter</p> <p>Sproglig tydelighed, tydelighed i opgavepræsentation og pædagogisk/faglig støtte.</p>

	<p>Stabilitet, forudsigelighed – ingen forandringer uden forberedelse i forhold til den kendte ramme</p> <p>Pædagogisk begrundede overvejelser om hvorledes nødvendige forandringer forberedes og gennemføres</p> <p>Fokus på individualiseret kontakt til den enkelte elev, check up på elevens forståelse af læringsaktiviteter</p> <p>Læringsaktiviteter struktureret med ingen eller få tvivlsspørgsmål/valgmuligheder</p> <p>Voksne, som fremstår genkendelige, strukturerede, rolig motorik, afbalanceret toneleje, struktureret klasserumsledelse uden overraskelser</p> <p>Voksne, som træffer pædagogiske beslutninger på baggrund af viden om autisme</p> <p>Tydelig og synlig klasserumsledelse, ved skift tydelighed omkring, hvilken voksen har opgaven</p> <p>Evidensbaseret anvendelse af robotteknologi</p>
Trivsel	<p>Det fysiske og pædagogiske læringsmiljø sigter mod at give eleven trivsel gennem, struktur, gentagelse, funktionalitet, oplevelsesdeling, perspektivering til omgivelserne og oplevelse af at bruge egne kognitive og sociale ressourcer, herunder udtrykke oplevelse af resultatet af eget arbejde, kognitivt, sensorisk, visuelt, verbalt/non verbalt eller socialt, , herunder opleve succes af egne særlige styrker</p>
Relationelle parametre i voksentilgangen	<p>Social støtte til eleven/ delt og fælles opmærksomhed</p> <p>Adfærdsstøtte til eleven/modelling</p> <p>Faglig støtte til eleven</p> <p>Verbal og non verbal tydelighed</p> <p>Sensorisk støtte til impulsstyring og adfærdsregulering</p> <p>Relationel støtte til forebyggelse af typiske følgevirkninger af autisme (f.eks. vrede, depression, angst, tvangstanker). Den relationelle støtte kan socialt begrundes suppleres med tilbud under serviceloven</p>
Antal elever	<p>18 elever</p> <p>F.eks. 6 indskoling, 6 mellemtrin, 6 overbygning</p>
Lærer/elev ratio	1:4,5 (speciallærer)
Skolekørsel	Der er i skolekørslen taget samme pædagogiske hensyn som i skoleaktiviteterne
Økonomi	Central tildeling
Start	01.08.2018
Inspiration	http://www.autism.org.uk/services/nas-schools.aspx

Autisme servicecenter	Tilknytning af særlig fagekspertise, som vejleder skoler i autismpædagogiske spørgsmål Denne service leveres af PPR funktionen inden for dennes almindelige budget
-----------------------	---

6.4. Den almindelige klasse i den almindelige skole, hvor en eller flere elever har behov for særlig autismlæringsmiljø/pædagogik

Målgruppe	Gennemsnitlige børn med autisme, som profiterer af skolegang i den almindelige klasse
Visitation	Ingen Der foreligger en pædagogisk-psykologisk vurdering, som vurderer et behov for specialpædagogisk bistand Diagnostisk grundlag: Autismespektrumforstyrrelse
Inklusionsforståelse	Eleverne visiteres til specialtilbuddet, når de fagligt og/eller socialt vurderes at profitere af den almindelige klasse Der lægges vægt på at elever med autisme på autismpædagogiske principper deltager i den almindelige klasses fælles aktiviteter, så vidt det er til elevens fremme
Fysisk læringsmiljø	Afskærmet fysisk læringsmiljø, med afdæmpet lyd og begrænsede stimuli, herunder med muligheder for hvil og tilbagetrækning. Det fysiske læringsmiljø fremstår i nogen grad afgrænset i forhold til den øvrige skole Orden, overskuelighed, funktionalitet Dataoverblik /fag/aktivitet/time/dag/uge Visualisering understøttes af inventaropstilling og farvevalg Akustik tilpasses ved lydisolering Individuelle og afskærmede arbejdspladser og fælles sociale arbejdsarealer, som visuelt fremstår adskilt Pausehjørne Tilbagetræningslokale med IT, Robot eller andre motivationsfremmende hjælpemidler Høj grad af visualisering/schedules Faste pladser/faste lokaler Ingen skoleklokke med støjffekt, evt. alternativt anden visualisering af tidsstruktur

	<p>Udarbejdelse af undervisningsmiljøvurdering/autisme (fysisk, psykisk, æstetisk) f.eks. under inddragelse af bygningsmæssige forhold, arkitektoniske forhold, materialevalg</p> <p>Eksempel på overvejelser omkring det fysiske miljø: https://www.cesa7.org/sped/autism/structure/str10.htm</p>
Forældresamarbejde	<p>Det er grundlæggende, at der hver dag kommunikeres mellem skole/hjem om elevens læring/læringsparathed og trivsel, herunder samarbejde om læringsmål og opfyldelse af læringsmål. Der anvendes en meget udvidet elevplan og en hensigtsmæssigt platform for daglig kontakt</p>
Fagrække	<p>Folkeskolens almindelige fagrække med mulighed for reduktion i forhold til elevens kognitive ressourcer eller særlige læringskompetencer/interesser</p> <p>Hvert fag praktiseres med en for faget egnet metodik, som konsekvent anvendes i faget</p> <p>Mulighed fra 7.-9.klassetrin, at udvikle særlige valgfag, som henvender sig til elevens særlige forudsætninger</p> <p>Fokus på høj grad af strukturering af folkeskolens friere opgaveformer, projekt, synopsis, gruppearbejder</p> <p>Fagrækken kan i skoletiden (7.-10. klasse) eller fritiden suppleres af særlige ungdomsskoletilbud, som henvender sig med fag, som fokuserer på de positive potentialer ved autisme</p>
Timetal	<p>Folkeskolens almindelige timetal med mulighed for helbredsbegrundet reduktion</p>
Social træning	<p>Struktureret trin for trin adfærdstræning, støtte i kontekstflæsning, støtte i oplevelsesdeling, støtte i verbal og non verbal kommunikation, støtte i brug af kontaktformer, støtte og øvelser i kognitiv fleksibilitet, støtte i forhold til situationsskift</p> <p>Strukturerede pauser med synlige og kendte voksne</p>
Pædagogisk tilgang	<p>Den pædagogiske tilgang tager udgangspunkt i forberedelse af læringsaktiviteten, konkretisering af mål, arbejdsformer, tidsplan, støtte og forventet resultat</p> <p>Styrket opmærksomhed mod, at børn med autisme generelt har langsommere progression end andre børn</p> <p>Den pædagogiske tilgang udtrykker høj grad af visualisering/konkretisering i læringsaktiviteterne og i elevens demonstration af læringsresultatet</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens selektive læringspotentialer/interesser såvel som at</p>

	<p>udvide bredden i elevens læringspotentiale/interesser</p> <p>Den pædagogiske tilgang fokuserer på at udvikle elevens kognitive fleksibilitet i individuelle læringsaktiviteter og i fælles læringsaktiviteter</p> <p>Sproglig tydelighed, tydelighed i opgavepræsentation og pædagogisk/faglig støtte.</p> <p>Stabilitet, forudsigelighed – ingen forandringer uden forberedelse i forhold til den kendte ramme</p> <p>Pædagogisk begrundede overvejelser om hvorledes nødvendige forandringer forberedes og gennemføres</p> <p>Fokus på individualiseret kontakt til den enkelte elev, check up på elevens forståelse af læringsaktiviteter</p> <p>Læringsaktiviteter struktureret med ingen eller få tvivlsspørgsmål/valgmuligheder</p> <p>Voksne, som fremstår genkendelige, strukturerede, rolig motorik, afbalanceret toneleje, struktureret klasserumsledelse uden overraskelser</p> <p>Voksne, som træffer pædagogiske beslutninger på baggrund af viden om autisme</p> <p>Tydelig og synlig klasserumsledelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Begrænset gruppearbejde • En til en kommunikation • Mulighed for alene tid • Fast plads • Andre børn accepterer forskellighed <p>Ved skift tydelighed omkring, hvilken voksen har opgaven</p>
Trivsel	<p>Det fysiske og pædagogiske læringsmiljø sigter mod at give eleven trivsel gennem, struktur, gentagelse, funktionalitet, oplevelsesdeling, perspektivering til omgivelserne og oplevelse af at bruge egne kognitive og sociale ressourcer, herunder udtrykke oplevelse af resultatet af eget arbejde, kognitivt, sensorisk, visuelt, verbalt/non verbalt eller socialt, herunder opleve succes af egne særlige styrker</p>
Relationelle parametre i voksentilgangen	<p>Social støtte til eleven/ delt og fælles opmærksomhed</p> <p>Adfærdsstøtte til eleven/modelling</p> <p>Faglig støtte til eleven</p> <p>Verbal og non verbal tydelighed</p> <p>Sensorisk støtte til impulsstyring og adfærdsregulering</p> <p>Der tilknyttes en skolementor til praktisk og relationel støtte</p> <p>Relationel støtte til forebyggelse af typiske</p>

	følgevirksomheder af autisme (f.eks. vrede, depression, angst, tvangstanker). Den relationelle støtte kan socialt begrundes suppleres med tilbud under serviceloven
Antal elever	Ingen begrænsning
Lærer/elev ratio	Ingen begrænsning (almindelig lærer) Skolens leder træffer bestemmelse om hensigtsmæssig gruppe/klassedannelse Skolens leder træffer beslutning om særlig støtte/mentor
Skolekørsel	Der er i skolekørslen taget samme pædagogiske hensyn som i skoleaktiviteterne
Økonomi	Indsatsen finansieres gennem det almindelige budget til skolen
Inspiration	http://www.autism.org.uk/services/nas-schools.aspx

7.0. Pædagogiske eksempler på visualisering og tydeliggørelse

Aktivitetsskemaer (Schedules) Tilgangen har fokus på at opdele træningsforløb og opgaver i mindre sekvenser, tidsintervaller, m.v. Aktivitetsskemaer vil ofte være suppleret med forskellige former for belønning. Skemaer har effekt i forhold til støtte af kommunikation, faglig udvikling og selvstændighed. Skemaer kan opbygges med billeder, fotografier, skrevne ord eller arbejdsstationer m.v., og de kan anvendes i forhold til aldersgruppen 6-17 år.

I det daglige pædagogiske arbejde er det et vigtigt specialpædagogisk grundlag, at læreren/pædagogen systematisk checker op på hvilke faglige mål og hvilke udviklingsmål, som den pågældende aktivitet sigter mod at fremme/opfylde og at enhver planlægning og ethvert materiale understøtter de satte mål.

En gang præsenterede emner gennemføres uden ændringer eller overraskelser, såvel i forhold til børnene som forældrene.

Danske eksempler på schedules/aktivitetsskema og visualisering:

dagskema8+9.docx

dagskemamaimat.docx

dagskemaPhilip og Danieldansk.docx

dagskemaPhilip og Danielnaturteknologi.docx

Engelske eksempler på scedules/aktivitetsskema og visualisering:

Eksempel: 0.3. klasse/ til inspiration

<https://www.autismclassroomresources.com/visual-schedule-series-first-then/>

<https://www.pinterest.dk/mamanautiste/autisme-schedule/>

Eksempel: 4.6. klasse/ til inspiration

<https://www.autismclassroomresources.com/visual-schedule-series-first-then/>

<https://www.pinterest.dk/mamanautiste/autisme-schedule/>

Eksempel: 7-.10. klasse/ til inspiration

<https://www.autismclassroomresources.com/visual-schedule-series-first-then/>

<https://www.pinterest.dk/mamanautiste/autisme-schedule/>

8.0 Uddannelsesmæssig indsats for autismetilbuddenes lærere/pædagoger

Børn med autisme er ikke et nyt fænomen i folkeskolen, det er dog forholdsvist nyt, at sætte fokus på børn med autisme. Det betyder, at der i folkeskolen er et forskelligt erfarings og vidensgrundlag i forhold til autismpædagogiske indsatser. Det er et grundlæggende inklusionsgrundlag, at ethvert barn modtager undervisning i den almindelige klasse, så længe barnet profiterer fagligt og/eller socialt heraf, det betyder, at det i den almindelige klasse er vigtigt at udvikle den specialpædagogiske autismeindsats, som giver barnet mulighed for at forblive i den almindelige klasse, så længe det giver trivsel og progression.

I den uddannelsesmæssige indsats vil der være vigtigt, at der også lægges vægt på det særlige skole-hjem samarbejde, da vanskeligheder ifølge af autisme ikke udelukkende er begrænset til skolen eller til hjemmet.

Det er derfor en central del af den autismpædagogiske indsats, at den enkelte skoler i Varde Kommuner målsætter personaleuddannelse i forhold til børn med autisme. Denne indsats kan af den enkelte skoleleder organiseres forskelligt, som både intern uddannelse og ekstern uddannelse. Det er her vigtigt, at den enkelte skole entrer med en anerkendt og dokumenteret partner, således at alle lærere og pædagoger råder over de nødvendige specialpædagogiske vidensforudsætninger om autisme.

Det kunne evt. ske gennem et samarbejde med VISO, Den nationale videns og specialrådgivningsorganisation. VISO varetager følgende opgaver:

- Generel vejledning inden for specialpædagogiske områder
- Specifik vejledning omkring individuelle elever
- Rådgivning om kobling mellem skolemæssig og social indsats

Det kunne evt. ske gennem et samarbejde med Specialområde Autisme/Region Midtjylland, som udbyder særlig skolerettet autismerkursus " Autismpilot"

http://www.sau.rm.dk/siteassets/autismpilot/folder_autismpilot_skoleområdet.pdf

Det kunne evt. ske gennem et samarbejde med autisceceter Vest <https://www.autiscecetervest.dk/>

PPR –funktionen i Varde Kommune vil kunne rådgive den enkelte skoleleder i forhold til at præcisere indsatsområder i forhold til den autismeudfordring, som måtte ligge på den enkelte skole.

9.0. Autisme og forældresamarbejde

Børn med autisme har generelt flere læringsbarrierer end alderssvarende børn, trivsel og progression i skolen er derfor overordentligt afhængigt af et særligt skole-hjem samarbejde, hvor der dagligt kommunikeres om barnets læring og fysisk/psykiske tilstand. Børn med autisme vil typisk ikke selv kunne give udtryk for årsager til f.eks. manglende læring eller trivsel – Skole-hjem beror derfor på, at kunne aflæse barnets læring og trivsel ud fra barnets faktiske arbejde, adfærd og konkret fysiske udtryk. Det er grundlæggende, at lærere og pædagoger har et professionelt vidensgrundlag om autisme og autisms udtryksformer. For forældrene an der ikke stilles krav til særlige vidensgrundlag et medlemskab af f.eks. Autismeforeningen vil kunne give god viden <http://www.autismeforening.dk/>

Det gode forældresamarbejde er kendetegnet ved:

- Det gode forældresamarbejde er konkret, praktisk og målrettet
- Det gode forældresamarbejde er gensidigt anerkendende
- Det gode forældresamarbejde udtrykker et fælles ansvar for læring og læringsparathed
- Det gode forældresamarbejde er differentieret i forhold til den individuelle elev
- Det gode forældresamarbejde fokuserer på både faglige og sociale forhold
- Det gode forældresamarbejde har kommunikation begge veje, der er i kommunikationen fokus på hvorledes skole og barn måtte have oplevet skoledagen og have præsteret i skoledagen
- Det gode forældresamarbejde beror på en realistiske vurdering af elevens potentialer
- Det gode forældresamarbejde har høj grad af videndeling

Børn med autisme vil i gennemsnitlige hjem have udviklet god tilknytning til forældrene, det er i skolen vigtigt i skole-hjem samarbejde at bygge videre på den gode forældretilknytning og således skabe sammenhæng i opstilling af mål, evaluering af målopfyldelse og fremme af elevens trivsel i både skole og hjem

I de tilfælde, hvor et barn i hjemmet ikke har udviklet en for autisme gennemsnitlig tilknytning vil den skolemæssige indsats ikke kunne stå alene og en social indsats rettet mod at udvikle den nødvendige emotionelle og relationelle tryghed i hjemmet vil være en forudsætning for barnets læringsprogression.

10.0. Guidelines sociale tiltag og autisme

Autisme er en gennemgribende udviklingsproblematik, og det er derfor vigtigt socialt og sundhedsmæssigt løbende at foretage en individuel vurdering af støttebehov og udviklingspotentiale. Børn og unge med autisme har behov for en helhedsorienteret indsats med udgangspunkt i individuelle ressourcer og behov for støtte. Indsatsen fokuserer på (pædagogisk/ psykologisk) behandling, udvikling af sociale kompetencer, selvforståelse, hjælp til almindelige daglige funktioner, forsørgelsesgrundlag, bolig, arbejde og uddannelse.

En fælles forståelse af baggrunden for og målet med indsatsen sikrer en fælles motivation for og opbakning til indsatsen – og dermed også en større effekt. En helhedsorienteret indsats kan f.eks. bestå af følgende indsatsområder:

1. En tidlig socialpædagogisk indsats rettet mod barnet og dets omgivelser.
2. En behandlingsindsats (social og/eller lægefaglig).
3. En bredere social indsats rettet mod personens sociale og økonomiske situation og mod undervisning, uddannelse og fremtidige beskæftigelse.
4. En social og/eller psykiatrisk indsats rettet mod personens psykiske helbred.

For den samlede indsats kan der evt. tages udgangspunkt i efterstående internationale guidelines for indsats ved autisme:

1. En indsats bør sættes i gang, så snart man ved, at der er et behov. Autismen kan diagnosticeres sikkert fra 2-årsalderen. Indsatsen kan meget vel igangsættes, inden der er en diagnose.
2. Fagfolk bør have viden om autisme og adgang til supervision.
3. Indsatsen for børn bør være intensiv og indebære specifik specialpædagogisk indsats.
4. Indsatsen bør deles op i små trin, baseret på motivation og forstærkning. Hvis man træner færdigheder i et afgrænset miljø, bør man indarbejde overføring til forskellige naturlige miljøer i programmet.
5. Udviklingen bør vurderes løbende. Delmål fastsættes og vurderes for at undersøge, om barnet har gavn af programmet. Indsatsen revideres og ændres løbende.
6. Ved indsats over for børn og unge er forældrenes deltagelse en afgørende faktor for, om indsatsen er effektiv. Når forældrene har viden om autisme og om, hvordan de skal møde barnet, bliver deres stress mindre.
7. Indsatsen bør tilrettelægges og tilpasses den enkeltes behov og potentialer.
8. Indsatsen bør have fokus på kommunikation, sociale funktioner, ønsker, motivation og interesser.
9. Problemskabende adfærd bør forebygges ved, at der arbejdes med at fremme konstruktiv kommunikation mellem personen og omgivelserne.
10. Den voksnes omgivelser bør struktureres, så de bliver forudsigelige, forståelige og dynamiske. Visuel støtte er ofte en hjælp.
11. Indsatserne bør medtænke hele netværket.

Socialstyrelsens pjece "Mennesker med autisme" giver en række eksempler på sociale evidensbaserede principper

<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/mennesker-med-autisme>

11.0 Autismen og fritidsliv

Børn og unge med autisme vil ofte have vanskeligt ved at deltage i almindelige fælles fritidsaktiviteter, herunder fritidsundervisning i ungdomsskolen.

For aktiviteter i ungdomsskolen og fritids-/idrætsaktiviteter gælder grundlæggende, at det er vigtigt, at sådanne aktiviteter har så mange voksne, at der kan skabes den nødvendige stabilitet for barnet med autisme. Dette gælder både for almindelige aktiviteter og aktiviteter særligt tilrettelagt for børn/unge med autisme.

For tilbuddene i foreningssammenhæng gælder, at det er de pågældende foreninger, som tager stilling til de enkelte tilbud. Det kan i foreningssammenhæng være vanskeligt at rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige. Dette beror ofte på forældreengagementet i foreningen.

Ungdomsskoleloven forpligter ungdomsskolen til at udbyde specialpædagogiske aktiviteter, der er således her mulighed for at tilrettelægge særlige kursusforløb af både teknik, kreativ eller oplevelsesmæssig

karakter. Disse aktiviteter tilrettelægges efter de pædagogiske principper og de forudsætninger som er nævnt under pkt. 1.0-10.0

I foreningsaktiviteter vil det gælde, at ikke alle i lige grad vil være oplagte for børn og unge med autisme. Aktiviteter med høj grad af strukturering og mindre grad af krav til, at deltageren forholder sig individuelt til andre deltagere i fællesskabet vil kunne være relevante f.eks. skydning, bueskydning, bordtennis, atletik, svømning, badminton, skak, bridge. Fysiske aktiviteter fremmer børn og unges:

- Sanser
- Eksekutive funktioner
- Mentalisering
- Koncentration
- Almindelige trivsel

For foranstående gælder, at den unge næppe kan forventes selv at opsøge aktiviteterne. Det vurderes derfor der vil være behov for en særlig forældreindsats hhv. evt. kontaktpersonsordning.

For instruktører i f.eks. idrætsaktiviteter, ungdomsskole og andre foreningsaktiviteter er det vigtigt, at der tages hensyn til de særlige forudsætninger ved autisme og det betyder:

At instruktøren kender til barnets/den unges udfordringer og er åben for dialog med forældrene

- At instruktøren og forældre ved at idrætten starter før idrætten
- At instruktøren ved, hvad der skal ske i idrætten.
- At barnet/den unge og forældrene kender struktur, indhold i træningen
- At børnene/de unge ikke selv skal finde nogle af være i gruppe med
- At arbejde i mindre gruppe
- At noget er genkendeligt fra gang til gang
- At nye aktiviteter/lege bliver gennemgået både visuelt, auditivt og kropsligt
- At barnet/den unge bliver set og anerkendt for det barnet lærer
- At barnet/den unge må holde pauser

12.0 Autismen og uddannelse

I folkeskolen er begrebet uddannelsesparathed et kernebegreb, for positiv uddannelsesparathed er forudsætningen for at elev kan fortsætte i ungdomsuddannelse. Uddannelsesparathedsvurderingen indeholder 3 vurderingsområder:

- Fagligt standpunkt
- Personlig udvikling
- Social udvikling

Det er ungdommens uddannelsesvejledning, som forestår vejledningen og i samarbejde med skolen og forældrene søger at fremme uddannelsesparathed. For unge med autisme kan det være vanskeligt, at opfylde de 3 vurderingsområder, da de til dels er i modstrid med de diagnostiske kriterier.

Unge har i det almindelige ungdomsuddannelsessystem ret til specialundervisning og der er i de senere år etableret særlige uddannelses tilbud til unge med autisme. Der kan være behov for en forstærket fokusering af, hvorledes den enkelte ungdomsuddannelse udlægger denne ret. Der er dog gennem de seneste år udbudt en række specialiserede ungdomsuddannelser rette mod elever med autisme

På det gymnasiale område, særlige autis megymnasielinjer

På STU området, særlige IT uddannelser

Det er i vejledningen centralt, at der fokuseres på de særlige styrkepotentialer som unge med autisme besidder i forhold til f.eks.:

- Hurtighed i konkret opgave/problemløsning f.eks. teknik, IT
- Forhøjet koncentrationsevne
- God langtidshukommelse

Unge med autisme kan på ungdomsuddannelser ofte undervises i den almindelige klasse, når dette tilrettelægges efter de samme pædagogiske principper, som gælder i grundskolen. Dette gælder ligeledes i senere studium eller erhvervsrettet uddannelse

Det er vigtigt, at UU vejledningen sker i tæt samarbejde med den unges familie. Det er ligeledes vigtigt, at UU vejledningen benytter sig af samme pædagogiske principper, som beskrevet og med særlig vægt på visualisering både for den unge og for forældrene.

Bilag: 75.3. antal autister

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 59613/18

Vurderet antal elever i den almindelige skole med specialundervisningsbehov ifølge af autismediagnose 2018, som skolerne vurderer kunne opfyldes i særligt tilbud

Skole	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sct. Jacobi	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Lykkesgård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brorson	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blåvandshuk	1	1	-	-	1	1	1	-	1	-	-
Næsbjerg	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Agerbæk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nr. Nebel	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io
Ansager	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ølgod	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tistrup	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Janderup	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Nordenskov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årre	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Alslev	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io
Outrup	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io
Thorstrup	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Horne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lunde(Kvong)											
Starup	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10iCampus	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io	io

Vurderet antal elever i specialklasse med specialundervisningsbehov ifølge af autismediagnose, hvor evt. andet tilbud end nuværende kunne overvejes 2018

Skole	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tistrup	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	4
Lykkesgård	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-

I alt vurderet 2017 antal børn med specialbehov ifølge af autisme, som evt. kunne overvejes i forhold til evt. særligt tilbud specialiseret autisme

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	I alt
1	3	1	1	6	5	2	-	2	-	4	25 (heraf pt 10 i specialtilbud)

Bilag: 76.1. Koncept til obligatorisk erhvervspraktik i 8. klasse (godkendt af BU-udvalget 10.05.2016)

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 20768/16

Obligatorisk erhvervspraktik i 8. klasse

Formål:

For elever i 8. klasse kan det være vanskeligt at have klare forestillinger om arbejdslivet og de personlige og uddannelsesmæssige kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger. Et ophold på en praktisk arbejdsplads kan medvirke til at give eleven forståelse for arbejdslivets muligheder og således et styrket grundlag for at vælge fremtidig uddannelse og job inden for erhverv med gode fremtidsudsigter – som ansat eller som selvstændig

Erhvervspraktikken giver eleven muligheder for at træffe valg om fremtidig uddannelse på baggrund af egne erfaringer, oplevelser og forestillinger om forskellige erhverv – herunder klart at sætte egne mål. Erhvervspraktikken kvalificerer således samtidigt såvel skolens erhvervsrettede aktiviteter som uddannelsesvejledningen.

Erhvervspraktikken fremmer elevens vurdering af egne ressourcer og egne hidtidige præstationer i forhold til at opnå et fremtidigt ønsket erhverv. Erhvervspraktikken medvirker samtidigt til at fremme elevens motivation for erhverv og iværksætteri, som forudsætter såvel uddannelse som erhvervspraktiske kompetencer.

Erhvervspraktikken medvirker til, at eleven får det bedste jobkendskab på den arbejdsplads, hvor det pågældende job udøves.

Der sættes fokus på erhvervspraktikker i de erhverv, som er omfattet af visionen "Vi i naturen".

Mål:

Den obligatoriske erhvervspraktik sigter mod, at eleven gennem erhvervspraktikken får viden og forståelse for arbejdsmarkedet og et styrket grundlag for at vurdere egne ressourcer og kvalificere egne valg. Efter erhvervspraktikken kan eleven:

Elevens personlige valg:

- Formulere personlige mål for uddannelse, job og fremtidigt arbejdsliv
- Vurdere egne ressourcer, egne præstationer og forudsætninger for det fremtidige arbejdsliv

Elevens personlige muligheder fra uddannelse til job:

- Koble egne mål med specifikke uddannelses- og jobmuligheder, herunder iværksætteri
- Vurdere uddannelses-, job- og karriereveje i forhold til egne ønsker og forudsætninger

Elevens fremtidige uddannelses- og arbejdsliv:

- Vurdere sammenhængen mellem egne valg, egne præstationer og forskellige vilkår og muligheder i arbejdsliv og karriere
- Vurdere sammenhængen mellem uddannelse, beskæftigelse og et godt liv
- Forstå personlige og uddannelsesmæssige krav på et foranderligt arbejdsmarked

Elevens personlige forudsætninger for fremtidig uddannelse og arbejde

- Vurdere betydningen af egne personlige og sociale forudsætninger for uddannelse og job , som f.eks. motivation, selvstændighed, ansvarlighed, mødestabilitet, valgparathed, samarbejde, kommunikation, respekt og tolerance

Indhold i erhvervspraktikken

Erhvervspraktikken finder sted inden for de rammer, som almindeligvist gælder for det pågældende erhverv eller den pågældende virksomhedstype. Dette betyder, at erhvervspraktikken kan have forskelligt indhold og forskellige former afhængig af branche og virksomhedsstørrelse.

For alle aftaler om obligatorisk erhvervspraktik indgår følgende indhold:

Introduktion:

- Introduktion til arbejdspladsens brancheområde
- Introduktion til uddannelsesforudsætninger for forskellige arbejdsfunktioner på arbejdspladsen
- Introduktion til arbejdspladsens ydelser, produkter og vilkår for produktion
- Introduktion til løn, jobudvikling, uddannelse, efteruddannelse og karrieremuligheder
- Introduktion til arbejdsmarkedets parter på området

Sikkerhed og arbejdsmiljø:

- Kendskab til sikkerhed og arbejdsmiljø
- Kendskab til værkstøj, hjælpemidler, beklædning

Afprøvning af specifikke arbejdsfunktioner:

- Observation af arbejdets udførelse
- Medhjælp ved arbejdets udførelse
- Udførelse af lettere arbejdsopgaver efter instruktion og med tilsyn
- Udførelse af lettere arbejdsopgaver efter instruktion
- Selvstændig udførelse af arbejdsopgaver
- Evaluering af egne arbejdsresultater med repræsentant for arbejdspladsen

Træning i almene forudsætninger for arbejdet:

- Mødestabilitet
- Ansvar og initiativ
- Samarbejde og kommunikation
- Selvtillid

Forberedelse og Opfølgning:

Skolen forbereder eleven på den obligatoriske erhvervspraktik i forhold til branchen, arbejdspladsen, arbejdsfunktionerne, uddannelsen og personlige forudsætninger. Skolens forberedelse sker i samarbejde med UU's vejledningsaktiviteter

Skolen følger op på elevens erhvervspraktik under praktik opholdet og evaluerer i samarbejde med arbejdspladsen, eleven og forældrene elevens udbytte af erhvervspraktikken. Herunder vejledning om, hvorledes eleven bedst opfylder forudsætninger for det ønskede job

Evaluering af læringsresultatet af erhvervspraktikken og sammenhængen til elevens valg og muligheder

Efter afslutningen af den obligatoriske erhvervspraktik tilkendegiver eleverne i forbindelse med en individuel fremlæggelse, hvad undervisningsforløbet forud for erhvervspraktikken f.eks. i faget uddannelse og job og erhvervspraktikken har givet af udbytte i forhold til elevens overvejelser om fremtidigt valg af uddannelse og job.

Elevens læringsudbytte – underviserens vurdering – feedback

Ud fra elevens fremlæggelser og tilkendegivelser om udbytte vurderer skolen, i hvilken grad den enkelte elev har nået de læringsmål, som forud har været sat for erhvervspraktikken.

Skolens selvevaluering

Med afsæt i elevernes feedback overvejer skolen, hvordan aktiviteterne har bidraget til opfyldelse af læringsmålene for erhvervspraktikken og der forud for praktikken forberedende undervisning.

Læringsresultatet og elevens valg kan herefter indgå i elevplanen, således, at der sættes fokus på, at eleven opnår de faglige og personlige resultater, som peger mod positiv uddannelsesparathed inden for uddannelser på det pågældende jobområde.

Praktiksteder for elever i erhvervspraktik

For alle arbejdsforhold i Danmark gælder det, at de stiller krav om særlige kompetencer hos den, som udfører arbejdsfunktionen, der indgår i alle jobsammenhænge almene menneskelige kompetencer og teknisk/funktionsrettede kompetencer. Erhvervspraktik kan afvikles i enhver virksomhed eller institution, som i samarbejde med eleven, skolen, UU og forældrene kan medvirke til at give eleven en styrket baggrund for at vurdere jobkrav, uddannelseskrav i forhold til egne ønsker og egne ressourcer.

Praktikstederne kan med udgangspunkt i forskellige uddannelsesniveauer **eksempelvist** være følgende

Videregående uddannelses-niveau	Erhvervsuddannelses niveau Omsorg, sundhed, pædagogik	Erhvervsuddannelsesniveau Teknologi, byggeri, transport	Erhvervsuddannelsesniveau Fødevarer, jord-brug, oplevelser	Erhvervsuddannelsesniveau Kontor, handel, forretningsservice	AMU niveau
sygeplejerske	social og sundhedsassistent	tømrer/snedker	kok/gastronom	Detailhandelsassistent m. specialer	svejerbevis
fysioterapeut	pædagogisk assistent	VVS	tjener	eventkoordinator	Autolakererbevis

ergoterapeut	fitnessinstruktør	smed/pladesmed	bager	handelsassistent med specialer	Kloakmesterbevis
socialpædagog og	hospitalteknisk assistent	elektriker	konditor	kontorassistent med specialer	hygiejnebevis
lærer	Tandklinikassistent	cnc tekniker	slagter	sundhedsservice sekretær	truckcertifikat
pædagog	fodterapeut	industritekniker	Ernæringsass.		AMU chauffør
ingeniør	kosmetiker	murer	receptionist		AMU lager
arkitekt	frisør	Vindmølleoperatør	dyrepasser		AMU fødevarer
advokat		mekaniker (personvogn/lastbil/landbrug)	landmand		
landinspektør		lagerassistent	veterinærsygeplejerske		
officer (militære uddannelser)		lastbilchauffør	gartner		
journalist		buschauffør	greenkeeper		
maskinmester		redder	skov- og naturtekniker		
revisor		flymekaniker			
bioanalytiker		Cykel/motorcykel-mekaniker			
styrmand (maritime uddannelser)		fisker			
pilot/helikopterpilot		maler			
		struktør			

Eleven kan i samarbejde med forældrene og skolen kvalificere sine refleksioner i uddannelsesguiden <https://www.ug.dk/>. Her kan eleven og skolen få yderligere viden om uddannelses- og jobvalg.

Erhvervspraktikkens sammenhæng til folkeskolens 8. klasse

På 8. klassetrin påbegyndes uddannelsesvejledningen af eleven med henblik på, at eleven i forhold til egne mål, egne præstationer og egne ressourcer kan vælge fremtidig ungdomsuddannelse og efterfølgende erhverv.

For vejledning og fremme af elevens valg ligger følgende lovgrundlag:

LBK 995 af 12.09.2014 om vejledning om uddannelse og erhverv mv.

BEK 440 af 13.04.2015 om introduktionskurser og brobygning til ungdomsuddannelser

LBK 665 af 20.06.2015 bekendtgørelse af lov om folkeskolen særligt §7 og §9

Dette betyder, at erhvervspraktikken skal medvirke til at fremme sammenhængen i vejledning og forberedelse af uddannelses/erhvervsvalg:

- Opnåelse af uddannelsesparathed inden for et valguddannelsesområde
- Opnåelse af viden om ungdomsuddannelser gennem introduktionskurser/brobygning
- Styrkelse af elevens viden og forståelse af faget **uddannelse og job**
- Styrkelse af elevens viden og forståelse for arbejdsopgaver i det valgt erhverv

Erhvervspraktikken kan på den enkelte skole indgå, som en del af f.eks. lokalt udviklede valgfag med særligt erhvervsindhold.

Erhvervspraktikkens omfang i 8.klasse

Erhvervspraktikken har et omfang af 1 uge og finder sted i perioden oktober - juni i 8.klasse. Alle elever på folkeskoler i Varde Kommune har erhvervspraktik af en varighed af 1 uge. Skolelederne på skoler i Varde Kommune aftaler med hinanden tidspunkter for praktik i skoleåret, således at praktikstederne har mulighed for at fordele erhvervspraktikanter over hele perioden oktober-juni.

For elever, som i særlig grad har fremme i forhold til fremtidig uddannelse og job kan der iht. Folkeskolelovens §9 etableres længere læringsforløb uden for skolen og i tilknytning til erhverv af særlig betydning for den enkelte elev.

Der er følgende opgavefordeling

Søgning og fremskaffelse af praktikplads/uddannelsesparate	Plan for det faglige indhold i erhvervspraktikken	Indgåelse af formel aftale om erhvervspraktik med praktikvirksomhed	Forberedelse og opfølgning på erhvervspraktik og undervisning i faget uddannelse og job
Eleven	Skolen i samarbejde med UU Varde, eleven, forældrene, praktikvirksomheden	Skolen/UU Varde	Skolen

For elever, som evt. ikke kan fremskaffe en praktikplads, fremskaffer skolen en praktikplads eller tilbyder aktiviteter, som kan sidestilles med målene for erhvervspraktik.

For elever, der i 8 klasse vurderes ikke uddannelsesparate, laves der en plan for, hvordan der arbejdes frem mod, at eleverne bliver uddannelsesparate. Eleverne, der er ikke uddannelsesparate, kan blandt andet komme i flere praktik forløb i 9 klasse, for at sikre en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet.

For elever, som er visiteret til Lykkesgårdskolens specialafdeling, etableres praktik efter vurdering af skole og forældre.

Skolernes forberedelse af erhvervspraktikken

Skolerne sikrer, at de lærere, som har ansvaret for faget uddannelse og job og for den obligatoriske erhvervspraktik forbereder eleverne systematisk på målene. Dette indebærer, at skolerne tilrettelægger aktiviteten med følgende mulige aktivitetstrin.

Elevernes forberedelse

Som en del af forberedelsen søger eleverne om erhvervspraktikplads i én eller flere virksomheder. Derfor må planlægningen tage højde for, at der er tid til at få aftaler om erhvervspraktik på plads, før eleverne udsendes.

Find job

Eleverne undersøger med brug af ug.dk deres muligheder og interesser i forhold til job. Endvidere søger eleverne oplysninger om, hvilke virksomheder der kan tilbyde erhvervspraktikplads i de job, eleverne har interesse for. Desuden inddrages elevernes foreløbige overvejelser om valg af uddannelse og job.

Der kan i de virksomheder, hvor elevernes netværk af voksne har job eller i øvrigt kender til, være muligheder for erhvervspraktik. Derfor kan disse voksne opfordres til at undersøge, om de kan tilbyde erhvervspraktik i de job, som eleverne har ønske om at afprøve.

Job og beskæftigelse

Ud fra oplysninger på ug.dk, arbejdsmarkedbalancen.dk og forskellige jobdatabaser undersøger eleverne de aktuelle beskæftigelsesmuligheder i en række job, bl.a. i de job, klassens elever til sammen har udset sig som mulige job til erhvervspraktik.

Desuden kan repræsentanter for lokale virksomheder, både private og offentlige, besøge klassen og fortælle om fx mulighed for praktikpladser og job i deres brancher. Disse besøg kan bl.a. foranledige kontakt og evt. aftaler mellem eleverne og de pågældende virksomheder om erhvervspraktik. Også forældre kan inddrages med fortællinger om fx de virksomheder, hvor de er beskæftigede og om deres job.

Job og uddannelsesveje

Ud fra en gennemgang af uddannelsessystemet og mulige uddannelsesveje til forskellige job, bl.a. også de job, som eleverne har ønske om at afprøve i erhvervspraktik, udarbejder eleverne en jobdyst, hvor de udfordrer hinanden på viden om uddannelser og job.

Søg erhvervspraktik

Efter gennemgang af forskellige inspirationsmaterialer til jobsøgning, bl.a. på emu.dk og ud fra eksempler på jobansøgninger, udarbejder hver elev en motiveret ansøgning til den eller de virksomheder, hvor der er mulighed for erhvervspraktik i de job, eleven ønsker at afprøve. Ud fra de muligheder for erhvervspraktik, der viser sig, træffer eleven, forældrene, skolen og virksomheden aftale om erhvervspraktik.

Undersøgelse af jobbet og virksomheden

Når samtlige erhvervspraktikforløb er aftalt, forberedes fælles i klassen en række spørgsmål, som eleverne bruger i en undersøgelse af det job og den virksomhed, som de skal besøge i deres erhvervspraktik.

Erhvervspraktikforløbet

I erhvervspraktikforløbet indsamler eleverne på baggrund af de forberedte spørgsmål en række oplysninger om jobbet og virksomheden. Hvis det er muligt, kan eleverne desuden fotografere eller filme, fx hvad de arbejder med og bruge dette til efterfølgende fremlæggelser i klassen.

Efter erhvervspraktik

På baggrund af den viden og de erfaringer, erhvervspraktikken har givet, udarbejder hver elev materiale til fremlæggelse i klassen. Heri kan fx være beskrivelse af jobbet, indhold, løn og funktioner, fordele og ulemper ved jobbet, beskæftigelsesmuligheder i jobbet, uddannelsesmæssige forudsætninger til jobbet samt informationer om virksomhedens job og ydelser.

Endvidere overvejer eleverne, hvad forløbet har bidraget med i forhold til deres overvejelser om valg af uddannelse og job

Bilag:

Inspiration: <https://www.ug.dk/flereomraader/inspiration/interviews/erhvervspraktikant>

Scorecard uddannelsesparathed: dok 141033/14

Casemateriale uddannelse og job: dok 136811/14

Forberedelse af praktiksøgning: dok 201914/16

Plan for praktikophold: dok 20972/16

Pædagogiske aktiviteter, som skolens lærere kan bruge som grundlag for læringsaktiviteter inden for uddannelse og job, obligatorisk erhvervspraktik

http://www.emu.dk/soegning/uddannelse%20og%20job?f%5B0%5D=field_omraade%3A5464

Bilag: 76.2. En ny vej for obligatorisk praktik i 8. klasse - skoleklynge Øst

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 63555/18

PRAKTIKUGEN – EN NY VEJ FOR PRAKTIK PÅ 8. ÅRG.

Skolerne fra skoleklynge Øst har haft et par møder med erhvervsplaymakeren, og vi er i fællesskab nået frem til, at vi gerne vil udfordre den nuværende praktikmodel for at give vores 8. klasses elever et endnu bredere fundament for deres fremadrettede karrierevalg, end den nuværende praktikuge giver.

Vi ønsker således at ændre den nuværende form til en alternativ form, som skal findes ved at afprøve forskellige alternativer.

År 1 forestiller vi os en model som følger:

Ramme: 1 uge

Deltagere: 8. årgang fra Næsbjerg, Agerbæk og Ansager.

Øvrige interessenter: Lokale virksomheder og erhvervsplaymakeren

Oversigt over ugens indhold:

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
E R H V E R V S P R A K T I K	E R H V E R V S P R A K T I K	1. Virksomhed Virksomhedsbesøg/ Input. Præsentation af case/opgave fra virksomheden	Praktiske dage i Helle Hallen 8.30 - 14.00 Alle elever fra Næsbjerg, Ansager og Agerbæk skole arbejder med de stillede cases fra virksomhederne, mens de undervejs undervises i innovation, idéudvikling og iværksætter. Dagen faciliteres af ekstern ekspert. (Christian Fuglsang?)	Praktiske dage i Helle Hallen 8.30 - 14.00 Alle elever fra Næsbjerg, Ansager og Agerbæk skole arbejder med de stillede cases fra virksomhederne, mens de undervejs undervises i innovation, idéudvikling og iværksætter. Fælles afslutning. Virksomhederne deltager og der kan inviteres øvrige relevante gæster. Dagen faciliteres af ekstern ekspert. (Christian Fuglsang?)
		2. Virksomhed Virksomhedsbesøg/ Input. Præsentation af case/opgave fra virksomheden		
		3. Virksomhed Virksomhedsbesøg/ Input. Præsentation af case/opgave fra virksomheden		

De 2 praktikdage:

- Eleverne har selv fundet deres praktikplads til de 2 første dage i ugen – i lighed med den nuværende model.
- Eleverne har selvfølgelig valgt deres praktiksted ud fra egen interesse, men der kunne evt. tænkes nogle opgaver med ud i praktikken, der skal søges svar på under de 2 praktikdage. Den tillærte viden i egen praktikken kan så tilgå i den enkelte elev samlet (logbog) for ugens forløb.

Virksomhedsbesøg / Input:

- 3 virksomheder åbner dørene op for alle eleverne så de kan komme rundt og se forskellige virksomhedstyper og de mange varierende uddannelsesretninger og arbejdspladsmuligheder som de rummer.
- Besøget vil rumme en præsentation af virksomheden.
- Virksomheden har fundet 2-3 medarbejdere der kort fortæller om deres hverdag, arbejdsopgaver og uddannelsesvej. Der kan stilles spørgsmål.
- Eleverne har inden besøget haft tid og mulighed for at undersøge lidt om virksomhederne og der er i klasserne arbejdet med spørgsmål til virksomheden.
- Virksomheden præsenterer deres case.

Praktiske – innovationsdage

- Alle eleverne fra Ansager, Agerbæk og Næsbjerg skole bliver fragtet til Helle Hallen, hvor der vil blive afviklet Praktiske – innovationsdage.
- Der vil være hyret en ekstern ekspert ind til at facilitere arrangementet, samt arbejde med eleverne omkring ideudvikling og innovation i praktisk kontekst.
- De 3 virksomheder som eleverne har besøgt onsdag, har alle udviklet cases (blev præsenteret for eleverne onsdag). Klasserne er på forhånd inddelt i grupper og skal nu arbejde i en løbende proces med at udvikle og samskabe en løsning på den stillede case fra virksomhederne.
- Fredag kommer repræsentanter fra alle virksomhederne og ser og bedømmer alle præsentationerne. Dagen slutter ca. kl. 14.00

**Bilag: 78.1. Vurdering af Thorstrupvej, Nedrevej og Yderikvejs trafikfarlighed
som skoleveje**

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 153239/17

**Helle Marquertsen
Borgerservicechef**

Vej og Park

Vesterbækvej 31, Sig, 6800
Varde

79947119

Vurdering af strækningen Thorstrupvej – Nedrevej – Yderikvej i forhold til trafikfarlighed som skolevej.

05-10-2017

Vejmyndigheden og Politiet er blevet bedt om udtalelser om, hvorvidt strækningen Thorstrupvej – Nedrevej – Yderikvej mellem Sig og Tistrup vurderes som trafikfarlig skolevej.

Hanne Astrup

Direkte tlf.: 79947119

Forholdene er besigtiget sammen med politiet den 3. oktober 2017.

Journalnr.: 153239/17

Sagsnr.: 17/7535

Vurdering:

Der var enighed om, at børn i 0. – 6. klassetrin ikke skal cykle på strækningen, men at strækningen ikke er særlig trafikfarlig for elever i 7. – 10. klassetrin, under forudsætning af at eleverne har opnået den fornødne erfaring i at færdes på veje med flere trafikanter, og at de udviser almindelig agtpågivenhed i trafikken.

Grundlag for vurderingen:

Vurderingen er foretaget på grundlag af en besigtigelse af strækningen sammenholdt med resultatet af foretaget trafiktælling og hastighedsmåling, samt registrerede uheld på strækningen indenfor de sidste 5 år.

Thorstrupvej og Yderikvej er landeveje med en kørebanebredde på 5-6 meter i åbent land uden belysning og uden cykelsti.

Rabatforholdene og oversigten er generelt gode på strækningen bortset fra strækningen hvor Nedrevej tilsluttes Thorstrupvej – vejtilslutningen ligger i en lavning og dette medfører, at bilister på Thorstrupvej er meget tæt på Nedrevej, inden de har mulighed for at erkende krydset.

Hverdagsdøgntrafikken på Thorstrupvej ligger på 582 køretøjer og på Yderikvej på 152 køretøjer. Hastigheden ligger lidt højere på Yderikvej end på Thorstrupvej (85% fraktilen på Yderikvej ligger på 86,4 km/t mod 71,7 km/t på Thorstrupvej).

Nedrevej er en smal grusvej med en kørebane på ca. 3 meter. Der er ingen belysning på strækningen og en del uoverskuelige sving. Oversigten ved udkørslen til Thorstrupvej er begrænset på grund af en bakke på Thorstrupvej. Der er et delvis gennemkørselsforbud på strækningen og trafikmængden er meget lav (hverdagsdøgntrafik på 15 køretøjer).

Der er sket 1 færdselsuheld på Yderikvej indenfor de sidste 5 år. Uheldet var et solouheld på grund af glat føre. Der var ikke bløde trafikanter

Postadresse:

Varde Kommune
Bytoften 2, 6800 Varde

28-09-2017

involveret i uheldet. Der er ikke registreret uheld på de øvrige strækninger indenfor de sidste 5 år.

Journalnr.: 153239/17

Sagsnr.: 17/7535

Ref.: Hanne Astrup

Under henvisning til ovenstående samt færdselslovens § 3, stk. 3, vurderes det at strækningen er trafikfarlig skolevej for børn i 0. – 6. klassetrin.

Side 2 / 2

For større børn i 7. – 10. klassetrin vurderes strækningen som værende ikke særlig trafikfarlig.

Anbefalinger fra rådet for sikker trafik:

Ifølge rådet for sikker trafik kan man anvende følgende guidelines for børns færdsel i trafikken:

Børn i 5-7 års alderen har svært ved at vurdere afstande og hastigheder, så de bør følges med en voksen, hvis de cykler i skole.

I 8-10 års alderen kan mange børn cykle alene i skole, når skolevejen er velkendt og sikker med kun lidt og langsomt kørende trafik.

Først i 12 års alderen er børn, der har fået træning og erfaringer, i stand til at overskue trafikken næsten som voksne, og dermed klar til at færdes alene i trafikken alle steder.

Med venlig hilsen

Hanne Bech Astrup

Ingeniør

E haba@varde.dk

Politiets vurdering vedlægges.

Bilag: 79.1. Blåbjergskolen: Indstilling vedr. navn/afdeling

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 66228/18

Blåbjergskolen 18.04.18

Indstilling til byrådet vedr. nyt navn til skole.

Da Blåbjergskolen fra august 2018 får både en filialskole og et dagtilbud tilknyttet indstiller bestyrelserne fra Blåbjergskolen, Outrup Skole og Blåbjergegnens bestyrelse, at de nye organisation får navnet:

Blåbjergskolen -

Nørre Nebel afdelingen

Outrup afdelingen

Lunde-Kvong afdelingen

Der arbejdes på, at børnebyen for et særskilt navn.

På vegne af bestyrelserne

Inger Marie Kristensen

Skoleleder

Bilag: 79.2. Horne-Tistrup Skolen: Indstilling om nyt navn

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 66226/18

From: Karen Albrechtsen Mortensen
Sent: 25 Apr 2018 14:20:44 +0200
To: Ole Holdgaard
Subject: VS: Ny organisation - nyt navn

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Ole Holm Johansen

Sendt: 19. april 2018 15:31

Til: Karen Albrechtsen Mortensen <kmor@varde.dk>

Cc: Henning Rudbeck Olesen <heol@varde.dk>; Tove Holm Andersen <toha@varde.dk>

Emne: Ny organisation - nyt navn

Til udvalget for Børn og Læring

Arbejdsbestyrelsen for den nye skole og dagtilbud i Sig, Thorstrup, Horne og Tistrup ønsker at navnet for den nye organisation skal være:

Trane, skole og børneby

Tranen relaterer sig historisk til området, der sidder en "trane" på toppen af alle de lokale kirketårne. Det er fra tiden, da kirkerne hørte under Nørholm Gods.

Trane relaterer sig fint til Vardes vision - Vi i naturen.

Tranen symboliserer visdom (dagtilbud og skole).

Arbejdsbestyrelsen har indhentet mandat til navnevalget fra de eksisterende bestyrelser.

Vi afventer udvalgets godkendelse.

Med venlig hilsen

Ole Holm Johansen
30527840

Bilag: 80.1. Politisk mødeplan 2019 - Udkast af 12. april 2018

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 56591/18

2019

Sag nr. 18-2084
Dokument 56591-18

JANUAR	FEBRUAR	MARTS	APRIL	MAJ	JUNI
1 T Nytårsdag 1	1 F KL BU Topmøde	1 F HEC fødselsdag	1 M 14	1 O 1. maj lukket	1 L
2 O UØE 12.30	2 L	2 L	2 T BY 18.00	2 T AI 8.00 PT 12.30	2 S
3 T	3 S	3 S	3 O	3 F	3 M KF 13.00 23
4 F	4 M 6	4 M 10	4 T	4 L	4 T BY 18.00
5 L	5 T BY 18.00	5 T BY 18.00	5 F	5 S	5 O Grundlovsdag lukket
6 S	6 O	6 O	6 L	6 M 19	6 T AI 8.00 PT 12.30
7 M 2	7 T AI 8.00 PT 12.30	7 T	7 S	7 T	7 F
8 T BY 18.00	8 F	8 F	8 M 15	8 O UØE 12.30	8 L
9 O	9 L	9 L	9 T	9 T Socialpolitisk Forum	9 S Pinsedag
10 T KØF	10 S	10 S	10 O	10 F Socialpolitisk Forum	10 M 2. Pinsedag 24
11 F KØF	11 M 7	11 M 11	11 T AI 8.00 PT 12.30	11 L	11 T SS 8.15 BL 13.00
12 L	12 T	12 T	12 F	12 S	12 O
13 S	13 O	13 O	13 L	13 M 20	13 Folkemøde Bornholm
14 M 3	14 T	14 T AI 8.00 PT 12.30	14 S	14 T BY 18.00	14 F Folkemøde Bornholm
15 T SS 8.15 BL 13.00	15 F	15 F	15 M 16	15 O	15 L
16 O	16 L	16 L	16 T	16 T	16 S
17 T AI 8.00 PT 12.30	17 S	17 S	17 O	17 F Bededag	17 M 25
18 F	18 M KF 13.00 8	18 M KF 13.00 12	18 T Skærtorsdag	18 L	18 T
19 L	19 T SS 8.15 BL 13.00	19 T SS 8.15 BL 13.00	19 F Langfredag	19 S	19 O UØE 12.30
20 S	20 O	20 O	20 L	20 M KF 13.00 21	20 T PT 12.30
21 M KF 13.00 4	21 T	21 T KL Topmøde	21 S Påskedag	21 T SS 8.15 BL 13.00	21 F
22 T	22 F	22 F KL Topmøde	22 M 2. påskedag 17	22 O	22 L
23 O	23 L	23 L	23 T SS 8.15 BL 13.00	23 T	23 S
24 T	24 S	24 S	24 O KF 13.00	24 F	24 M 26
25 F	25 M 9	25 M 13	25 T Teknik og Miljø '19	25 L	25 T BY 18.00
26 L	26 T	26 T	26 F Teknik og Miljø '19	26 S	26 O
27 S	27 O UØE 12.30	27 O UØE 12.30	27 L	27 M 22	27 T
28 M 5	28 T	28 T	28 S	28 T	28 F
29 T		29 F	29 M 18	29 O UØE 12.30	29 L
30 O UØE 12.30		30 L	30 T	30 T Kr. Himmelfart	30 S
31 T KL BU Topmøde		31 S		31 F LUKKET	

JULI		AUGUST		SEPTEMBER		OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER	
1 M	27	1 T		1 S		1 T		1 F		1 S	
2 T		2 F		2 M	36	2 O	UØE 12.30/2.beh.bud	2 L		2 M	49
3 O		3 L		3 T	BY 18.00/1. beh.bud	3 T		3 S		3 T	BY 18.00
4 T		4 S		4 O		4 F		4 M	45	4 O	
5 F		5 M	32	5 T	Flagdag	5 L		5 T	BY 18.00	5 T	AI 8.00 PT 12.30
6 L		6 T		6 F		6 S		6 O		6 F	
7 S		7 O		7 L		7 M	41	7 T	JobCamp	7 L	
8 M	28	8 T		8 S		8 T	BY 18.00/2. beh.bud.	8 F	JobCamp	8 S	
9 T		9 F		9 M	37	9 O		9 L		9 M	KF 13.00 50
10 O		10 L		10 T		10 T		10 S		10 T	SS 8.15 BL 13.00
11 T		11 S		11 O		11 F		11 M	46	11 O	
12 F		12 M	33	12 T	Budgetseminar	12 L		12 T	SS 8.15 BL 13.00	12 T	Juleafslutning Byråd
13 L		13 T		13 F	Budgetseminar	13 S		13 O		13 F	
14 S		14 O		14 L		14 M	42	14 T	AI 8.00 PT 12.30	14 L	
15 M	29	15 T	AI 8.00 PT 12.30	15 S		15 T		15 F		15 S	
16 T		16 F		16 M	38	16 O		16 L		16 M	51
17 O		17 L		17 T		17 T		17 S		17 T	
18 T		18 S		18 O		18 F		18 M	KF 13.00 47	18 O	
19 F		19 M	KF 13.00 34	19 T	AI 8.00 PT 12.30	19 L		19 T		19 T	PT 12.30
20 L		20 T	SS 8.15 BL 13.00	20 F		20 S		20 O		20 F	
21 S		21 O		21 L		21 M	KF 13.00 43	21 T		21 L	
22 M	30	22 T		22 S		22 T	SS 8.15 BL 13.00	22 F		22 S	
23 T		23 F		23 M	KF 13.00 39	23 O		23 L		23 M	52
24 O		24 L		24 T	SS 8.15 BL 13.00	24 T	AI 8.00 PT 12.30	24 S		24 T	
25 T		25 S		25 O		25 F		25 M	48	25 O	Juledag
26 F		26 M	35	26 T		26 L		26 T		26 T	2. Juledag
27 L		27 T		27 F		27 S		27 O	UØE 12.30	27 F	
28 S		28 O	UØE 12.30/1.beh.bud	28 L		28 M	44	28 T		28 L	
29 M	31	29 T		29 S		29 T		29 F		29 S	
30 T		30 F		30 M	40	30 O	UØE 12.30 /ProVarde	30 L		30 M	1
31 O		31 L				31 T				31 T	Nytårsaften

BL=Udvalg for Børn og Læring,
 KF=Udvalg for Kultur og Fritid,
 PT=Udvalg for Plan og Teknik,

KØF=Kommunal Økonomisk Forum,

SS=Udvalg for Social og Sundhed,
 AI=Udvalg for Arbejdsmarked og Integration,
 UØE=Udvalg for Økonomi og Erhverv,

HEC= Hærens Efterretningscenter

BY=Byråd
 HMU=HovedMed-Udvalg

**Bilag: 81.1. Læringskonference 20.06.2018 for specialtilbud med fokus på
kvalitet i læringsmiljøerne**

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 67278/18

National læringskonference for specialtilbud

HVOR OG HVORNÅR?

Den 20. juni 2018 kl. 9.30-16.00
HUSET, Hindsgavl Alle 2, Middelfart

Læringskonsulenterne i Undervisningsministeriet sætter med en national læringskonference fokus på, hvordan de professionelle kan skabe og understøtte kvaliteten i specialtilbuddenes læringsmiljøer. Konferencen henvender sig til skoleledelser, vejledere, kommunalpolitikere, forvaltningsmedarbejdere og andre professionelle med interesse for specialområdet og giver forskellige bud på spørgsmålet:

HVORDAN SKABER VI KVALITET I SPECIALUNDERVISNINGSTILBUDDENES LÆRINGSMILJØER?

TILMELDING FOREGÅR VIA DETTE LINK:

<https://uvm.dk/folkeskolen/læringskonsulenterne/arrangementer>

PRIS

Der er plads til 200 deltagere, og først-til-mølle-princippet er gældende.

Prisen er 300 kr. pr. deltager

Konferencen bygger på de tre nationale mål:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivselen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

PROGRAM

Anders Andersen, kontorchef i Undervisningsministeriet, leder deltagerne gennem dagen.

- 9.30 - 09.55 Ankomst, kaffe og morgenbrød
- 9.55 - 10.15 Velkomst og dagens program
- 10.15 - 11.15 Oplæg om **"Hjernesmart pædagogik i specialtilbuddenes læringsmiljøer"** ved Anette Prehn, sociolog, foredragsholder og forfatter
- 11.15 - 11.25 Intro til workshops
- 11.25 - 11.40 Pause
- 11.40 - 12.40 **Første workshoprunde**
- 12.40 - 13.25 Frokost
- 13.25 - 14.25 **Anden workshoprunde**
- 14.25 - 14.45 Kaffepause
- 14.45 - 15.45 Oplæg om **"Tre faktorer, der er afgørende for, at alle børn og unge udvikler sig bedst muligt"** ved Louise Klinge, ph.d., skoleforsker og skolekonsulent
- 15.45 - 16.00 Opsamling og tak for i dag

PRÆSENTATION AF OPLÆG OG WORKSHOPS

Oplæg: **"Hjernesmart pædagogik i specialtilbuddenes læringsmiljøer"**

ved Anette Prehn:

Dygtige undervisere lægger dagligt et stort arbejde og engagement i at stimulere og støtte læring hos elever i specialtilbud bedst muligt. I dette samspil spiller "hjernens spilleregler" en stor rolle. Hvis du som underviser kender og kan anvende dem hensigtsmæssigt, kan du med dit mindset og din kommunikation understøtte læring på nye måder. Oplægget vil løfte sløret for betydningen af at bruge hjernens lommelygte, midlertidighedens sprog og at *tage konstruktive billeder med hjernen* samt værdien af at *tage sort bælte i amygdala-håndtering og lave pandelapsgymnastik*.

Det inddrager også sigende eksempler på, hvordan børn og unge på specialområdet er blevet hjulpet af, at de voksne professionelle omkring dem er i stand til at gøre hjernen til en medspiller, i stedet for en modspiller i hverdagens mangeartede læringsituationer.

Oplæg: **"Tre faktorer, der er afgørende for, at alle børn og unge udvikler sig bedst muligt"**

ved Louise Klinge:

Alle børn og unges positive udvikling, både fagligt, socialt og personligt, afhænger af kvaliteten af de samspil og de aktiviteter, som eleverne hver dag indgår i. Desværre opstår mange elevers udfordringer på grund af udviklingshæmmende samspil og aktiviteter i læringsmiljøet. Fagpersoners relationskompetence er her altafgørende, men hvori består den almenmenneskelige kompetence helt konkret? Oplægget beskriver tre faktorer, der er afgørende for, at fagpersonen i sine samspil med børn og unge bidrager til deres trivsel og læring. Derudover fokuseres der på de rammebetingelser, der er nødvendige for, at fagpersoner handler relationskompetent, og hvordan relationskompetencen kan styrkes.

Der gives konkrete anbefalinger til fokuspunkter for ledere, vejledere og politikere for at alle børn og unge trives og bliver så dygtige som muligt.

WORKSHOP 1: *Micki Sonne Kaa Sunesen, ph.d., ekstern lektor på AAU og læringskonsulent i Undervisningsministeriet* giver, med afsæt i egen forskning, sit bud på, hvordan de pædagogiske medarbejdere lærer bedst muligt i forbindelse med kompetenceudviklingsforløb. Hvad skal man som leder være særligt opmærksom på, hvis de nye pædagogiske kompetencer skal kunne anvendes og udvikle den specialpædagogiske praksis? Oplægget udfordrer gængse forståelser af kompetenceudvikling og give et bud på, hvad alternative forståelser kan være. Oplægget er relevant for alle, som arbejder i pædagogiske kontekster.

WORKSHOP 2: *Frank Paulsen, specialskoleleder på Skolen ved Ryparken, Susanne Rørby Bardrum, skoleleder på Øresundsskolen og Mette Ingemann Uhre, chefkonsulent i Fagligt Center i Københavns Kommune* fortæller om fire københavnske specialskolers arbejde med projektet "Alle i Mål". Projektet har fokus på at omsætte kompetenceområderne i Fælles Mål til de fagligt mest udfordrede elever. Workshoppen giver et bud på, hvordan "Alle i Mål" kan implementeres på skolen samt nogle praksiseksempler på, hvordan en specialskole kan arbejde med fagene dansk og matematik.

WORKSHOP 3: *Jette Lentz, PPR-leder i Børn-og Ungeforvaltningen, Københavns Kommune og Kirsten Hanne Hansen, skoleleder på Øster Farimagsgades Skole, Københavns Kommune*, fortæller om "Barnets Stemme" - at skabe løsninger sammen med børn og deres forældre i skolen. "Barnets Stemme" er sat i gang som et forebyggende tiltag for at skabe trivsel og læring for alle elever, der har brug for specialpædagogisk bistand. Workshoppen giver et bud på, hvordan en skole ud fra et styrkebaseret børnesyn kan arbejde med at inddrage elevernes stemmer ved hjælp af værktøjer som for eksempel børneinterviews og mosaiktilgangen.

WORKSHOP 4: *Louise Treue, afdelingsleder på Djurslandsskolen, Norddjurs Kommune*, fortæller om kvalitet i specialskolens kerneopgave. Workshoppen giver et bud på, hvordan en specialskole kan arbejde med at udvikle sprog og metoder til at beskrive, dele viden og inspirere hinanden i arbejdet med at øge kvaliteten i skolens kerneopgave. Workshoppen vil adressere temaerne kompetenceudvikling, synlig læring, aktionslæringsforløb, videndeling, arbejde i professionelle læringssteam og dokumentation af læring.

WORKSHOP 5: *Lise Dandanell, skoleleder på Kildebakken Specialskole på Bornholm og skolens afdelingsleder, Bibi Arvidsen*, fortæller om, hvordan skolen arbejder med at skabe livsduelige elever i samarbejde med forældrene. Kildebakken Specialskole ser sig selv som en almindelig folkeskole med ikke helt almindelige elever. Workshoppen giver et bud på, hvordan man kan udfordre det paradigme, at eleverne er samfundets børn, når de har særlige behov. Skolen arbejder således målrettet på at give eleverne tilbage til forældrene.

Bilag: 81.2. Børne- og Socialministeriet: Orienteringsbrev om den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud

Udvalg: Udvalget for Børn og Læring

Mødedato: 14. maj 2018 - Kl. 13:00

Adgang: Åben

Bilagsnr: 72359/18

Kommunalbestyrelsen

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Orientering om den styrkede pædagogiske læreplan

Sagsnr.
2018 - 2486

Kære kommunalbestyrelsesmedlem

Doknr.
568606

For øjeblikket behandler Folketinget lovforslaget om ændring af dagtilbudsloven, der udmønter store dele af den politiske aftale 'Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet'.

Dato
08-05-2018

Et helt centralt element i lovforslaget er den nye lovgivningsmæssige ramme for den pædagogiske læreplan. Med brevet her vil jeg gerne orientere dig om status på realiseringen af den pædagogiske læreplan, herunder status på forskellige vejledende materialer, midler til kompetenceløft mv., som kommuner og dagtilbud kan anvende i den kommende realiseringsproces.

Jeg er personligt utrolig glad for indholdet i den styrkede læreplan og ikke mindst det arbejde, der er gået forud, hvor alle vigtige parter – kommunerne, dagtilbudsejerne, pædagogerne, dagplejerne, forældrene, forskere, uddannelsesinstitutioner mv. har bidraget til udviklingen af den. Det har skabt en god ramme, som vækker genklang og nu bidrager til at udvikler området yderligere.

Jeg glæder mig rigtig meget over, at alle dagtilbud og kommuner nu får et fælles pædagogisk fundament at stå på, når vi taler om, hvad dagtilbuddene skal tilbyde børnene. Alle børn skal opleve gode og stimulerende læringsmiljøer med masser af leg, udfordringer og børnefællesskaber.

Proces for de nye regler

Ændring af dagtilbudsloven

Lovforslag om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.) blev 1. behandlet den 20. marts. Lovforslaget skal efter planen 2. behandles den 15. maj og 3. behandles den 22. maj.

Se lovforslaget her: http://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L160/som_fremsat.htm

Bekendtgørelse

Med hjemmel i lovforslaget bliver der udstedt en ny bekendtgørelse om læreplanstemaerne i den pædagogiske læreplan. Med bekendtgørelsen bliver der fastsat to brede pædagogiske læringsmål for hvert læringsplanstema samt en indholdsbeskrivelse for hvert af de seks læreplanstemaer.

Dagtilbuddenes arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn skal tilrettelægges inden for og på tværs af de pædagogiske læringsmål, ligesom dagtilbuddene skal tilrettelægge arbejdet med læringsmiljøerne, så de kommer rundt om de

forskellige elementer, der fremgår af indholdsbeskrivelserne med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag.

Bekendtgørelsen blev sendt i ekstern høring den 25. april, og kan findes her: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/61755>.

Ændringen af dagtilbudsloven og den nye bekendtgørelse forventes at træde i kraft den. 1. juli 2018.

God tid til at realisere de nye elementer

Det har været vigtigt for mig og for de øvrige partier bag aftalen, at I i kommunerne får arbejdsro og god tid til at implementere de vigtige ændringer. Derfor følger det også af den kommende lovændring, at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan skal igangsættes ved lovens ikrafttræden den 1. juli 2018, men først skal være fuldt implementeret senest to år efter lovens ikrafttræden.

Det vil sige, at kommuner og dagtilbud først er forpligtede til at være i mål med den styrkede pædagogiske læreplan den 1. juli 2020.

Understøttende initiativer fra ministeriet

Med den politiske aftale om stærke dagtilbud blev der aftalt en række understøttende initiativer, som skal sikre, at ambitionerne bliver realiseret:

Understøttende materialer om den styrkede pædagogiske læreplan

Der bliver udarbejdet en række frivillige materialer, som skal understøtte arbejdet med at realisere læreplanens nye elementer.

- Ny hovedpublikation om den styrkede læreplan (en "master 2"), som indeholder alle lovbestemmelser og bemærkninger om læreplanen fra hhv. lovforslag L160 og den kommende bekendtgørelse om pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser (offentliggøres sommeren 2018). Publikationen erstatter den eksisterende 'Master for en styrket læreplan'
- Et egenanalyseredskab, som skal støtte dagtilbuddene i at se nysgerrigt og kritisk på egen pædagogisk praksis ift. centrale elementer fra læreplanen. Fx det brede læringsbegreb, legen og forældresamarbejde (offentliggøres sommeren 2018).
- Et forankringsunderstøttende redskab som vil beskrive fem konkrete tilgange, man lokalt kan anvende til at skabe en varig forankring af de nye elementer i den pædagogiske praksis (offentliggøres sommeren 2018).

Herudover bliver der lavet 10-12 pakker med materialer om centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer. Pakkerne formidler både viden om det pågældende element (forældresamarbejde, samspil mv.) og konkrete værktøjer, som kan bruges i refleksioner om det daglige pædagogiske arbejde. Fx:

- Vidensnotat
- Dialogkort
- Speed-drawing (video)
- Eksempler på længerevarende pædagogiske inspirationsforløb

De første to pakker med materialer vil være "samspil og relationer i læringsmiljøet" (udkommer sensommer 2018), og "evaluerende pædagogisk praksis" (udkommer 3. kvartal 2018). Herefter udarbejdes materialer vedrørende de seks læreplanstemaer.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) og VIVE står for det konkrete arbejde med inddragelse af fagfolk og praktikere.

Fra sommeren 2018 vil alle materialer løbende blive tilgængelige på EMU dagtilbud. Derudover vil udvalgte materialer blive udsendt i trykt udgave til jer i kommunerne. Der vil være et begrænset optryk, idet hensigten er, at man kan tilgå det digitalt. Så-

fremt der ønskes trykte udgaver, kan kommunen ligeledes vælge at trykke yderligere eksemplarer.

Kompetenceudvikling af dagplejere, faglige fyrtårne i institutioner og ledere

Med dagtilbudsaftalen blev der afsat cirka 165 mio. kr. til en kommunal ansøgningspulje til kompetenceudvikling med et stort fokus på den styrkede pædagogiske læreplan.

Puljen har været udbudt, og stort set alle kommuner har valgt at søge midlerne.

Det er min forhåbning, at de læringsforløb, der finansieres via puljen, og processerne rundt om forløbene vil være med til at klæde jer endnu bedre på i forhold til arbejdet.

To landskonferencer om den styrkede pædagogiske læreplan

For at sætte yderligere fokus på den styrkede pædagogiske læreplan inviterer Børne- og Socialministeriet til to landskonferencer. Formålet med konferencerne er at formidle viden om den nye læreplans centrale elementer, give plads til refleksion og erfaringsudveksling og inspirere til det lokale arbejde med realiseringen af den styrkede pædagogiske læreplan.

Landskonferencerne er tilrettelagt, så de rummer oplæg med fokus på vidensformidling, en paneldebat og en afsluttende workshop-del, hvor egne udfordringer og behov kan komme i spil. Særligt er det ved konferencerne også fokus på at give billeder på, hvordan arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan kan gribes an, og hvilke konkrete praktiske muligheder det kan medføre lokalt.

Konferencerne afholdes d. 14. maj 2018 i København og d. 8. juni 2018 i Odense.

Sørg for at få tilmeldt repræsentanter for jeres kommune her:

<http://www.tilmeld.dk/bsm2018/konference.html>

Revideret EMU Dagtilbud

EMU Dagtilbud er en portal, som formidler viden og giver inspiration til praksis i dagtilbud.

EMU Dagtilbud skal være en fælles og central platform for alle pædagogiske praktiker i forbindelse med arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan. Det er her, I som nævnt vil finde alle materialerne, der er omtalt i nærværende brev.

Den nuværende portal vil blive nytænkt, udviklet og tilpasset i foråret 2018 og den reviderede EMU forventes offentliggjort før sommerferien 2018. På den reviderede EMU vil der kun ligge materialer, der er i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan.

EMU dagtilbud lukkes derfor midlertidigt ned og er ikke tilgængelig fra torsdag d. 26. april og frem til d. 18. juni 2018.

Den styrkede pædagogiske læreplan på grunduddannelserne

Det er meget vigtigt, at fremtidens pædagoger og pædagogiske assistenter også har et godt kendskab til den styrkede læreplan. Derfor arbejdes der på begge uddannelser med en række tiltag.

Pædagoguddannelsen

Pædagoguddannelsens dagtilbudsspecialisering udvikles via en revision af det nationale modul 'professionsviden og forskning i dagtilbudspædagogik'.

Samtidig udvikles et stærkere vidensgrundlag for dagtilbudspædagogik, og der udvikles undervisningsmateriale specifikt om den styrkede læreplan.

Der pågår endvidere løbende kompetenceudvikling af underviserne på pædagoguddannelsen lokalt på de enkelte UC'ere,

Den pædagogiske assistentuddannelse (PAU)

Uddannelsens mål justeres i både uddannelsesbekendtgørelse og uddannelsesordning. Herudover udvikles et uddannelsesspecifikt valgfrit fag med udgangspunkt i den styrkede læreplan.

Undervisere arbejder med den styrkede læreplan på en lærerkonference i 2018.

Der udarbejdes en ny vejledning til praktikstederne og praktikvejlederne. Vejledningen bliver udarbejdet med vægt på den styrkede pædagogiske læreplan. Det forventes, at vejledningen er færdig foråret 2018.

Følg den styrkede læreplan

Jeg ved, at mange af jer er i fuld gang med at gøre jer overvejelser og forberede det vigtige arbejde med at gøre den styrkede læreplans ambitioner til virkelighed – og mange er allerede godt i gang.

Jeg møder og hører om en stor gejst og interesse for den vigtige opgave. Og det er selvfølgelig rigtig vigtigt, at vi fastholder den motivation og holder fast i gejsten, når arbejdet for alvor går i gang efter sommerferien.

I kan følge med i den styrkede læreplan og de forskellige understøttende initiativer her:

<http://socialministeriet.dk/arbejdsomraader/dagtilbudsaftalen/en-styrket-paedagogisk-laereplan/>

Og forventeligt på EMU Dagtilbud fra d. 18 juni 2018:

<https://www.emu.dk/omraade/dagtilbud>

Med venlig hilsen

Mai Mercado